

Завод за унапређивање образовања и васпитања

КАТАЛОГ
програма стручног усавршавања
запослених у образовању
за школску 2006/2007. годину

Београд, 2006.

Издавач:
Завод за унапређивање образовања и васпитања
Центар за професионални развој запослених
Београд, Фабрисова бр. 10
Веб сајт: www.zuov.sr.gov.yu

За издавача:
проф. др Љубомир Протић

Приређивач:
Центар за професионални развој запослених / Сектор за осигурање квалитета програма
стручног усавршавања
Београд, Фабрисова бр. 10
тел. 011/ 206-8035

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

371.14 (497.11) "2006/2007"

**КАТАЛОГ програма стручног усавршавања
запослених у образовању** : за школску
2006/2007. годину / [приређивач Центар за
професионални развој запослених]. - 2. изд.
- Београд : Завод за унапређивање образовања и
васпитања, Центар за професионални развој
запослених, 2006 (Београд : МСТ Гајић). -
246 стр. : граф. прикази ; 30 cm

Тираж 500. - Стр. 3-7 : Предговор / Љубомир
Протић.

ISBN 86-909439-0-0

1. Завод за унапређивање образовања и
васпитања. Центар за професионални развој
запослених (Београд)

а) Наставници - Стручно усавршавање -
Србија - 2006-2007 - Програми б) Васпитачи
- Стручно усавршавање - Србија - 2006-2007 -
Програми

COBISS.SR-ID 136135436

ПРЕДГОВОР

Пред Вама је Каталог програма стручног усавршавања запослених у образовању за школску 2006/2007. годину. У њему се налази 173 програма, који су од стране (чланова) комисије за одобравање програма одобрени за примену у образовно – васпитним установама.

Израда и објављивање Каталога представљају један од првих корака ка успостављању система професионалног развоја наставника. У Правилнику о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника („Сл. гласник РС“, бр. 14/2004. и 56/2005.) пише да се стално стручно усавршавање наставника, васпитача и стручних сарадника остварује по посебним програмима, који могу бити обавезни и изборни (члан 4.) и да је наставник, васпитач и стручни сарадник дужан да у току 5 година похађа најмање 100 часова програма и то најмање 60 часова са листе обавезних и до 40 часова са листе изборних програма (члан 10.).

Значај Каталога је у томе што нуди корисницима квалитетне програме, предлагане од стране стручњака из разних области, а одобрене од Завода за унапређивање образовања и васпитања. Запосленима у образовању се нуди систематизована понуда разноврсних програма са битним информацијама о сваком програму. На основу Одлуке Министарства просвете и спорта, бр. 601-02-00114/2006-06 од 11.09.2006. године, Каталог нуди списак обавезних и изборних предмета. Сваки од одобрених програма означен је као обавезни или изборни програм.

Процедура одобравања

Октобра, 2004. године расписан је Конкурс за одобравање програма стручног усавршавања, који је објављен у дневним листовима и на веб-сајту Министарства просвете и спорта. У конкурс је дат и формулар за пријављивање са свим подацима који су важни за одобравање програма. У члану 4. Правилника пише да право учешћа на конкурс имају: установа, стручно друштво, односно удружење регистровано за обављање делатности у области образовања и васпитања.

У фебруару 2006. године, Завод за унапређивање образовања и васпитања / Центар за професионални развој запослених у образовању, почео је са активностима на одобравању програма из 2004. Уследило је сређивање документације, формирање комисија, контакт са ауторима у вези са неопходним додатним информацијама о програмима.

Комисију за одобравање програма стручног усавршавања чинило је 112 стручњака (и то 84 спољна сарадника и 28 запослених у Заводу).

Списак чланова комисија за одобравање програма стручног усавршавања

проф. др Недељко Трнавац, Филозофски факултет, Београд;
проф. др Зоран Аврамовић, Институт за педагошка истраживања, Београд;
проф. др Душка Кликовац, Филолошки факултет, Београд;
проф. др Љубодраг Димић, Филозофски факултет, Београд;
проф. др Александар Липковски, Математички факултет, Београд;
проф. др Гојко Калајџић, Математички факултет, Београд;

проф. др Душан Тошић, ПМФ, Београд;
проф. др Даринка Матић-Маровић, ФМУ, Београд;
проф. др Никола Рацков, ФМУ, Београд;
проф. др Софија Совиљ, Хемијски факултет, Београд;
проф. др Зорица Свирчев, Биолошки факултет, Нови Сад;
проф. др Анђелка Лазаревић, директор Више медицинске школе, Београд;
проф. др Љубиша Крстић, Београд;
проф. др Милорад Дешић, Филолошки факултет, Београд;
проф. др Оливера Викторовић, ФДУ, Београд;
проф. др Соња Мандарић, Факултет за спорт и физичко васпитање, Београд;
проф. др Рашко Јовановић, ФДУ, Београд;
проф. др Владимир Јевтовић, ФДУ, Београд;
проф. др Нада Качавенда-Радић, Филозофски факултет, Београд;
проф. др Вера Рајевић, Филозофски факултет, Београд;
проф. др Јулијана Вучо, Филолошки факултет, Београд;
проф. др Оливера Дурбаба, Филолошки факултет, Београд;
проф. др Славенка Лукић, Технолошко-металуршки факултет, Београд;
проф. др Мирко Урошевић, Пољопривредни факултет, Београд;
проф. др Мира Петронијевић, Грађевински факултет, Београд;
проф. др Михајло Ђурђевић, Грађевински факултет, Београд;
проф. др Душан Сладић, Хемијски факултет, Београд;
доц. др Арсен Ђуровић, Филозофски факултет, Београд;
доц. др Слободан Антонић, Филозофски факултет, Београд;
доц. др Ирине Рељин, Електротехнички факултет, Београд;
доц. др Емина Хебиб, Филозофски факултет, Београд;
доц. др Ненад Радовић, ТМФ, Београд;
доц. др Бранка Јаблан, Дефектолошки факултет, Београд;
доц. др Душанка Милојковић-Опсеница, Хемијски факултет, Београд;
доц. др Ивана Дробни, ФМУ, Београд;
доц. др Саша Модерц, Филолошки факултет, Београд;
доц. др Јелена Филиповић, Филолошки факултет, Београд;
др Наташа Вујисић-Живковић, Учитељски факултет, Београд;
др Божидар Јовановић, Математички институт, Београд;
др Александар Белић, Институт за физику, Београд;
др Александар Богојевић, Институт за физику, Београд;
др Зона Мркаљ, Филолошки факултет, Београд;
др Владимир Кебин, ЗУОВ, Београд;
др Гордана Николић, ЗУОВ, Београд;
проф. мр Жарко Смиљанић, ФЛУ, Београд;
проф. мр Светислав Божић, ФМУ, Београд;
доц. мр Ивана Срдић, ФМУ, Београд;
мр Ђорђе Вукадиновић, Филозофски факултет, Београд;
мр Емилија Манић, Економски факултет, Београд;
мр Светлана Богдановић, Министарство за науку и животну средину, Београд;
мр Данка Певац, Виша ИЦТ, Београд;
мр Душица Блажић, Географски факултет, Београд;
мр Момчило Јанковић, ОШ, Ковин;
мр Драган Ашковић, Виша педагошка школа, Нови Сад;

мр Томислав Ацковић, МПС, Београд;
мр Верица Ђукић, МПС, Београд;
мр Бранислава Ђорић, ЗУОВ, Београд;
мр Велимир Каравелић, ЗУОВ, Београд;
мр Владимир Крстић, ЗУОВ, Београд;
Александра Радовић, МПС, Београд;
Јованка Богданов, МПС, Београд;
Љиљана Маролт, МПС, Београд;
Весна Дасукидус, МПС, Београд;
Љиљана Филиповић, МПС, Београд;
Милорад Митровић, МПС, Ваљево;
Жељко Јанковић, ОШ, Београд;
Радојка Влајев, ОШ, Београд;
Зорка Шијан, ОШ, Београд;
Милена Перишић, ОШ, Београд;
Вела Чоја, дипл. инж. електротехнике, професор, Београд;
Александар Вранеш, Филолошки факултет, Београд;
Златко Ахмић, Библиотека града Београда;
Катарина Кржељ, Филозофски факултет, Београд;
Љиљана Поша, Средња школа, Београд;
Мира Платиша, Медицинска школа, Београд;
Јасмина Јовановић, Секретаријат за образовање града Београда;
Гордана Маринков, ОШ, Београд;
Славица Васић, Министарство за људска и мањинска права, Београд;
Милијана Арсић, Архитектонска школа, Београд;
Нада Кучук, Предшколска установа, Београд;
Влада Иванковић, ПКС, Београд;
Мирјана Радановић, АТШ, Београд;
Угриновић Драгица, Школа за дизајн текстила, Београд;
Радиша Аћимовић, Средња школа са домом ученика "Свилајнац", Свилајнац;
Глигорије Мирков, Политехничка академија, Београд;
Зоран Милојевић, Техничка школа за машинство и саобраћај, Крагујевац;
Миомир Филиповић, ЕТШ, Београд;
Гордана Гиљан, Саобраћајно техничка школа, Земун;
Зоран Спасић, Техничка школа ГСП, Београд;
Сања Анђелић, Геолошко-хидролошка школа "Милутин Миланковић", Београд;
Меланија Илић, ЗУОВ, Београд;
Вера Ђорђевић, ЗУОВ, Београд;
Боро Митровић, ЗУОВ, Београд;
Јелена Пејовић, ЗУОВ, Београд;
Гордана Митровић, ЗУОВ, Београд;
Бранка Шегрт, ЗУОВ, Београд;
Жељко Станковић, ЗУОВ, Београд;
Воја Аврамовић, ЗУОВ, Београд;
Милан Бошковић, ЗУОВ, Београд;
Радиша Микарић, ЗУОВ, Београд;
Оливера Вејновић, ЗУОВ, Београд;

Светлана Албијанић, ЗУОВ, Београд;
Гордана Мијатовић, ЗУОВ, Београд;
Елеонора Влаховић, ЗУОВ, Београд;
Љубиша Антонијевић, ЗУОВ, Београд;
Александар Ђ. Маринковић, ЗУОВ, Београд;
Лела Брдар, ЗУОВ, Београд;
Татјана Глишић, ЗУОВ, Београд;
Сандра Бацковић, ЗУОВ, Београд.

Након свестране анализе сваког од укупно деветстотридесетједан (931) приспелих програма, чланови комисија су донели коначну одлуку о одобравању стоседамдесеттри (173) најквалитетнија програма.

Сви одобрени програми су распоређени у 11 образовних области:

- друштвене науке и филозофија,
- математика, природне науке и технологија,
- језик, књижевност и комуникације,
- уметности,
- физичко и здравствено васпитање,
- управљање, партиципација и односи међу људима,
- деца се посебним потребама,
- националне мањине,
- методологија / методике,
- предшколско васпитање и образовање,
- средње стручно васпитање.

Листа обавезних програма обухвата следеће области:

- педагошко – психолошке,
- дидактичко – методичке,
- уже стручна знања.

Важно је напоменути да је класификација по областима урађена ради лакшег сналажења у понуди. Програми су углавном интердисциплинарни и могу да покривају истовремено више интересних група.

Употреба Каталога

За сваки наведени програм у Каталогу наведени су следећи подаци :

- назив програма,
- образовна област,
- аутори програма,
- институција која подржава програм,
- координатор и контакт (телефон, факс, e-mail),
- реализатори програма,
- циљеви програма,
- теме које се обрађују,
- циљна група,
- трајање програма,
- број учесника у групи.

Када заинтересовани пронађу у Каталогу одговарајуће програме, онда контактирају координатора програма. Координатор прикупља информације о потенцијалним учесницима и даје обавештења о начину реализације програма. По завршетку семинара аутор програма је обавезан да изда уверење о похађању програма сваком учеснику. У складу са чланом 8, Правилника о стручном усавршавању наставника, васпитача и стручних сарадника, реализацију и праћење програма ће проверавати Завод за унапређивање образовања и васпитања.

Следећи конкурс за одобравање програма стручног усавршавања биће објављен у октобру 2006. године у Просветном прегледу и на сајту Завода за унапређивање образовања и васпитања.

Овом приликом захваљујемо се свима који су учествовали у овом послу. Ауторима и корисницима одобрених програма желимо да кроз размену знања и идеја, као и кроз практичну примену наученог, креирају школу примерену потребама и интересима ученика.

Директор Завода
проф. др Љубомир Протић

САДРЖАЈ:

1. ДРУШТВЕНЕ НАУКЕ И ФИЛОСОФИЈА	стр.
☞ Историја - учитељица живота	19
☞ Философија са Етиком	20
☞ Новинарска радионица	22
☞ Како предавати социологију на занимљив и савремен начин	23
☞ Диалого - философија у средњој школи	24
☞ Водич кроз историјско истраживање	25
☞ За, против и како - вештина аргументоване дискусије у настави	26
☞ Медијска писменост за наставнике	27
☞ Ручак у Београду – породично искуство и обичаји из свакодневног живота у последња два века	28
2. ПРИРОДНЕ НАУКЕ, МАТЕМАТИКА И ТЕХНОЛОГИЈА	
2.1. Природне науке и Техника	
☞ Семинар за наставнике и васпитаче „Свет око нас и ми у њему”	31
☞ Рачунари и рачунарски засноване технологије у настави	32
2.2. Математика	
☞ Стручно-методичко усавршавања наставника за реализацију изборног предмета Математика плус	33
☞ Стручно-методичко усавршавање наставника за реализацију додатне наставе математике од 1. до 4. разреда	34
☞ Стручно-методичко усавршавање наставника за реализацију додатне наставе математике од 5. до 8. разреда	35
☞ О разумевању математике	36
☞ Рачунари у припреми и извођењу наставе математике у основним и средњим школама	37
☞ Методе решавања математичких задатака	39
☞ Методе развијања математичких способности ученика	40
☞ Одабрана поглавља из Елементарне математике	41
☞ Методика наставе математике у основним и средњим школама	42
☞ Усавршавање наставника основних и средњих школа из математике и информатике	43
☞ Математика кроз игру и образовни софтвер	44
☞ Специјализовани републички семинар за наставнике математике (О раду са младим математичарима)	45
☞ Специјализовани републички семинар о настави математике у млађим разредима основне школе (за учитеље)	47
☞ Зимска математичка школа (зимски семинар) за наставнике - менторе за рад са даровитим ученицима у основним и средњим школама	48

☞ Летња математичка школа (летњи семинар) за наставнике - менторе за рад са даровитим ученицима у основним и средњим школама	50
☞ Обука наставника за додатни рад из математике у средњим школама	52
☞ Обука наставника за додатни рад из математике у основној школи - основни ниво А	54
☞ Обука наставника за додатни рад из математике у основној школи - виши ниво Б	56
☞ Стални семинар за стручно усавршавање учитеља - “Математичка трибина”	58
☞ Стални семинар за усавршавање наставника математике - Архимедесова математичка трибина “Савремена настава математике”	60
☞ Семинар за стално стручно усавршавање наставника математике - Архимедесов математички практикум	62
☞ Стручно-методичко усавршавање наставника и професора математике из области Теорије бројева за основне школе	64
☞ Стручно-методичко усавршавање наставника за реализацију додатне наставе математике у средњој школи	65
 2.3. Биологија	
☞ Практикум из Ботанике	66
☞ Микроорганизми у биолошкој контроли, унапређењу и заштити животне средине	67
☞ Значај физиолошких процеса у интеракцији организма са околином	68
☞ Семинар за наставнике и професоре биологије	69
☞ Биолошки практикум	70
☞ Полен свуда око нас	71
 2.4. Екологија	
☞ Семинар из хидробиологије и екологије за наставнике и професоре биологије	72
☞ Загађење воде и ваздуха - биоиндикација и биомониторинг	73
☞ Природа Србије - значај и аспекти заштите	74
☞ Биолошке основе заштите животне средине	75
 2.5. Географија	
☞ Савремени демографски процеси у свету, Србији и Црној Гори	76
☞ Power Point, припрема географских тематских мапа - у служби наставе географије	78
 2.6. Физика	
☞ Физика – информатика, практична примена рачунара у настави физике и знања из физике у настави информатике	79
☞ Физичко испитивање материјала	80

2.7. Хемија	
☞ Компјутер у настави хемије	81
☞ Априлски дани просветних радника Србије - семинар за професоре и наставнике хемије	82
2.8. ИСТ	
☞ Приступне телекомуникационе технологије	83
☞ Оптички комуникациони системи	84
☞ Свет IP комуникација са освртом на VoIP (Voice over IP)	85
☞ Мобилне радио комуникације	86
2.9. Информатика	
☞ Примена САД програма у извођењу наставе	87
☞ Како (све) употребити рачунар – рачунарска обука за запослене у основним и средњим школама	88
☞ Примена програма за администрацију и контролу умрежених рачунарских система	89
☞ Модели одржавања - могућности употребе у школама	90
☞ Нови трендови у настави програмирања	91
2.10. Информатика за све	
☞ Специјализовани републички семинар за наставнике Рачунарства и информатике (О раду са младим љубитељима рачунарства и информатике у основним и средњим школама)	92
☞ Стални семинар за усавршавање наставника Рачунарства и информатике: Архимедесова рачунарска трибина - ”Савремена настава Рачунарства и информатике”	94
☞ Како да припремим и унапредим наставу уз помоћ рачунара	96
☞ Интернет у настави	97
3. ЈЕЗИК, КЊИЖЕВНОСТ И КОМУНИКАЦИЈА	
3.1. Српски језик	
☞ Настава српског језика у првом разреду основне школе применом уџбеничког комплета “Почетница за српски језик”	101
☞ Употреба драмских структура у активној настави српског језика у вишим разредима основне школе	102
☞ Креативне радионице у настави српског језика и књижевности	103
☞ Ка савременој настави српског језика и књижевности	104
☞ Српски правопис у наставној пракси	105
☞ “Акценат” - учењем акцента до вишег нивоа говорне културе	106
☞ Унапређивање наставе српског језика и књижевности	107
☞ Семинар српске језичке културе	108

3.2. Страни језик

- ☞ „Наставник наставнику“ (Teacher to Teacher)
- програм за стручно усавршавање наставника енглеског језика
у основним и средњим школама109
- ☞ Усклађивање нивоа знања страних језика са међународним
степеновањем нивоа “Common European Framework of refence”
(ЗЈО – Заједнички Језички Оквир)111
- ☞ Настава / учење енглеског језика за најмлађи узраст - 1113
- ☞ Ка савременој настави мађарског језика и књижевности114
- ☞ Развијање и неговање матерњег и нематерњег језика
и интеркултурности код деце у Војводини115
- ☞ Школска реформа - усавршавање професора енглеског језика116
- ☞ Практична методика за наставнике енглеског језика у основним школама117
- ☞ Компјутер у настави немачког језика118
- ☞ Практична методика за наставнике енглеског језика у средњим школама119
- ☞ Настава / учење енглеског језика за најмлађи узраст - 2120
- ☞ Стручно усавршавање наставника немачког језика121
- ☞ Обука едукатора наставника енглеског језика
за рад у средњим школама у Србији - 1122
- ☞ Програм наставе енглеског језика у предшколским установама
и обуке васпитача, стручних сарадника и наставника језика
за наставу енглеског језика у предшколским установама
и првом разреду основне школе123
- ☞ Интегрисана примена интернета у настави енглеског језика125
- ☞ Обука наставника енглеског језика126
- ☞ „Be yourself, walk the talk“127
- ☞ Образовање наставника италијанског језика као страног128
- ☞ Обука едукатора наставника енглеског језика
за рад у основним школама у Србији – 1129
- ☞ Обука едукатора наставника енглеског језика
за рад у основним школама у Србији – 2130

3.3. Библиотека

- ☞ Библиотечко пословање – почетни семинар за школске библиотекаре131
- ☞ Школски библиотекар у информатичком друштву132

4. УМЕТНОСТИ

4.1. Визуелна уметност

- ☞ “Сезонске радионице”135
- ☞ Курс графике - висока штампа136
- ☞ Курс графике - равна штампа - литографија137
- ☞ Курс графике - дубока штампа - бакропис и акватинта138
- ☞ Методички семинари за визуелну уметност (ликовну културу)139
- ☞ Методички семинари за ликовну културу140
- ☞ Методички семинари за професоре ликовне културе у гимназијама141

- ☞ Методички семинари за професоре средњих школа - 1142
- ☞ Методички семинари за професоре средњих школа - 2143

4.2. Музика

- ☞ Хармонија и форма кроз музику144
- ☞ Развој хармонског слуха и мишљења 1
- корелација наставних предмета Хармоније и Солфеђа
као и Контрапункта и Музичких облика кроз тумачење смера наставе
од звука и звучних представа ка нотној слици145
- ☞ Развој хармонског слуха и мишљења 2
- корелација наставних предмета Хармоније и Солфеђа
као и Контрапункта и Музичких облика кроз тумачење смера наставе
од звука и звучних представа ка нотној слици146
- ☞ “Солфеђо – нова стратегија разумевања музике”147
- ☞ Музичко забавиште и припремни разред
у школама за основно музичко образовање
– дистинкција, организациона и стручна пракса148
- ☞ Валоризација извођења клавирске интерпретације
на различитим образовним нивоима150
- ☞ Припрема ученика за јавни наступ151
- ☞ Прва година учења лимених дувачких инструмената152
- ☞ Хорска радионица за диригенте средњошколских хорова153
- ☞ Елементи виолинизма - виолинска педагогија и извођаштво155
- ☞ Унапређење улоге клавирског сарадника
у раду са ученицима основних и средњих музичких школа154

4.3. Драма и покрет

- ☞ “Од игре до позорнице – стваралачке драмске игре”157
- ☞ Оживљавање рада драмских секција у школама158
- ☞ Играти, певати, стварати плесом159
- ☞ Култура говора160

5. ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

5.1. Физичко васпитање

- ☞ Могућност отклањања страха код вежбања на справама и тлу163
- ☞ Унапређивање здравља ученика у средњим школама
- “Није тешко бити здрав”164
- ☞ Образовање и васпитање здравља165
- ☞ Вежбање и моје тело166
- ☞ Исхрана из природе “Сремеш” - Научите шта је природа изнедрила за вас168
- ☞ Едукација наставника разредне наставе за реализовање програма
физичког и здравственог васпитања у млађем школском узрасту167

6. УПРАВЉАЊЕ, ПАРТИЦИПАЦИЈА И ОДНОСИ МЕЂУ ЉУДИМА

☞ “Дете и пожар” - програм едукације васпитача и учитеља из области Заштите од пожара	175
☞ Системи менаџмента квалитетом у складу са захтевима међународних стандарда	176
☞ Дете у саобраћају	177
☞ Менаџмент	178
☞ Да нам села буду лепша	180
☞ Одељенски старешина у савременој школи	181
☞ Упознај и покрени - подршка развоја друштвености код ученика	182
☞ Менаџмент у образовању - стручно усавршавање директора школа - пројекат унапређења управљања, руковођења и вођења у васпитно-образовним установама	183
☞ Вештине комуникације у васпитно-образовним установама	185
☞ Грађанско васпитање за средњу школу	186
☞ Учионица добре воље - програм за подршку ненасилним техникама решавања сукоба	187
☞ Изградња тима и вештине комуникације	188
☞ Наставник као креатор климе у одељењу	190
☞ Школско развојно планирање	191
☞ Азбука сарадње школе и породице	192
☞ Обука из дефектолошке дијагностике, реедукације и неуропсихолошке рехабилитације	193
☞ Саветодавни рад са децом и адолесцентима	195

7. ОБРАЗОВАЊЕ ДЕЦЕ СА ПОСЕБНИМ ПОТРЕБАМА

☞ Дијагностика и терапија артикулационих поремећаја	199
☞ Школа за све – инклузивно образовање	200
☞ Ако ваш ученик муца	201
☞ Општа и специфична реедукација психомоторике и релаксација – превенција и третман поремећаја моторике, говора, емоција и сазнајних функција у детињству	202
☞ Програм стручног усавршавања учитеља, наставника и тифлолога за повремено укључивање ученика са оштећењем вида у редовну школу	204
☞ Специфичне вежбе за реедукацију психомоторике за децу са дисхармоничним развојем	206
☞ Примена визуелних средстава у структуралној ситуацији учења код деце, адолесцената и одраслих са аутистичним спектром	207
☞ Говорне технологије у образовању деце са посебним потребама	208
☞ Едукација садашњих и будућих учитеља за идентификацију и рад са даровитом децом	210
☞ Образовање наставника, професора и стручних сарадника основних и средњих школа за идентификацију и развој надарених ученика	212

5.2. Ментално здравље	
☞ Определи се за здравље	170
☞ Реедукација психомоторике	171
8. НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ	
☞ Едукативни семинар “Ромско дете”	215
☞ Како помоћи ромској деци у школи	217
☞ Матерњи језик за професоре стручних предмета у одељењима на мађарском језику	218
9. МЕТОДОЛОГИЈА / МЕТОДИКЕ	
☞ Методика за ефикаснију наставу географије	221
☞ Компетенције наставника за примену нове парадигме учења	222
☞ Акциона истраживања у образовно-васпитном раду	224
☞ Култура критичког мишљења	225
☞ Завичај – сагледајмо нашу прошлост	226
☞ Тимска настава	227
☞ Изабери границу - подршка наставницима почетницима	228
☞ Обука учитеља у појмовној презентацији наставних садржаја	230
☞ Компетентан наставник између теорије и праксе	231
☞ Кооперативно учење - методолошко усавршавање просветних радника	232
10. ПРЕДШКОЛСКО ВАСПИТАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ	
☞ Моћ речи	235
☞ Керамика - традиција, уметност, радост	236
☞ Методе подстицања логичко-математичког мишљења предшколске деце	237
☞ Развијање отвореног курикулума на нивоу дечјег вртића	238
☞ Музичке игре на јасленом узрасту до 3 године	239
☞ Дечје јаслице као место живљења и одрастања	240
☞ Мала школа преживљавања у природи - водич за повратак природи	241
11. СРЕДЊЕ СТРУЧНО ОБРАЗОВАЊЕ	
☞ Заштита животне средине у градитељству	245
☞ Биодизел као алтернативна врста горива у дизел моторима	246

ДРУШТВЕНЕ НАУКЕ И

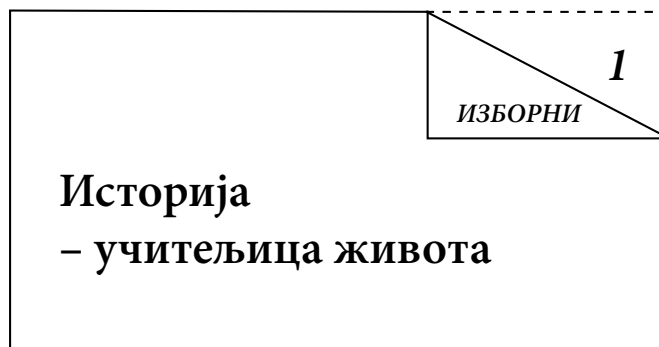
ФИЛОЗОФИЈА

Аутори програма:

Живадин Дисич, професор историје,
Татјана Живановић, дипл. психолог.

Координатор:

Живадин Дисич
Париске Комуне 7/44, 18 000 Ниш
018/532-758
e-mail: diske7@eunet.yu

Институција која подржава програм:

Основна школа «Свети Сава», Актив историчара Ниша.

Реализатори програма:

Живадин Дисич, професор историје; Татјана Живановић, дипл. психолог.

Циљеви програма:

Подизање квалитета наставе историје уз праћење савремених светских тенденција у области историје; подстицање унутрашње мотивације наставника и ученика за изучавање историје; подстицање ученика да размишљају, доносе закључке, развијају критичко и креативно мишљење у односу на свакодневне појаве и догађаје у школи, граду, околини, држави, свету; неговање културе мира, толеранције и прихватања различитости.

Теме које се обрађују:

Коришћење историјских извора; Критичко посматрање историјских извора; Коришћење литературе и Интернета; Критичко посматрање информација из медија; Историјски албум: праисторија, стари век, нови век; Историја и ја; Однос мушкарац-жена кроз историју; Жене и деца у рату; Историја и нараторство; Право питање-прави задатак; Различитости, богатство, благо; Ја као историјска личност; Партиципација у школском и актуелном јавном животу.

Циљна група:

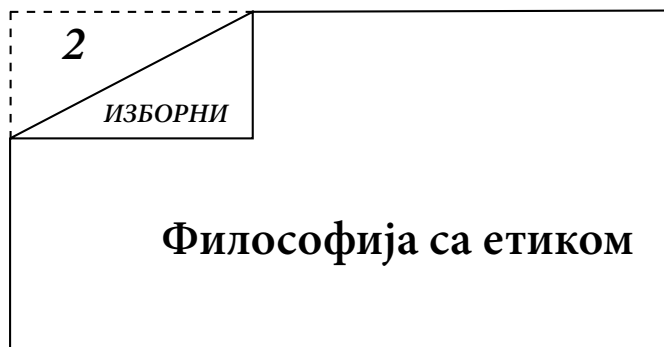
професори и наставници историје основних и средњих школа, наставници разредне наставе (учитељи) и стручни сарадници.

Трајање програма :

3 дана по 8 сати рада (могућа је и другачија динамика рада).

Број учесника у групи:

20-22 учесника.

Аутори програма:

Олга Вучић,
професор философије и логике
у Медицинској школи “Београд”,
Делиградска бр. 31, Београд,
тел. 011/186 785

Координатор:

Снежана Батас,
проф. философије, Костолац,
тел: 012/241 747
Олга Вучић

Институција која подржава програм:

Министарство просвете и спорта,
Српско философско друштво
и Одељење за философију Филозофског факултета у Београду.

Реализатори програма:

Олга Вучић, Снежана Багас.

Циљеви програма:

Програм Философија са етиком има теоријски циљ, стицање хуманистичких знања, као и практичан циљ, утицај на формирање личности и свест о слободи избора. Да би се остварили ови циљеви, нужно је из философских теорија извести етичке концепције и то на теоријском, практично-моралном и нормативном плану. Развијање свести и савести, подстицање на размишљање и аргументацију у одбрани сопствених ставова у односу на важна питања која се увек поново постављају, како у животу тако и свакој професији, а односе се на вредност човека као човека као и на вредност људског живота, као и свест о последицама које произилазе из одређених поступака људи. На крају, од виталног интереса за здравствену струку је да запослени у њој схвате значај позива за који су се определили, да прихвате морални кодекс професије и да га у потпуности примењују јер сваки други облик рада у тој хуманој струци значи деградацију и човека и ове професије и здравственог радника. Да професори примене нове наставне технике којима ће се ученици у свим облицима рада активирати на часовима философије са етиком.

Теме које се обрађују:

Увод у Философију и етику са делом који се односи на човека као предмет етике. Историја философије и етике уз истицање главних етичких теорија. Примењена етика која обухвата теме које се обрађују у облику дебата. Из области Моралних аспеката здравственог позива: Упоредна анализа Хипократове заклетве и Женевске конвенције. Из области Нормативне етике: Истинољубивост или лаж; Самоубиство, његова моралност и рационалност; Дискриминација (класна, политичка, етничка, расна, полна, етичка) Из области Биомедицинске етике: Еутаназија или природна смрт; Да ли је абортус морално оправдан; О лекарској тајни (право пацијента на приватност); Да ли пацијенту треба рећи истину; Биоинжењеринг, генетска истраживања; Да ли је клонирање морално оправдано; Светост живота, смрт и зло; Смрт и смисао живота.

Циљна група:

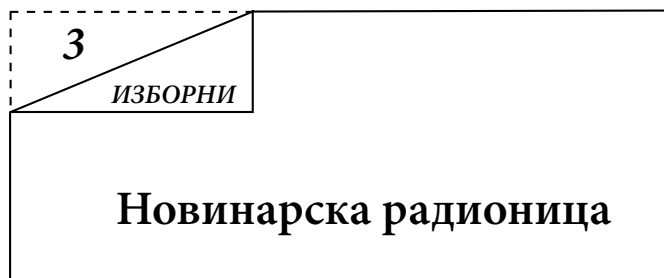
Програм је намењен професорима философије у средњим школама и другим образовним и здравственим институцијама.

Трајање програма:

Три семинара по два дана (субота и недеља). Трајање семинара за један дан је 7 и по сати пре и после подне. За два дана је то 15 сати а за 6 дана то је 45 сати рада без пауза. Поред тога потребно је 15 сати припрема нових наставних јединица и посета часовима, што представља укупно 60 часова стручног усавршавања по програму ЕРР техника рада (ЕРР технике рада се примењују на семинару “Читањем и писањем до критичког мишљења”).

Број учесника у групи:

до 20 учесника.

Аутори програма:

др Дубравка Валић–Недељковић

Координатор:

Елена Поповић

Нови Сад, Змај Јовина 4/2

тел: 021 42-42-46

тел/факс: 021 42-41-64

e-mail: elena@novinarska-skola.org.yu

Институција која подржава програм:

Новосадска новинарска школа (ННШ).

Реализатори програма:

Атила Мартон, новинар; Бранислава Опрановић, новинар; др Даница Аћимовић, доцент на Факултету за менаџмент; Димитрије Видановић, новинар; Горан Булатовић, доцент, Факултет за менаџмент; Јелена Клеут, новинар; Јожеф Клем, новинар; Љиљана Булатовић, новинар; Павел Гатајанцу, новинар; Растислав Дурман, новинар, сценариста, режисер; Татјана Новчић- Матијевић, новинар.

Циљеви програма:

Генерални циљ је едукација наставничког кадра нижих и виших разреда основних школа у домену новинарства и разумевању медија. Кроз такву наставу ће се подстицати залагања за новинарство које поштује вредности истине, знања и критичности. Циљ је још и да се наставнички кадар нижих и виших разреда основних школа, који немају толико захтеван школски програм, кроз дводневне семинаре, упознају са основама функционисања медија, што подразумева савладавање језичких стратегија у комуникацији и недискриминаторну употребу језика медија.

Теме које се обрађују:

У оквиру програма постоје три тематске области: Медијски жанрови; Карактеристике штампе, радија и телевизије; Опште стручна знања (рачунарска писменост, дигитална монтажа за радио и телевизију, говорне вежбе, општа писменост, основе политичког и економског система и друга знања).

Циљна група:

просветни радници нижих и виших разреда основних школа.

Трајање програма:

Образовни програм Новинарска радионица подразумева дводневне, цикличне семинаре из изборних садржаја из понуђеног сета програма; садржи укупно 16 радних јединица (сати) по семинару укључујући предавања и радионице (настава се одржава викендима).

Број учесника у групи : 20-25 учесника.

Аутори програма:

др Данијела Гавриловић,
мр Горана Ђорић,
Филозофски факултет, Ниш,
СГ Социологија.

Координатор:

др Данијела Гавриловић
Филозофски факултет, Ниш,
СГ Социологија
Ђирила и Методија 2, 18000 Ниш

4
ОБАВЕЗАН

**Како предавати социологију
на занимљив
и савремен начин**

Институција која подржава програм:

Филозофски факултет, Ниш, СГ Социологија.

Реализатори програма:

проф. др. Драгана Захаријевски, Филозофски факултет, Ниш;
асистент мр Ненад Поповић, Филозофски факултет, Ниш;
асистент мр Предраг Цветичанин, Филозофски факултет, Ниш.

Циљеви програма:

Осавремењивање садржаја најновијим објашњењима, дебатама и резултатима емпиријских истраживања, пре свега друштвених феномена у непосредном окружењу ученика; осавремењивање методике наставе, пре свега у правцу интерактивне наставе, развијања вештина аргументације код ученика и оспособљавања за самостални рад у области прикупљања и презентовања информација; обезбеђивање континуитета обуке професора социологије кроз различите форме; осавремењивање начина оцењивања ученика.

Теме које се обрађују:

Увод у друштвено истраживање; Примена научног метода у социологији; Специфичност и карактеристике социолошког објашњења; Позитивистичка и интерпретативна социологија; Друштвено раслојавање и друштвена покретљивост – објашњења и показатељи; Економска неједнакост у савременом и српском друштву; Запосленост и незапосленост у савременом и српском друштву; Расподела моћи у савременом и српском друштву; Изборно понашање и анализа изборних резултата; Функције образовног система и школа као друштвена организација; Објашњења неједнаког успеха у образовању; Полне улоге у породици; Насиље у породици – различита објашњења; Девијантно понашање; Сукоб цивилизација; Друштвена учења различитих религија; Културне потребе, навике и укуси грађана Србије; Друштвена конструкција идентитета.

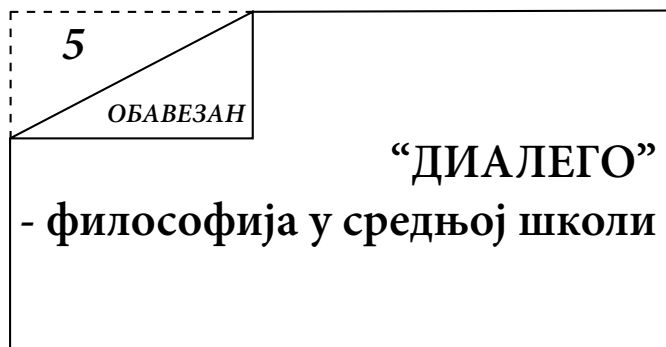
Циљна група:

професори социологије у средњим школама.

Трајање програма:

18 дана, семинари се одржавају суботом у току једног полугодишта; укупно 54 сати.

Број учесника у групи: 15-20 учесника.

Аутори програма:

Гордана Дражић,
стручни консултант,
Јадранка Пешти,
наст. философије у Средњој школи
„Милева Марић” у Тителу;
Иван Финк, наст. филос.
у Карловачкој гимназији;
Слободан Лисица, наст. филос.
у Гимназији у Зрењанину,
Дамир Малешев, наст. филос.
у Гимназији „Исидора Секулић”
у Новом Саду,
Слободанка Ђук, наст. филос.
у Средњој школи „Светозар
Милетић” у Новом Саду.

Координатор:

Јадранка Пешти
адреса: Главна 7 и 9, 21240 Тител
тел: 021/ 860-450
факс: 021/ 860-450
e-mail: jadрана-p@eunet.yu

Институција која подржава програм:

Средња школа „Милева Марић” Тител.

Реализатори програма:

Тим „Дијалого”.

Циљеви програма:

Стручан развој наставника философије-теоријски (философски) и њихово педагошко- психолошко и методичко усавршавање; Подстицање аналитичко-истраживачке делатности наставника философије и јавна презентација њихових резултата; Стварање услова у којима је могуће вршити самопроцењивање властитих укупних постигнућа на стручном плану.

Теме које се обрађују:

Колоквијум увек има три дела - Савремена мисао (нови путеви образовања; сусрет са филозофом); Теоријско-практичне поуке везане за реализацију наставних садржаја (саопштење практичара, презентација аналитичко-истраживачких радова); Идеја и остварење - практичан рад.

Циљна група:

професори философије из гимназија, стручних и уметничких школа.

Трајање програма:

Колоквијум траје три дана. Број сати рада је 19. Временски распоред - петак од 15-20 сати, субота од 9-13 сати и поподне од 15-21 сат, недеља од 9-13 сати.

Број учесника у групи:

Оптималан број је 30 учесника. Минималан број је 20, максималан 35.

Аутори програма:

Јелена Поповић,
наставник историје,
Пета београдска гимназија;
мр Горан Милорадовић,
историчар,
Институт за савремену историју.

Координатор:

Јелена Поповић
Основна школа
“Краљ Петар Први”
(за УДИ-EUROCLIO)
11000 Београд
Краља Петра 7
тел/факс: 011-328-44-52
064-212-86-23
e-mail: mancikert@sezampro.yu

**Водич кроз историјска
истраживања****Институција која подржава програм:**

Удружење за друштвену историју-
EUROCLIO.

Реализатори програма:

Јелена Поповић, наставник историје,
Горан Милорадовић, историчар.

Циљеви програма:

Програм је осмишљен као пратећи програм и подршка наградном конкурс за ученике средњих школа “Сусрети с прошлошћу” који је Удружење за друштвену историју-EUROCLIO покренуло, почевши од школске 2003/3004. године. Стога је основни циљ аутора програма био припрема наставника за менторски рад са ученицима који се буду заинтересовали за учешће на наградном конкурс. Програм има за циљ обучавање наставника методама коришћења историјских извора у настави, као и подстицање наставника да код ученика развијају критичку историјску свест. Такође, програм има за циљ и подстицање међусобне сарадње и размене искустава међу наставницима. Будући да верујемо да се знања и вештине које нуди овај програм могу применити и у редовној настави (израда семинарских и матурских радова, школских пројеката), сматрамо да програм у целини доприноси осавремењивању и подизању квалитета наставе историје.

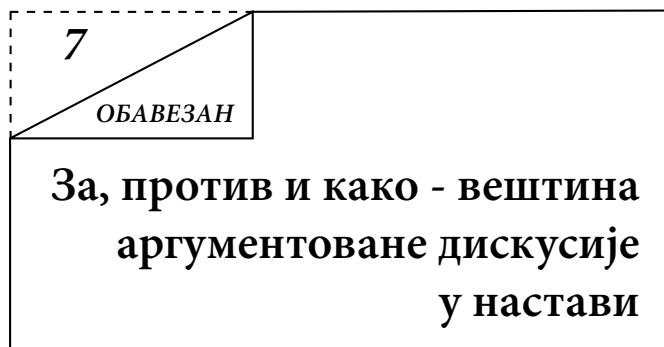
Теме које се обрађују:

У складу са основним идејама наградног конкурса, пратећи програм обуке наставника највише пажње посвећује методологији историјског истраживања и раду на историјским изворима. С обзиром на узраст ученика и њихове способности, као и на нашу оријентисаност на теме из друштвене, културне и локалне историје савременог доба, програм ће се посебно бавити следећим темама: Писани извори (писма, периодика, историографска и књижевна дела, архивска грађа); Усмени извори или “oral history” (искази савременика); Визуелни изворни материјал (фотографија, филм, постер, плакат).

Циљна група: наставници историје основних и средњих школа.

Трајање програма: дводневни семинари - 16 часова.

Број учесника у групи: 20-25 учесника.

Аутори програма:

Снежана Грујић,
Оливера Димић-Миленковић

Координатор:

Оливера Димић-Миленковић,
тел: 034/369-802

Институција која подржава програм:

Одељење министарства просвете и спорта у Крагујевцу, Друга крагујевачка гимназија.

Реализатори програма:

Снежана Грујић, Оливера Димић-Миленковић.

Циљеви програма:

За ученике: развијање, неговање и унапређивање реторских вештина заснованих на логичкој аргументацији у усменом и писаном изражавању у настави друштвених предмета, философије, српског језика и књижевности, комуникације и уметности. За наставнике: унапређивање и примењивање реторских вештина, мотивисање ученика за стваралачки приступ решавању проблема у настави, оспособљавање за дијалошко решавање проблема са више решења; упознавање са новим наставним методама; радионичарска техника, дебата, дискусија.

Теме које се обрађују:

Реторика као вештина усменог изражавања; Развој реторских вештина у усменом и писаном изражавању; Унапређивање и примењивање дијалектике као вештине аргументованог вођења разговора у настави; Развијање личне elokвенције; Развијање способности уочавања и стваралачког решавања проблема, примена нових наставних метода; Едукација наставника за развијање већ постојећих реторских способности и унапређивање говорне и писане културе и код наставника и код ученика.

Циљна група:

наставници основних и средњих школа.

Трајање програма:

20 сати, три дана.

Број учесника у групи:

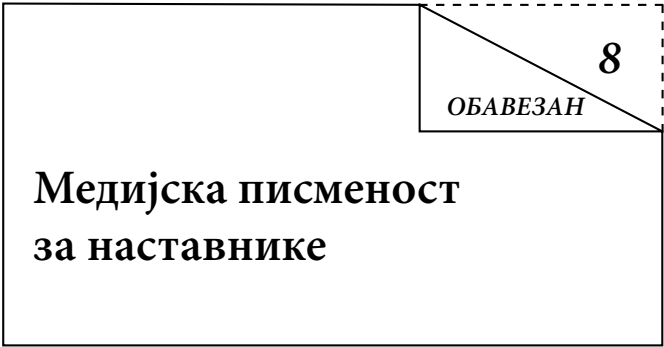
од 12 до 25 учесника.

Аутори програма:

др Гордана Зиндовић,
др Светлана Безданов-Гостимир,
Миодраг Новаковић,
Драгољуб Тошић,
Градимиr Стојковић.

Координатор:

Гордана Зиндовић–Вукадиновић
тел: 011/600-872,
e-mail:zindo2@eunet.yu

**Медијска писменост
за наставнике****Институција која подржава програм:**

Центар за аудиовизуелне медије “Медија фокус”.

Реализатори програма:

проф.др Светлана Безданов-Гостимир,
Миодраг Новаковић,
Градимиr Стојковић,
проф.др Гордана Зиндовић-Вукадиновић.

Циљеви програма:

Оспособљавање наставника за медијско описмењавање ученика и ефикаснију примену медија у настави и учењу.

Теме које се обрађују:

Функционисање медија; Језик и форма паковање информација; Манипулација-техноло-гија, култура, идеологија, политика, реклама; Емоционални и когнитивни одговор на поруке медија (искуства, знање, ставови, понашање); Васпитање, настава и учење; Методе медијског описмењивања ученика.

Циљна група:

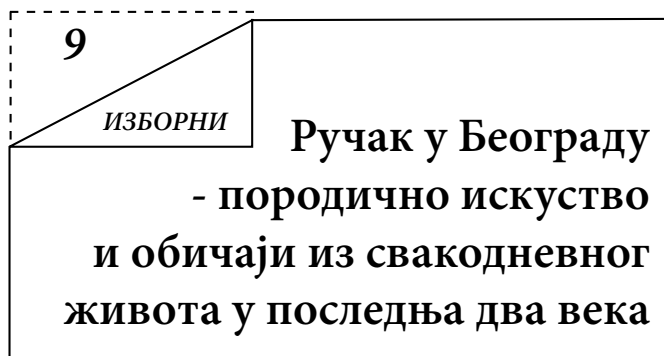
наставници основних и средњих школа.

Трајање програма:

дводневни семинар 16 сати;
тродневни семинар 24 сата.

Број учесника у групи:

20-25 учесника.

Аутори програма:
др Ирина Суботић
Смиљка Блажин.

Координатор:
Смиљка Блажин
e-mail: sb@grupa484.org.yu
тел: 011/ 632- 544, 631- 445

Институција која подржава програм:
Група 484, Београд и Народни музеј у Београду.

Реализатори програма:

мр Радина Вучетић, самостални истраживач-сарадник Института за новију историју Србије, Горан Милорадовић, самостални истраживач-сарадник Института за савремену историју Србије, Јасминка Петровић, публициста, комуниколог, мр Младена Прелић, етнолог, самостални истраживач Института за етнологију САНУ, Весна Софреновић, новинар, Дубравка Војводић, новинар, Ивана Богићевић, редитељ.

Циљеви програма:

Упознавање младих са вредностима културе грађанског друштва и начином настанка ових вредности кроз време; неговање истраживачког духа, знања, техника и умећа посматрања света у више равни; реинтерпретација највреднијих уметничких дела која у младим ствараоцима побуђују потребу дописивања, доградње и "промене" из њиховог угла; стицање навика коришћења музеја и других културних добара Београда, као трајне потребе за стваралачко учење и одговоре на битна питања постојања и напретка.

Теме које се обрађују:

Где све може да се учи историја? – искуства у истраживачким активностима деце и омладине у свету у оквиру музејске педагогије; Породична интима и ручак у српском сликарству 19. и 20. века: породична интима и ручак у модерној српској књижевности; Значај хране у етнологији; Положај жена и деце у породици у последња два века; Чији се све утицаји и доприноси осећају на београдској трпези и око ње у последња два века; Да ли су Београђани гастрономи?

Циљна група:

наставници београдских средњих школа; ученици београдских средњих школа; београдски музеји; локална заједница.

Трајање програма: општи семинар два дана, 14 сати; семинар у школи три дана, 20 сати.

Број учесника у групи: почетни семинар 20 до 30 учесника, семинари по школама до 20 учесника.

**ПРИРОДНЕ НАУКЕ,
МАТЕМАТИКА И ТЕХНОЛОГИЈА**

10

ИЗБОРНИ

**Семинар за наставнике
и васпитаче
„Свет око нас и ми у њему”**

Аутори програма:

Владимир Ненезић,
Народна опсерваторија
Астрономског друштва
„Руђер Бошковић”, Београд;
Александар Оташевић,
Народна опсерваторија и
Планетаријум Астрономског
друштва „Руђер Бошковић”, Београд;
Милан Јевтовић,
Књажевачка гимназија, Књажевац;
Јовица Милисављевић,
Математичка гимназија, Београд.

Институција која подржава програм:

Математичка гимназија, Београд;
Књажевачка гимназија, Књажевац.

Реализатори програма:

Владимир Ненезић,
Александар Оташевић,
Милан Јевтовић,
Јовица Милисављевић.

Координатор:

Милан Јевтовић
Моше Пијаде 2/7
19 350 Књажевац
тел: 064 2467483
e-mail: jevtmil@yahoo.com

Александар Оташевић
Народна опсерваторија
Калемегдан, Горњи град 16
11000 Београд
тел: (011) 3032133
e-mail: a_otasevic@yahoo.com

Циљеви програма:

Проширити ниво знања полазника из области астрономије и других природних наука и познавања непосредног животног окружења; оспособити полазнике за активно посматрање космоса и непосредног природног окружења; оспособити полазнике за реализацију одређених програма у својим школама, вртићима и локалној средини, а из области астрономије и других природних наука и познавања непосредног природног окружења; унапредити квалитет наставе природних наука и подићи ниво оперативности наставника природних наука; оспособити полазнике за теренски рад; успоставити суштинске и садржинске везе између предмета природних наука; указати на то да су стечена знања из једног предмета применљива у контексту других предмета.

Теме које се обрађују:

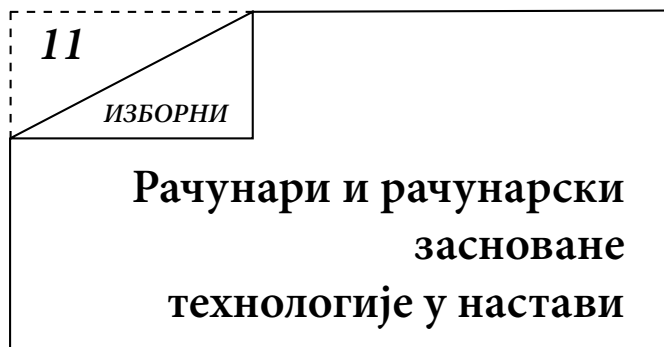
Препознавање небеских тела, појава и њихово тумачење; Методика астрономских посматрања и практичан астрономски рад; Сунце, извор живота; Метеорологија и клима; Месец и последице његовог деловања на Земљу; Особености теренског рада; Појаве и процеси у животној средини (озонски омотач, киселе кише, вулкани, земљотреси, космичка прашина); Инструменти, њихово коришћење, конструкција једноставнијих.

Циљна група:

васпитачи, учитељи, наставници природних наука у основним и средњим школама .

Трајање програма: 26 сати, три дана.

Број учесника у групи: 20 учесника.

Аутори програма:

Милан Вукобрат,
Бранко Бунчић.

Координатор:

Милан Вукобрат, дипл. инж.
Електротехничка школа
“Михајло Пупин”
Футошка 17, Нови Сад
тел: 021/421 566, 064/22 53 554
факс: 021/616 735
e-mail: mvuk@eunet.yu

Институција која подржава програм:

Електротехничка школа „Михајло Пупин“, Нови Сад;
Техничко развојни центар „ТРСЦ-ПРО“, Петроварадин.

Реализатори програма:

Милан Вукобрат, проф. у ЕТШ „Михајло Пупин“;
Бранко Бунчић, проф. у ЕТШ „Михајло Пупин“;
др Хотимир Личен, професор на Факултету техничких наука у Новом Саду.

Циљеви програма:

Побољшање квалитета наставе и нивоа оперативности у раду кроз праћење и примену нових технологија заснованих на коришћењу рачунара.

Теме које се обрађују:

Модул 1: Рачунари у системима управљања (управљање индустријским процесима уз помоћ рачунара); Модул 2: Програмабилни логички контролери (архитектура, програмирање и примена у индустријским процесима); Модул 3: Микропроцесори и Микроконтролери (архитектура, програмирање и примена у индустријским процесима); Модул 4: Мерења у Аутоматици (карактеристике мерних претварача, мерења и обрада резултата); Модул 5: Обрада текста помоћу рачунара (израда документације пројекта, писање стручних радова); Модул 6: Израда и публиковање мултимедијалне презентације (припрема и приказ резултата пројекта).

Циљна група:

наставници информатичких и стручних предмета у средњим стручним школама, наставници у основним школама.

Трајање програма:

30 сати по Модулу (5 дана по 6 сати за један Модул).

Број учесника у групи:

максимално 10 учесника (по 2 на укупно 5 радних места).

Аутори програма:
мр Војислав Андрић,
Иванка Томић,
Радиша Ковачевић.

Координатор:
Војислав Андрић
Ваљевска гимназија,
14000 Ваљево
Бука Караџића 3
тел: 014/221-622; 063/220-300;
014/227-927
e-mail: vandric@beotel.yu
integral10@ptt.yu

**Стручно-методичко
усавршавање
наставника за реализацију
изборног предмета
МАТЕМАТИКА ПЛУС**

12

ИЗБОРНИ

Институција која подржава програм:
Ваљевска гимназија, Ваљево.

Реализатори програма:

мр Војислав Андрић, професор математике, Ваљевска гимназија;
Иванка Томић, професор математике, Ваљевска гимназија;
Радиша Ковачевић, професор математике и информатике, Ваљевска гимназија.

Циљеви програма:

Општи циљ: оспособљавање наставних радника за реализацију циљева и исхода изборног предмета МАТЕМАТИКА ПЛУС.

Појединачни циљеви: активно трагање за оптималним наставним садржајима изборног предмета којима ће најефикасније реализовати задати циљеви и исходи; активно истраживање најпродуктивнијих метода и облика рада за реализацију изборног предмета; конституисање ефикасног наставног плана за реализацију изборног предмета; израда неколико огледних сценарија за реализацију појединих циљева и исхода; оспособљавање наставника за критичку анализу реализације циљева и исхода изборног предмета.

Теме које се обрађују:

Циљеви и исходи изборног предмета; Могући садржаји изборног предмета; Методе и облици реализације изборног предмета; Сценарио за реализацију појединих циљева и исхода; Конституисање наставног плана изборног предмета; Евалуација циљева и исхода изборног предмета.

Циљна група:

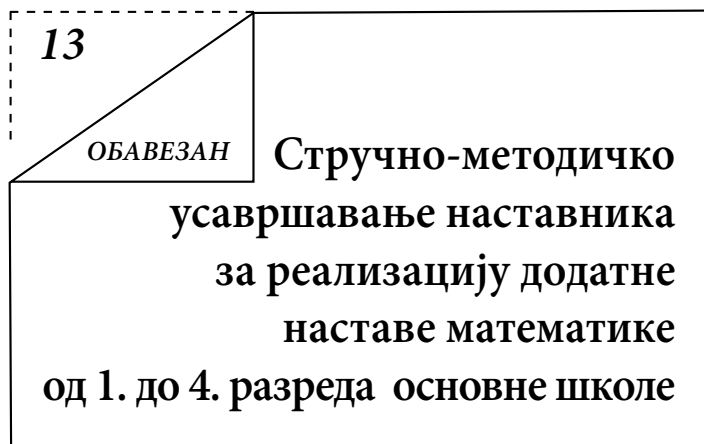
Наставници – реализатори изборног предмета МАТЕМАТИКА ПЛУС.

Трајање програма:

Семинар за реализаторе: 24 сата. Основни семинар за наставнике (општи део програма + програм за један разред): 20 сати. Програм за један разред: 8 сати.

Број учесника у групи:

Минимални број учесника је 25 (5 мањих група по 5).
Максимални број учесника је 30 (5 већих група по 6).

Аутори програма:

Војислав Андрић,
Иванка Томић,
Радиша Ковачевић.

Координатор:

Војислав Андрић
Ваљевска гимназија, 14000 Ваљево
Бука Караџића 3
тел: 014/221-622;
014/227-927;
063/220-300

e-mail: vandric@beotel.yu;
integral10@ptt.yu

Институција која подржава програм:

Ваљевска гимназија, Ваљево.

Реализатори програма:

мр Војислав Андрић, професор математике, Ваљевска гимназија;
Иванка Томић, професор математике, Ваљевска гимназија;
Радиша Ковачевић, професор математике и информатике, Ваљевска гимназија.

Циљеви програма:

Општи циљ: оспособљавање наставника за реализацију циљева и исхода додатне наставе математике од 1. до 4. разреда основне школе. Активно трагање за оптималним наставним садржајима којима ће се најефикасније реализовати задати циљеви и исходи; активно истраживање најпродуктивнијих метода и облика рада за реализацију изборног предмета; конституисање ефикасног наставног плана за реализацију изборног предмета; израда неколико огледних сценарија за реализацију појединих циљева и исхода; оспособљавање наставника за критичку анализу реализације циљева и исхода изборног предмета.

Теме које се обрађују:

Циљеви и исходи; Могући садржаји: Природни бројеви, Квадрат и правоугаоник, Коцка и квадар, Решавање проблемских задатака, Логично-комбинаторни проблеми, Проблеми тешких ситуација, Математичка рекреација; Методе и облици реализације; Сценарио за реализацију појединих циљева и исхода; Конституисање наставног плана; Евалуација циљева и исхода изборног предмета.

Циљна група:

наставници – реализатори додатне наставе математике.

Трајање програма:

2 дана по 8 сати.

Број учесника у групи:

Минимални број учесника је 45 (3 групе по 15).
Максимални број учесника је 60 (3 групе по 20).

Аутори програма:

Војислав Андрић,
Иванка Томић,
Радиша Ковачевић.

Координатор:

Војислав Андрић
Ваљевска гимназија
14000 Ваљево
Вука Караџића 3
тел.: 014/221-622;
014/227-927
063/220-300;

e-mail: vandric@beotel.yu;
integral10@ptt.yu

**Стручно-методичко
усавршавање наставника
за реализацију додатне
наставе математике
од 5. до 8. разреда основне школе**

ОБАВЕЗАН

14

Институција која подржава програм:

Ваљевска гимназија, Ваљево.

Реализатори програма:

мр Војислав Андрић, професор математике, Ваљевска гимназија;
Иванка Томић, професор математике, Ваљевска гимназија;
Радиша Ковачевић, професор математике и информатике, Ваљевска гимназија.

Циљеви програма:

Општи циљ: оспособљавање наставника за реализацију циљева и исхода додатне наставе математике од 5. до 8. разреда основне школе.

Појединачни циљеви: активно трагање за оптималним наставним садржајима који-ма ће се најефикасније реализовати задати циљеви и исходи; активно истраживање нај-продуктивнијих метода и облика рада за реализацију изборног предмета; конституисање ефикасног наставног плана за реализацију изборног предмета; израда неколико огледних сценарија за реализацију појединих циљева и исхода; оспособљавање наставника за критичку анализу реализације циљева и исхода изборног предмета.

Теме које се обрађују:

Циљеви и исходи. Могући садржаји: Увод у теорију бројева; Елементарна геометрија; Комбинаторика; Диофантске једначине; Логично-комбинаторни проблеми; Питагорина теорема; Методе и облици реализације; Сценарио за реализацију појединих циљева и исхода; Конституисање наставног плана; Евалуација циљева и исхода изборног предмета.

Циљна група:

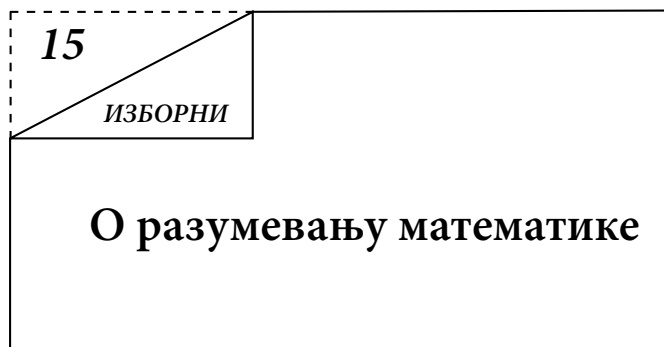
наставници – реализатори додатне наставе математике.

Трајање програма:

2 дана по 8 сати.

Број учесника у групи:

Минимални број учесника је 45 (3 групе по 15).
Максимални број учесника је 60 (3 групе по 20).

Аутори програма:

проф. др Ђирић Душан
проф. др Димитријевић Радослав,
ПМФ, Ниш.

Координатор:

Ђирић Душан
Булевар Немањића 68/30
18 000 Ниш
тел. 018 531 418, 063 7 113 665,
факс: 018 527 771
e-mail: dusancir@yahoo.com

Институција која подржава програм:

Центар за развој креативних способности младих ЕНЕРГЕА, Ниш и ПМФ, Ниш.

Реализатори програма:

др Ђирић Душан и др Димитријевић Радослав, Универзитет у Нишу.

Циљеви програма:

Учитељима и наставницима прецизирати шта значи разумети математику.

Теме које се обрађују:

О језику математике. О језичким парадоксима. О разлици говорних и математичких језика. О речнику и структури математичких језика. Језик Теорије скупова као језик Уобичајене математике. Изражавање математичких својстава.

О егзистенцији у математичком смислу. Математички појмови и објекти са којима се сусрећу ученици основних школа. Дефиниције и карактеристична својства скупова природних, целих и рационалних бројева. Аксиоматско одређење основних геометријских појмова и дефиниције и карактеристична својства геометријских појмова који се јављају у основној школи. Једнакост скупова. Једнакост по својству и уређења по својству. Мерљиво, мера, резултат мерења, мерење. Извођење разних скупова бројева из мерења. Математички начин мишљења. Логички парадокси. Једнакост скупова, релација чланства. Једнакост по својству и уређење по својству. Генерализација и аналогија у математици. Идентификовање у математици. Пример координатних система. Приступ решавању математичких проблема: Решавање логичко-комбинаторних задатака. Проблеми тешких ситуација. Проблеми у вези са записивањем природних бројева. Геометријски проблеми. Записивање математичких услова.

Циљна група:

учитељи и наставници основних школа.

Трајање програма:

15 сати - 4 дана.

Број учесника у групи:

5-30 учесника.

Аутори програма:

др Драгослав Херцег,
редовни професор ПМФ-а
у Новом Саду,
др Зорана Лужанин,
ванредни професор ПМФ-а
у Новом Саду.

Координатор:

проф. др Драгослав Херцег
Трг Доситеја Обрадовића 4,
21000 Нови Сад
e-mail: hercegd@im.ns.ac.yu
телефон: 021-458-136 факс: 021-350-458

16

ИЗБОРНИ

**Рачунари у припреми и
извођењу наставе математике
у основним и средњим школама****Институција која подржава програм:**

Департман за математику и информатику, Природно-математички факултет,
Универзитет у Новом Саду.

Реализатори програма:

Чланови Катедре за Нумеричку математику Департмана за математику и информатику,
ПМФ, Нови Сад.

Циљеви програма:

Оспособљавање наставног кадра за примену рачунара у припреми наставе математике у основним и средњим школама (припрема писаног материјала, адекватних примера, контролних и писмених задатака коришћењем одговарајућег софтвера); оспособљавање наставног кадра за извођење наставе математике помоћу рачунара (посебно примена на визуелизацији појмова и тврђења из математике и сродних предмета); оспособљавање наставног кадра за извођење наставе у случају један ученик-један рачунар (уознавање са новим методама рада када сваки ученик има засебни рачунар) и оспособљавање наставног кадра за максимално искоришћавање рачунарских лабораторија; оспособљавање наставног кадра у примени широко познатог софтвера (Excel, Power Point, Word, Corel Draw, Outlook) у настави математике, али и програма специјализованих за математику као што је Mathematica, као и дела образовног софтвера везаног за математику.

Теме које се обрађују:

Оквирни план програма је: основне рутине у коришћењу софтверских пакета и Интернета у припреми наставног часа; израда материјала за наставни час уз помоћ рачунара (припрема слика, анимација, примера, контролних и писмених задатака); целокупна припрема наставне области из Елементарне математике или Геометрије или Алгебре или Анализе или Статистике (област би била одређена на основу полазника, тј. учитељи би обрађивали наставне јединице из Елементарне математике (бројеви, рачунске операције, мерење), наставници основних школа из Геометрије (планиметрија и геометријска тела) и Алгебре (теорија бројева, теорије скупова, једначине), а професори средњих школа из Геометрије, Алгебре и Анализе (функције); самостална израда комплетне наставне јединице помоћу рачуна.

Напомена:

конкретне наставне јединице биле би прилагођене полазницима (у зависности од школе и узраста ученика са којима наставник ради).

Циљна група:

професори математике, наставници математике и учитељи.

Трајање програма:

30 сати распоређених у 4 до 6 дана.

Број учесника у групи:

12 учесника.

Аутори програма:

проф. др Градимир Војводић,
проф. др Синиша Цвенковић,
проф. др Загорка Лозанов-Црвенковић,
проф. др Ђура Пунић.

Координатор:

др Градимир Војводић,
редовни професор ПМФ у Новом Саду
Департман за математику и информатику Нови Сад
Трг Доситеја Обрадовића 4
тел: 021 350 987
e-mail: vojvodic@im.ns.ac.yu

Институција која подржава програм:

Природно-математички факултет у Новом Саду.

Циљеви програма:

Реформа наставе математике подразумева померање фокуса математичког образовања од конвенционалних задатака ка решавању математичких задатака у којима се тражи нестандартан начин размишљања. Кроз решавање конкретних математичких задатака из свакодневне наставне праксе, наставници ће се упознати са различитим методама решавања математичких задатака. Циљ програма је да кроз примере укаже професорима и наставницима на могућности решавања проблема на више начина. Учесници семинара упознаваће се са богатим искуствима земаља у окружењу (Studies in mathematics education, Moving into the twenty-first century, Vol. 8, UNESCO). Посебан нагласак биће дат на типичним грешкама које ученици праве на разним нивоима школовања. Биће дат критички приказ уџбеничке литературе на нашим просторима када су у питању задаци, њихова формулација и решења. Такође, биће презентирани задаци који се могу решавати (проверавати решења) на рачунарима, али и задаци који не могу бити решавани уз помоћ рачунара. За наставнике који развијају такмичарске способности својих ученика биће приказани најновији задаци са домаћих и међународних такмичења који се издвајају својом оригиналношћу и лепотом. Посебан нагласак биће дат на нестандартне методе решавања задатака као што је, на пример, метода покушаја и промашаја.

Теме које се обрађују:

Теорија бројева; Математичка индукција; Тригонометрија; Системи једначина; Елементарно решавање проблема екстрема; Вероватноћа; Статистика.

Циљна група:

професори и наставници средњих и основних школа.

Трајање програма:

3 дана по 8 школских часова.

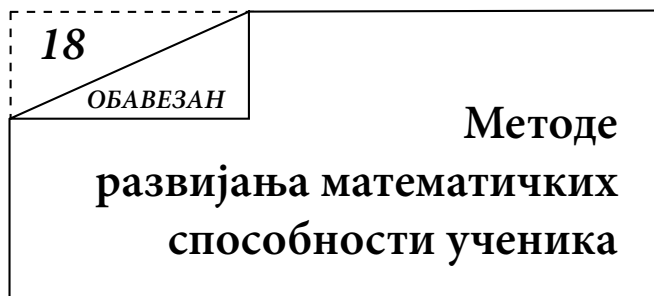
Број учесника у групи:

минимално 20, а максимално 25 учесника.

17
ИЗБОРНИ

**Методе решавања
математичких задатака****Реализатори програма:**

проф. др Градимир Војводић;
проф. др Синиша Цвенковић;
проф. др Загорка Лозанов-
Црвенковић;
проф. др Ђура Пунић.

Аутори програма:

проф. др Градимир Војводић,
 проф. др Синиша Цвенковић,
 проф. др Загорка Лозанов-
 Црвенковић,
 проф. др Ђура Пунић.

Координатор:

др Градимир Војводић,
 редовни професор ПМФ
 у Новом Саду
 Департман за математику
 и информатику Нови Сад,
 Трг Доситеја Обрадовића 4
 тел: 021 350 987
 e-mail: vojvodic@im.ns.ac.yu,

Институција која подржава програм:

Природно-математички факултет у Новом Саду.

Реализатори програма:

проф. др Градимир Војводић,
 проф. др Синиша Цвенковић,
 проф. др Загорка Лозанов-Црвенковић,
 проф. др Ђура Пунић.

Циљеви програма:

Математика и њен стил мишљења морају постати саставни део опште културе човека. Потребно је упознати професоре и наставнике математике са најновијим начинима уочавања, идентификације и развијања математичких способности ученика. Од професора и наставника математике се очекује да развијају право разумевање математичких израза, процеса и доказа. Циљ програма је да кроз примере укаже наставницима и професорима на могућности развијања способности логичког мишљења и прецизног изражавања ученика. Указиваће се на могућности развијања способности примене математике у професионалном животу. Учесници семинара упознаће се са искуствима земаља у окружењу. Кроз решавање конкретних математичких задатака из свакодневне наставне праксе, упознаће се наставници и професори са основним и специјалним математичким способностима ученика. Реформе наставе математике подразумевају померање фокуса математичког образовања од конвенционалних задатака ка развоју математичких способности на широј основи. Најновија истраживања показују да су најзначајније основне Метематичке способности: способност уочавања и сазнавања, асоцијације, логичког резонавања, рачунања и просторног представљања, апстрактног сумирања, прецизног записивања и изражавања. У специјалне математичке способности спадају имагинација, математичка интуиција, математичко предвиђање, трансформација и конструкција. Све ово биће илистровано кроз примере које професори и наставници могу користити у својој наставној пракси.

Теме које се обрађују:

Математичка логика; Комбинаторика; Логаритами и експоненцијалне функције; Теорија једначина; Аналитичка геометрија; Комплексни бројеви; Увод у граничне процесе; Коришћење рачунара у настави; Нестандардне методе решавања математичких задатака.

Циљна група:

професори и наставници средњих и основних школа.

Трајање програма:

3 дана по 8 школских часова.

Број учесника у групи: минимално 20, а максимално 25 учесника.

Аутори програма:

проф. др Мирослав Петровић,
проф. др Драгић Марковић,
проф. др Миодраг Спалевић,
доц. др Бранислав Поповић,
мр Небојша Икодиновић,
мр Марија Станић,
Слађана Димитријевић.

Координатор:

проф. др Мирослав Петровић,
Природно-математички факултет, Крагујевац
Радоја Домановића 12, 34 000 Крагујевац
Тел: 034-336-223 локал 214, Факс: 034-335-040
e-mail: petrovic@kg.ac.yu

Институција која подржава програм:

Природно-математички факултет, Крагујевац.

Реализатори програма:

др Драгић Марковић, Универзитет у Крагујевцу;
др Мирослав Петровић, ПМФ, Крагујевац;
др Бранислав Поповић, ПМФ, Крагујевац;
др Небојша Икодиновић, ПМФ, Крагујевац;
мр Марија Станић, ПМФ, Крагујевац.

Циљеви програма:

Представљање систематичног приступа одабраним садржајима Елементарне математике; оспособљавање професора за ефикаснију реализацију циљева наставе математике; упознавање са савременим начинима извођења наставе; повезивање и размена искустава у настави између професора математике.

Теме које се обрађују:

Теорија бројева (15 часова); Аналитичка геометрија (15 часова); Тригонометрија (15 часова); Елементи нумеричке анализе (10 часова); Граничне вредности (10 часова).

Циљна група:

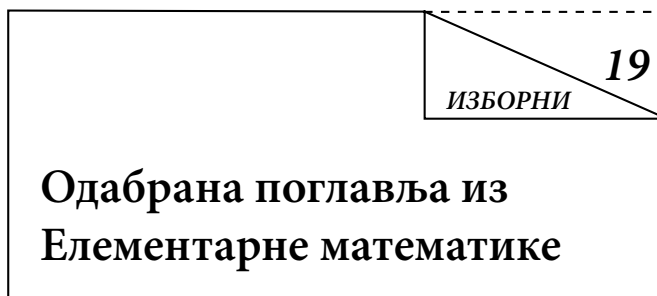
професори математике у основним и средњим школама, просветни саветници и школски надзорници.

Трајање програма:

За теме од 15 часова три дана, а за теме од 10 часова два дана.

Број учесника у групи:

15-25 учесника.

Аутори програма:

проф. др Мирослав Петровић,
доц. др Бранислав Поповић,
мр Небојша Икодиновић,
мр Ана Капларевић-Малишић,
Слађана Димитријевић.

Координатор:

Доцент др Бранислав Поповић,
Природно-математички
факултет, Крагујевац
Радоја Домановића 12,
34 000 Крагујевац
тел: 034-336-223 локал 217,
факс: 034-335-040
e-mail: bprovic@kg.ac.yu

Институција која подржава програм:

Природно-математички факултет, Крагујевац.

Реализатори програма:

др Радосав Ђорђевић, ПМФ, Крагујевац;
др Бранислав Поповић, ПМФ, Крагујевац;
др Небојша Икодиновић, ПМФ, Крагујевац;
мр Марија Станић, ПМФ, Крагујевац;
мр Слађана Димитријевић, ПМФ, Крагујевац;
мр Ана Капларевић-Малишић, ПМФ, Крагујевац.

Циљеви програма:

Представљање основних методичких принципа у извођењу наставе математике; оспособљавање професора за ефикаснију реализацију циљева наставе математике; упознавање са историјом школства и педагошких идеја; упознавање са савременим начинима извођења наставе; разрада улоге и врста задатака у настави математике; повезивање и размена искустава професора математике у организацији и извођењу часова.

Теме које се обрађују:

Општа методика и историја школства и педагошких идеја (15 часова);
Математички задатак (15 часова).

Циљна група:

професори математике у основним и средњим школама,
професори разредне наставе.

Трајање програма:

За теме од 15 часова три дана.

Број учесника у групи:

15-25 учесника.

Аутори програма:

Одсек за математику и информатику
Природно-математичког факултета
Универзитета у Нишу.

Координатори:

проф. др Драган Ђорђевић
ПМФ, Вишеградска 33, 18000 Ниш,
тел: (018)363623, (018)324472,
(064)1817393,
e-mail: ganedj@eunet.yu

проф. др Иван Јовановић
ПМФ, Вишеградска 33, 18000 Ниш,
тел: (018) 331 264, (018) 533 015-16,
(064)6127683,
e-mail: ivan@pmf.ni.ac.yu

21
ИЗБОРНИ

**Усавршавање
наставника основних
и средњих школа из
математике и информатике**

Институција која подржава програм:

Друштво математичара Србије
– Подружница у Нишу;
Природно-математички факултет
Универзитета у Нишу.

Реализатори програма:

Иван Јовановић, проф. ПМФ, Ниш; Драган Ђорђевић, проф. ПМФ, Ниш;
Владимир Ракочевић, проф. ПМФ, Ниш; Радослав Димитријевић, проф. ПМФ, Ниш;
Светлана Јанковић, проф. ПМФ, Ниш; Снежана Илић, проф. ПМФ, Ниш;
Биљана Поповић, проф. ПМФ, Ниш; Мића Станковић, доцент ПМФ, Ниш;
Радмила Крстић, асистент ПМФ, Ниш; Мирослав Ђирић, проф. ПМФ, Ниш; Драган
Стевановић, проф. ПМФ, Ниш; Јелена Манојловић, проф. ПМФ, Ниш;
Предраг Кртолица, доцент ПМФ, Ниш; Драгана Цветковић – Илић, доцент ПМФ, Ниш;
Светозар Ранчић, асистент ПМФ, Ниш.

Циљеви програма:

Упознавање наставника са новим достигнућима у математици и информатици, обрада интересантних тема из математике и информатике, осавремењивање наставе (књиге, оцењивање, такмичења, школе за младе таленте).

Теме које се обрађују:

Интересантне теме, како из редовне наставе, тако и теме везане за такмичења ученика из математике (Анализа, Алгебра, Геометрија, Вероватноћа и Статистика) и информатике: Мултимедија у настави математике и информатике, Презентације, Базе података, Интернет, Кориснички програми (Word, TeX, Exsel, Access, Power Point), Интегрисана визуелна окружења за развој апликација у језицима (Delphi, C++, Java), Опште методологије за развој алгоритама и структуре података примењене на конкретне проблеме и задатке.

Циљна група:

наставници математике и информатике у основним и средњим школама.

Трајање програма:

Најмање 20 сати (4 дана по 5 сати), а могуће је и више зависно од интересовања учесника семинара. Календар семинара (термини, теме) биће благовремено доступан на интернет адреси факултета: www.pmf.ni.ac.yu (linkovi).

Број учесника у групи: најмање 20 учесника (за неке опште теме може бити и до 50).

22

ИЗБОРНИ

Математика кроз игру и образовни софтвер

Аутори програма:

доц. др Александар Петојевић,
проф. др Малиша Жижовић,
проф. др Драган Солеша .

Координатор:

доц. др Александар Петојевић
Учитељски факултет у Сомбору
Подгоричка 4 25000 Сомбор
тел: 025-22030; 063-77-99-669
025-26461
e-mail: apetoje@ucf.so.ac.yu

Институција која подржава програм:

Учитељски факултет у Сомбору.

Реализатори програма:

др Александар Петојевић, доцент Учитељског факултета у Сомбору;
проф. др Малиша Жижовић, Технички факултет у Чачку;
проф. др Драган Солеша, Учитељски факултет, Сомбор.

Циљеви програма:

Програм Математика кроз игру и образовни софтвер има за циљ да наставнике упозна са савременим приступима и начинима примене методе игре у настави математике. Треба да оспособи наставнике да примењују метод игре у настави математике за три групе ученика: надарене, просечне и ненадарене. Имплементација образовних софтвера који прате ову методу треба да заинтересују полазнике програма за њихову примену, као и за почетке самосталне израде поменутих.

Теме које се обрађују:

Циљеви и задаци игре у почетној настави математике; Одређење, суштина и васпитне вредности методе игре у настави математике. Игре и ученици различитих способности. Игре са правилима; Конструкторске игре; Занимљива математика: магични квадрати, занимљива геометрија, математичке приче; Карактеристике образовног рачунарског софтвера. Презентације образовних рачунарских софтвера за игре у математици на Учитељском факултету у Сомбору; Израда једноставног образовног рачунарског софтвера за игру у математици.

Циљна група:

наставници, учитељи и стручни сарадници у основним и средњим школама.

Трајање програма:

предвиђени програм се реализује са фономом од 24 часа , а у зависности и могућности полазника одвијао би се петодневно у континуитету или месечно са 6 часова седмично или тромесечно са 8 часова месечно.

Број учесника у групи:

15 учесника.

Аутори програма:

Стручни тим за усавршавање наставника при КММ “Архимедес”,
Богољуб Маринковић и сарадници:
академик Милосав Марјановић,
др Славиша Прешић,
др Ђорђе Дугошија,
др Владимир Јанковић,
Драгана Стошић-Миљковић,
Аница Тарана,
Драган Маринчић.

Координатор:

Богољуб Маринковић
КММ “Архимедес”
Београд, Дечанска 6
тел: 011/3245-382, факс 011/3245-383
e-mail: arhimed1@eunet.yu

**Специјализовани
републички
семинар за наставнике
математике
(О РАДУ СА МЛАДИМ
МАТЕМАТИЧАРИМА)**

23

ИЗБОРНИ

Институција која подржава програм:

Клуб младих математичара “Архимедес”, Београд;
Министарство просвете и спорта.

Реализатори програма:

Богољуб Маринковић, академик Милосав Марјановић, др Славиша Прешић,
др Ђорђе Дугошија, др Владимир Јанковић, Драгана Стошић-Миљковић,
Аница Тарана, Драган Маринчић, проф. др Милош Арсеновић, др Милан Божић,
др Зоран Лучић, др Александар Липковски, др Ратко Тошић, др Драган Трифуновић,
др Мирко Дејић, мр Војислав Андрић, Милица Прошић, др Н.Х.Розов, Н.Н. Констатинов.

Циљеви програма:

Основни циљ: стручно-методичка помоћ наставницима за квалитетније извођење наставе математике. Конкретно, то значи: покушај да се незадовољавајуће стање наставе математике промени и она учини садржајнијом, занимљивијом и ефикаснијом (подстицањем мотивације и активности ученика, применом адекватних метода, облика рада, математичких “алата” и садржаја који и квалитативно обогаћују знања ученика); иновирање садржаја и интензивирање додатног рада са даровитим ученицима; подизање и обогаћивање опште математичке и психолошко-педагошке културе наставника и остваривање боље сарадање између реализатора програма математике у школама; давање оријентације за избор приручне математичке литературе; истицање вредности и доприноса математике као универзалне науке у разним применама, у развоју математичког стила мишљења.

Теме које се обрађују:

Тематика је у функцији остваривања постављених циљева. Садржај програма чине актуелна питања струке и унапређивања математичког образовања са нагласком на рад са младим љубитељима математике. По правилу, у програм улазе: нека општа тема (планови и програми, уџбеници, повезаност математике и других области), историја и великани математике, уже стручне математичке теме, нове идеје и методе, додатни рад и такмичења из математике (са конкретним садржајима). Обично се реализује 7-8 тема (предавања са дискусијом, “округли сто”). Осим обогаћивања математичког образовања и културе наставника, максимална је могућност примене обрађених тема у пракси.

Циљна група:

наставници математике у старијим разредима основне школе, средњим школама, али и на универзитету; ментори за рад са даровитим ученицима.

Трајање програма:

Један дан (6-8 сати), по правилу, за време зимског школског распуста. По потреби, семинар се понавља.

Број учесника у групи:

100-500 (пленарно), 20-40 (групе).

Аутори програма:

Стручни тим за усавршавање наставника при КММ „Архимедес“, Богољуб Маринковић и сарадници: академик Милосав Марјановић, др Владимир Јанковић, др Славиша Прешаћ, др Ђорђе Дугошија, Драгана Стошић-Миљковић, Аница Тарана, Драган Маринчић.

Координатор:

Богољуб Маринковић
КММ „ Архимедес“
Београд, Дечанска 6
тел. 011/3245-382, факс. 011/3245-383
e-mail: arhimed1@eunet.yu

24
Специјализовани републички семинар о настави математике у млађим разредима основне школе (за учитеље)

ОБАВЕЗАН

Институција која подржава програм:

КММ „Архимедес“, Београд;
Министарство просвете и спорта

Реализатори програма:

Богољуб Маринковић,
академик Милосав Марјановић,
др Владимир Јанковић,
Драгана Стошић-Миљковић, Аница Тарана,
др Мирко Дејић, мр Војислав Андрић,
Милица Прошић, Јелена Башић.

Циљеви програма:

Основни циљ: стручно-методичка помоћ учитељима/наставницима разредне наставе за квалитетније извођење наставе математике. Конкретно, то значи: унапређивање наставе математике применом одговарајућих метода, техника и математичких „алата“ (цртеж, дијаграм, табела) и садржаја који не само квантитивно, већ и квалитативно обогаћују знање ученика, како би се настава учинила садржајнијом. Подстицање мотивације ученика преко занимљивих задатака, применом адекватних облика рада; иновирање садржаја и интензивирање додатног рада са даровитим ученицима, уз оспособљавање учитеља за адекватан избор и ефикасно решавање математичких задатака. Обогаћивање опште математичке и психолошко-педагошке културе учитеља. Давање оријентације за избор приручне математичке литературе.

Теме које се обрађују:

Тематика је у функцији остваривања постављених циљева. Садржај семинара чине актуелна питања из струке и унапређивања наставе. По правилу, предавања на семинару су у оквиру неке основне теме (која се мења од семинара до семинара). Обично се реализују у 7-8 (под)тема. Основне теме су: Бројеви и операције; Цртеж-дијаграм помаже у решавању математичких задатака; Логички задаци-тренинг мишљења; Комбинаторни задаци; Ух, та геометрија; Математичка рекреација. Теме семинара (идеје и методе решавања задатака, конкретни задаци) могу се одмах користити у свакодневној пракси.

Циљна група:

учитељи/наставници разредне наставе, као и други заинтересовани наставници.

Трајање програма:

један дан (6-8 сати), по правилу, за време зимског распуста.

Број учесника у групи:

300-500 (пленарно), 20-40 (група).

25 ИЗБОРНИ	Зимска математичка школа (зимски семинар) за наставнике-менторе за рад са даровитим ученицима у основној и средњој школи
----------------------	---

Аутори програма:

Стручни тим за усавршавање наставника при КММ “Архимедес”, Богољуб Маринковић и сарадници: академик Милосав Марјановић, др Славиша Прешић, др Ђорђе Дугошија, др Владимир Јанковић, Драгана Стошић-Миљковић, Аница Тарана, Драган Маринчић.

Координатор:

Богољуб Маринковић
 КММ “Архимедес”
 Београд, Дечанска 6
 тел: 011/3245-382,
 факс: 011/3245-383
 e-mail: arhimed1@eunet.yu

Институција која подржава програм:

Клуб младих математичара “Архимедес”, Београд;
 Министарство просвете и спорта.

Реализатори програма:

Богољуб Маринковић,
 академик Милосав Марјановић,
 др Славиша Прешић, др Ђорђе Дугошија,
 др Владимир Јанковић, Драгана Стошић-Миљковић,
 Аница Тарана, Драган Маринчић,
 др Милош Арсеновић, др Ратко Тошић,
 мр Михајл Сопић, Весна Којић, Љубинка Петковић,
 мр Војислав Андрић, мр Томислав Стошић .

Циљеви програма:

Основни циљ: оспособљавање наставника за додатни рад са даровитим ученицима у области математике, а то значи: подстицање мотивације и активности ученика, унапређивање методике рада наставника применом адекватних метода, облика рада, математичких “алата” и садржаја који и квалитативно обogaђују знања ученика и наставника; иновирање садржаја додатног рада са даровитим ученицима, уз оспособљавање наставника за решавање нестандартних математичких задатака и трансфер нових идеја и ефикасних “алата” на ученике (посебно оне са повишеним математичким способностима); оспособљавање за избор и коришћење приручне математичке литературе и других извора знања.

Теме које се обрађују:

Тематика је у функцији остваривања постављених циљева. Основна (оквирна) тема: Нестандардни математички задаци - идеје и методе решавања. Реализује се кроз неколико појединачних тема: Неке идеје и методе решавања нестандартних математичких задатака (уопште); Оно што је ван уџбеника (сродност, парност, обратни ход, инваријанте); Додатно из дељивости (остац, конгруенције, Диофантске једначине); Граф помаже (неке мање познате примене); Тежи логички задаци (са математичким садржајем); Дирихлеов принцип; Комбинаторна геометрија; Резања, састављања, покривања, бојења, паковања; Аполонијеви задаци; Математичке игре; Одабрани задаци са математичких такмичења. Бира се и реализује 8-10 тема (8-10 предавања са дискусијом, практичан рад са ученицима). Осим обogaђивања математичког образовања и културе наставника, максимална је могућност примене обрађених тема у пракси.

Циљна група:

Наставници математике-ментори који раде са даровитим ученицима и припремају их за математичка такмичења у старијим разредима основне школе и у средњим школама, сарадници-предавачи у “школама младих математичара”.

Трајање програма:

Зимски семинар (зимска школа) за наставнике одржава се у време зимског школског распуста (јануар-фебруар) у Рекреативном центру за младе Митровац на Тари, у исто време када се одржава Зимска математичка школа за ученике која служи као вежбаоница-практикум за учеснике семинара. Програм траје 6-7 дана са укупно 20-25 сати наставних активности.

Број учесника у групи:

10-20 учесника.

26

ИЗБОРНИ

**Летња математичка
школа (летњи семинар) за
наставнике-менторе за рад
са даровитим ученицима у
основним и средњим школама**

Аутори програма:

Стручни тим (комисија) за
усавршавање наставника при
КММ “Архимедес”,
Богољуб Маринковић
и сарадници:
академик Милосав Марјановић,
др Владимир Јанковић,
др Славиша Прешић,
др Ђорђе Дугошија,
Драгана Стошић-Миљковић,
Аница Тарана,
Драган Маринчић.

Координатор:

Богољуб Маринковић, КММ “Архимедес”
Београд, Дечанска 6
тел. 011/3245-382, факс 011/3245-383
e-mail: arhimed1@eunet.yu

Институција која подржава програм:

Клуб младих математичара “Архимедес”, Београд; Министарство просвете и спорта.

Реализатори програма:

Богољуб Маринковић, академик Милосав Марјановић, др Владимир Јанковић,
др Славиша Прешић, др Ђорђе Дугошија, Драгана Стошић-Миљковић, Аница Тарана,
Драган Маринчић, др Милош Арсеновић, др Ратко Тошић, др Драган Трифуновић,
др Мирко Дејић, мр Михаил Сопић, мр Драгољуб Јовановић, Весна Којић,
Љубинка Петковић, мр Војислав Андрић, мр Томислав Стошић, Мирјана Јовчић,
др Иван Стومهјновић, др Ивко Димитрић, др Н.Х. Розов, А.А. Јегоров, В.Н. Дубровски.

Циљеви програма:

Основни циљ: оспособљавање наставника за додатни рад са даровитим ученицима у области математике, а то значи: подстицање мотивације и активности ученика, унапређивање методике рада наставника применом адекватних метода, облика рада, математичких “алата” и садржаја који и квалитативно обогаћују знања ученика и наставника; иновирање садржаја додатног рада са даровитим ученицима, уз оспособљавање наставника за решавање нестандартних математичких задатака и трансфер нових идеја и ефикасних “алата” на ученике (посебно оне са повишеним математичким способностима); оспособљавање за избор и коришћење приручне математичке литературе и других извора знања.

Теме које се обрађују:

Тематика је у функцији остваривања постављених циљева. Основна (оквирна) тема: Нестандардни математички задаци - идеје и методе решавања. Реализује се кроз неколико појединачних тема: Неке идеје и методе решавања нестандартних математичких задатака (уопште); Оно што је ван уџбеника (сродност, парност, обратни ход, инваријанте); Додатно из дељивости (остац, конгруенције, Диофантске једначине); Граф помаже (неке мање познате примене); Математички проблеми у слици (метод дужи, метод правоугаоника, метод теразија, Венови дијаграми); Тежи логички задаци (са математичким садржајем);

Дирихлеов принцип; Комбинаторна геометрија; Резања, састављања, покривања, бојења, паковања; Аполонијеви задаци; Математичке игре; Поглед у историју математике (задаци великих математичара); Одабрани задаци са математичких такмичења. Бира се и реализује 10-12 тема (10-12 предавања са дискусијом, практичан рад са ученицима). Осим обогаћивања математичког образовања и културе наставника, максимална је могућност примене обрађених тема у пракси.

Циљна група:

Наставници математике-ментори који раде са даровитим ученицима и припремају их за математичка такмичења у старијим разредима основне школе и у средњим школама, сарадници-предавачи у “школама младих математичара”.

Трајање програма:

Летњи семинар (летња школа) за наставнике одржава се у време летњег школског распуста (месец јул) у рекреативним центрима за младе Митровац на Тари и Сребрно језеро у исто време када се одржава “Архимедесова” летња математичка школа за ученике, која служи као вежбаоница-практикум за учеснике семинара. Програм траје 7-8 дана са укупно 25-30 сати наставних активности.

Број учесника у групи:

10-20 учесника.

28

ИЗБОРНИ

Обука наставника за додатни рад из математике у средњим школама

Институција која подржава програм:

Клуб младих математичара “Архимедес”, Београд;
Министарство просвете и спорта.

Реализатори програма:

Богољуб Маринковић,
академик Милосав Марјановић,
др Славиша Прешић,
др Ђорђе Дугошија,
др Владимир Јанковић,
Драгана Стошић-Миљковић,
Аница Тарана,
Драган Маринчић,
проф. др Милош Арсеновић,
др Ратко Тошић,
др Драган Трифуновић,
др Мирко Дејић,
мр Михаил Сопић,
мр Драгољуб Јовановић,
Весна Којић,
Љубинка Петковић,
мр Војислав Андрић,
мр Томислав Стошић,
Мирјана Јовчић.

Циљеви програма:

Основни циљ је пружање стручно-методичке помоћи и оспособљавање наставника за додатни рад са даровитим ученицима у области математике, како би се тим ученицима омогућило испољавање и развијање математичких способности. Конкретно, то значи: унапређивање метода рада наставника применом одговарајућих поступака, облика рада, математичких “алата” и подстицање мотивације код ученика (преко елемената историје математике, занимљивих задатака и примера ефикасне примене математике у разним областима живота и рада), обезбеђивање и иновирање садржаја за продубљивање, проширивање и квалитативно обогаћивање знања ученика (и наставника) по појединим областима математике, уз оспособљавање за решавање нестандартних математичких задатака (идеје и методе); оспособљавање за избор и коришћење приручне математичке литературе и других извора знања.

Аутори програма:

Стручни тим за усавршавање
наставника при
КММ “Архимедес”:
Богољуб Маринковић,
и сарадници
(академик Милосав Марјановић,
др Славиша Прешић,
др Ђорђе Дугошија,
др Владимир Јанковић,
Драгана Стошић-Миљковић,
Аница Тарана,
Драган Маринчић).

Координатор:

Богољуб Маринковић,
КММ “Архимедес”
Београд, Дечанска б;
тел. 011/3245-382,
факс 011/3245-383
e-mail: arhimed1@eunet.yu

Теме које се обрађују:

Тематика је у функцији остваривања постављених циљева. Основна (оквирна) тема: Нестандардни математички задаци (идеје и методе решавања). Реализује се кроз 12-15 појединачних тема: Додатни рад са даровитим ученицима (педагошко-психолошке основе рада са даровитим ученицима, организација рада, оквирни програм, систем рада); Неке идеје и методе решавања нестандартних математичких задатака (уопште); Инваријанте; Додатно из дељивости (остаци, конгруенције); Нелинеарне Диофантске једначине; Граф помаже (неке мање познате примене); Тежи логички задаци (са математичким садржајем); Комбинаторни задаци; Дирихлеов принцип у геометрији (Комбинаторна геометрија); Покривања, бојења, паковања; Аполонијеви задаци; Математичке игре. Поглед у историју математике (задаци великих математичара). Теме се реализују кроз 10-12 предавања и 5 радних састанака (практикум). Осим обогаћивања математичке културе наставника, максимална је могућност примене обрађених тема у пракси.

Циљна група:

Наставници математике који раде са даровитим ученицима у гимназијама и стручним школама и припремају их за математичка такмичења, као и други наставници који желе и имају услова да учествују у реализацији обуке. Намењено запосленима у средњим школама.

Трајање програма:

Програм семинара реализује се у 3-4 дана, укупно 15-25 сати. За семинаре у Београду омогућено коришћење богате библиотеке, рачунарске лабораторије и учешће у раду "Архимедесове" школе младих математичара.

Број учесника у групи:

10-25 учесника.

29 ИЗБОРНИ	Обука наставника за додатни рад у основној школи - основни ниво А
----------------------	--

Институција која подржава програм:

Клуб младих математичара “Архимедес”, Београд;
Министарство просвете и спорта.

Реализатори програма:

Богољуб Маринковић,
академик Милосав Марјановић,
др Славиша Прешић,
др Ђорђе Дугошија,
др Владимир Јанковић,
Драгана Стошић-Миљковић,
Аница Тарана,
Драган Маринчић,
др Милош Арсеновић,
др Ратко Тошић,
др Драган Трифуновић,
др Мирко Дејић,
мр Војислав Андрић,
мр Томислав Стошић,
Мирјана Јовчић,
Зорица Ђатовић,
Јован Ђуковић,
Јелена Башић.

Циљеви програма:

Основни циљ је пружање стручно-методичке помоћи и оспособљавање наставника за додатни рад са даровитим ученицима у области математике, како би се тим ученицима омогућило развијање математичких способности. Конретно, то значи: унапређивање метода рада наставника применом одговарајућих поступака, облика рада, математичких “алата” и подстицање мотивације код ученика (преко елемената историје математике, занимљивих задатака, математичких игара и примера ефикасне примене математике у разним областима живота и рада), обезбеђивање и иновирање садржаја за продубљивање, проширивање и квалитативно обогаћивање знања ученика (и наставника) из појединих области математике, уз оспособљавање за решавање нестандартних математичких задатака; давање оријентације за избор и коришћење приручне математичке литературе и других извора знања.

Аутори програма:

Стручни тим (комисија) за усавршавање наставника при КММ “Архимедес”,
Богољуб Маринковић
и сарадници:
академик Милосав Марјановић,
др Славиша Прешић,
др Ђорђе Дугошија,
др Владимир Јанковић,
Драгана Стошић-Миљковић,
Аница Тарана,
Драган Маринчић.

Координатор:

Богољуб Маринковић, КММ
“Архимедес”
Београд, Дечанска 6;
тел. 011/3245-382,
факс 011/3245-383
e-mail: arhimed1@eunet.yu

Теме које се обрађују:

Тематика је у функцији остваривања постављених циљева. Основни ниво обуке за додатни рад планиран је за све разреде (I-VIII), где програм семинара за сваки разред обухвата 11 тема, а добија га сваки учесник. Комплетан програм за осам разреда, поред основне теме Мотивисање ученика за учење математике, има 80 тема-наслова, па се те теме овде не наводе. Теме за поједини разред реализују се кроз 10-15 предавања и 5-7 радних састанака. Осим обогативања математичке културе наставника, максимална је могућност примене обрађених тема у пракси.

Циљна група:

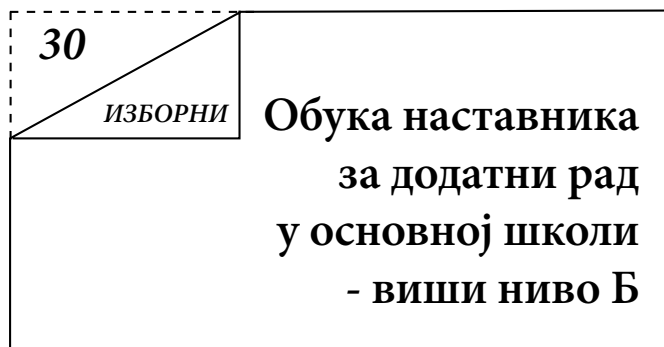
Учитељи/наставници разредне наставе који организују додатне математичке активности у млађим разредима основне школе; наставници математике који изводе додатну наставу или слободне математичке активности у старијим разредима основне школе и припремају ученике за математичка такмичења, као и други наставници који желе да унапреде додатни рад из математике.

Трајање програма:

Програм семинара (обуке) реализује се у 3 дана по 5 сати, укупно 15 сати (за програм једног разреда), при чему дани не морају бити узастопни. Семинар може бити и краћег трајања: два дана (10-15 сати) или један дан (5-8 сати), с мањим бројем тема (у програму су оне означене). Према жељама довољно велике групе наставника (бар 10), могућ је и другачији избор тема, па и тема из различитих разреда. За семинаре у Београду омогућено је коришћење богате "Архимедесове" библиотеке, рачунарске лабораторије и учешће у раду "Архимедесове" школе младих математичара (присуство часовима и практичан рад).

Број учесника у групи:

10-25 учесника.

Институција која подржава програм:

Клуб младих математичара “Архимедес”, Београд;
Министарство просвете и спорта .

Реализатори програма:

Богољуб Маринковић,
академик Милосав Марјановић,
др Славиша Прешаић,
др Ђорђе Дугошија,
др Владимир Јанковић,
Драгана Стошић-Миљковић,
Аница Тарана,
Драган Маринчић,
др Милош Арсеновић,
др Ратко Тошић,
др Драган Трифуновић,
др Мирко Дејић,
мр Војислав Андрић,
мр Томислав Стошић,
Мирјана Јовчић,
Зорица Ђатовић,
Јован Ђуковић,
Јелена Башић

Аутори програма:

Стручни тим (комисија)
за усавршавање наставника при
КММ “Архимедес”,
Богољуб Маринковић
и сарадници:
академик Милосав Марјановић,
др Славиша Прешаић,
др Ђорђе Дугошија,
др Владимир Јанковић,
Драгана Стошић-Миљковић,
Аница Тарана,
Драган Маринчић.

Координатор:

Богољуб Маринковић
КММ “Архимедес”
Београд, Дечанска б;
тел. 011/3245-382,
факс 011/3245-383
e-mail: arhimed1@eunet.yu

Циљеви програма:

Основни циљ је пружање стручно-методичке помоћи и оспособљавање наставника за додатни рад са даровитим ученицима у области математике, како би се тим ученицима омогућило даље развијање математичких способности.

Конкретније, то значи: унапређивање метода рада наставника применом одговарајућих поступака, облика рада, математичкох „алата“ и подстицање мотивације код ученика (преко елемената историје математике, занимљивих задатака, математичких игара и примера ефикасне примене математике у разним областима живота и рада); иновирање садржаја за продубљивање, проширивање и квалитативно обогаћивање знања ученика (и наставника) по појединим областима математике, уз оспособљавање за решавање нестандартних математичких задатака (идеје и методе); оспособљавање за избор и

коришћење приручне математичке литературе.

Теме које се обрађују:

Тематика је у функцији остваривања наведених циљева. Повишени ниво обуке за додатни рад (Б) предвиђен је само за старије разреде основне школе (). Оквирна тема: Нестандардни математички задаци-идеје и методе решавања. Обухвата 15 појединачних тема: Додатни рад са даровитим ученицима (педагошко-психолошке основе; организација, оквирни програм, систем рада); Неке идеје и методе решавања нестандартних математичких задатака; Оно што је ван уџбеника (сродност, парност, обратни ход, инваријанте); Додатно из дељивости (аритметика остатака, конгруенције); Неке нелинеарне Диофантске једначине; Цртеж помаже (метод дужи, метод правоугаоника); Неки проблеми „тешких ситуација“; Граф помаже (мање познате примене); Комбиноване фигуре; Тежи логички задаци; Комбинаторни задаци; Дирихлеов принцип; Комбинаторна геометрија; Покривања, паковања, резања и састављања; Математичке игре. Поглед у историју математике (задаци беликих математичара); Одабрани задаци са такмичења.

Теме се реализују кроз 10-15 предавања и 5-7 радионица (практикум). Максимална је могућност примене обрађених тема у пракси. Слушаоци добијају радни материјал.

Циљна група:

Наставници математике који изводе додатну наставу (раде са даровитим ученицима) и припремају ученике за математичка такмичења, као и други наставници који желе и имају услова да унапреде додатни рад из математике (виши ниво). Намењено запосленима у основној школи у ОШ.

Трајање програма:

Програм семинара (обуке) реализује се у 4 или 5 дана, укупно 25 сати (дани не морају бити узастопни). Обука може бити и краћег трајања (2 или 3 дана, тј. 10-12 или 15-18 сати), уз одговарајући избор тема из понуђеног програма (зависно од потреба и жеља одређене групе наставника).

За семинаре у Београду омогућено је коришћење богате „Архимедесове“ библиотеке, рачунарске лабораторије и учешће у раду „Архимедесове“ школе младих математичара (програм Б)- присуство часовима и практичан рад.

Број учесника у групи:

10-25 учесника.

31 ИЗБОРНИ	Стални семинар за стручно усавршавање учитеља „Математичка трибина“ за учитеље
----------------------	---

Аутори програма:

Стручни тим (комисија)
за усавршавање наставника
при КММ “Архимедес”:
Богољуб Маринковић
и сарадници
академик Милосав Марјановић,
др Славиша Прешић,
др Ђорђе Дугошија,
др Владимир Јанковић,
Драгана Стошић-Миљковић,
Аница Тарана,
Драган Маринчић.

Координатор:

Богољуб Маринковић
КММ “Архимедес”
Београд, Дечанска 6
тел: 011/3245-382,
факс: 011/3245-383
e-mail: arhimed1@eunet.yu

Институција која подржава програм:

Клуб младих математичара “Архимедес”, Београд;
Учитељски факултет у Београду;
Министарство просвете и спорта.

Реализатори програма:

Богољуб Маринковић,
академик Милосав Марјановић,
др Славиша Прешић,
др Ђорђе Дугошија,
др Владимир Јанковић,
Драгана Стошић-Миљковић,
Аница Тарана,
Драган Маринчић,
др Мирко Дејић,
Милица Прошић,
Јелена Башић.

Циљеви програма:

Основни циљ: стручно-методичка помоћ учитељима/наставницима разредне наставе за што квалитетније извођење наставе математике, информисање и размена мишљења о актуелним питањима наставе математике у млађим разредима основне школе. Конкретно, то значи: унапређивање наставе математике применом адекватних метода, облика рада, математичких “алата” (цртеж-дијаграм, табела) који доприносе развоју математичког мишљења ученика; оспособљавање за подстицање мотивације и активности ученика (преко занимљивих задатака, дидактичких материјала, применом погодних метода и облика рада - да математика не буде баук ни за децу ни за одрасле); припрема конкретних садржаја за продубљивање, проширивање и квалитативно обогаћивање знања ученика; оспособљавање наставника за адекватан избор и успешно решавање математичких задатака (укључујући и нестандартне), као и за иновирање садржаја и интезивирање

додатних математичких активности ученика; подизање и обогаћивање опште математичке културе учитеља; давање оријентације за избор приручне литературе.

Теме које се обрађују:

Тематика је у функцији остваривања постављених циљева. Садржај програма чине актуелна питања струке и унапређивања наставе и математичког образовања на овом нивоу. У програм улазе: у мањој мери - неке опште теме (програми и уџбеници), а у већој мери - уже стручне теме, дидактичко-методичка и друга актуелна питања унапређивања наставе математике (посебно: нове идеје и методе), додатни рад и друге математичке активности (конкретни садржаји). Реализује се укупно 5-8 тема (предавање са дискусијом). Неке оквирне теме: Концепција и измене програма математике; Мотивисање ученика млађих разреда за учење математике; Бројеви, операције, изрази; Логички задаци; Мала комбинаторика (у слици и речи); Ух, та геометрија! Мали текстуални задаци; Математички проблеми у слици (метод дужи, метод правоугаоника, метод теразија); Математички практикум; Математичка вежбаоница за ђаке прваке; Математичка рекреација. Осим обогаћивања математичког образовања и културе учитеља, максимална је могућност примене обрађених тема у пракси.

Циљна група:

Учитељи/наставници разредне наставе, студенти завршне године Учитељског факултета, сви заинтересовани за наставу математике у млађим разредима основне школе.

Трајање програма:

Семинар чини 5 стручних скупова-трибина у току године (другог радног уторка у парним месецима, осим августа) у укупном трајању 8-10 сати.

Број учесника у групи:

30-100 (пленарно), 10-20 (групе).

32 ИЗБОРНИ	Стални семинар за стручно усавршавање наставника математике: - Архимедесова математичка трибина „Савремена настава математике“
----------------------	---

Аутори програма:

Стручни тим (комисија) за усавршавање наставника при КММ “Архимедес”, Богољуб Маринковић и сарадници: академик Милосав Марјановић, др Владимир Јанковић, др Славиша Прешић, др Ђорђе Дугошија, Драгана Стошић-Миљковић, Аница Тарана, Драган Маринчић.

Координатор:

Богољуб Маринковић
КММ “Архимедес”
Београд, Дечанска 6
тел: 011/3245-382,
факс: 011/3245-383
e-mail: arhimed1@eunet.yu

Институција која подржава програм:

Клуб младих математичара “Архимедес”, Београд;
Министарство просвете и спорта.

Реализатори програма:

Богољуб Маринковић,
академик Милосав Марјановић,
др Славиша Прешић,
др Ђорђе Дугошија,
др Владимир Јанковић,
Драгана Стошић-Миљковић,
Аница Тарана,
Драган Маринчић,
др Милош Арсеновић,
др Милан Божић,
др Гојко Калајџић,
др Зоран Лучић,
др Александар Липковски,
др Ратко Тошић,
др Драган Трифуновић,
др Мирко Дејић,
др Миливоје Лазић,
мр Војислав Андрић,
мр Томислав Стошић,
Мирјана Јовчић,
Мићо Милетић.

Циљеви програма:

Основни циљ: стручно-методичка помоћ наставницима за квалитетније извођење наставе математике, информисање и размена мишљења о актуелним питањима наставе математике, али и шире. Конкретно, то значи: унапређивање наставе математике применом адекватних метода, облика рада и математичких “алата” (који доприносе развоју математичког мишљења ученика), оспособљавање за подстицање мотивације и активности ученика (преко занимљивих задатака, дидактичких материјала, применом погодних метода и облика рада); припрема конкретних садржаја за продубљивање, проширивање и квалитативно обогаћивање знања ученика; оспособљавање наставника за адекватан избор и успешно решавање математичких задатака (укључујући и нестандартне), као и за осмишљенији и садржајнији додатни рад са даровитим ученицима; остваривање боље сарадње између наставника математике у основним, средњим школама и на факултетима; подизање и обогаћивање опште математичке културе наставника; давање оријентације за избор приручне литературе.

Теме које се обрађују:

Тематика је у функцији остваривања постављених циљева. Садржај програма чине актуелна питања струке и унапређивања наставе. Заступљене су: неке опште теме (програми, уџбеници, анализе стања наставе), уже стручне (математичке) теме, историја и великани математике, дидактичко-методичка и друга актуелна питања унапређивања наставе (посебно: нове идеје и методе), додатни рад и друге математичке активности (конкретни садржаји). У току једне године реализује се програм са 10-12 тема на 10 стручних скуповатрибина (предавања са дискусијом). Осим обогаћивања математичког образовања и културе наставника, максимална је могућност примене обрађених тема у пракси.

Циљна група:

Наставници математике у старијим разредима основне, средње школе и на факултетима, ментори за рад са даровитим ученицима, сви заинтересовани за наставу математике.

Трајање програма:

Годишњи циклус чини 10 стручних скупова - трибина (првог радног уторка у сваком месецу, осим јула и августа) у укупном трајању 15-20 сати.

Број учесника у групи:

50-100 (пленарно), 10-25 (групе).

33

ОБАВЕЗАН

**Стални семинар
за стручно
усавршавање
наставника математике:
Архимедесов
математички практикум**

Аутори програма:

Стручни тим (комисија)
за усавршавање наставника
при КММ “Архимедес”,
Богољуб Маринковић
и сарадници:
академик Милосав Марјановић,
др Владимир Јанковић,
др Славиша Прешић,
др Ђорђе Дугошија, Драгана
Стошић-Миљковић,
Аница Тарана,
Драган Маринчић.

Координатор:

Богољуб Маринковић,
КММ “Архимедес”
Београд, Дечанска 6
тел: 011/3245-382,
факс: 011/3245-383
e-mail: arhimed1@eunet.yu

Институција која подржава програм:

Клуб младих математичара “Архимедес”, Београд;
Министарство просвете и спорта.

Реализатори програма:

Богољуб Маринковић,
академик Милосав Марјановић,
др Владимир Јанковић,
др Славиша Прешић,
др Ђорђе Дугошија,
Драгана Стошић-Миљковић,
Аница Тарана,
Драган Маринчић,
проф. др Милош Арсеновић,
др Милан Божић,
др Зоран Лучић,
др Гојко Калајџић,
др Александар Липковски,
др Ратко Тошић,
др Драган Трифуновић,
др Мирко Дејић,
др Миливоје Лазић,
мр Војислав Андрић,
мр Томислав Стошић,
Мирјана Јовчић,
Мићо Милетић.

Циљеви програма:

Циљеви проистичу из чињенице да је незадовољавајуће реално знање ученика и стање наставе, а да више од десет година није било систематског усавршавања наставника на ширем плану. Основни циљ: стручно-методичка помоћ наставницима за квалитетније извођење наставе математике, информисање и размена мишљења о актуелним питањима наставе математике, али и шире. Конкретно, то значи: унапређивање наставе математике применом адекватних метода, облика рада и математичких “алата” (који доприносе развоју математичког мишљења ученика), оспособљавање за подстицање мотивације и активности ученика (преко занимљивих задатака, дидактичких материјала, применом погодних метода и облика рада, примера ефикасне примене математике у разним областима); припрема конкретних садржаја за обогаћивање знања ученика; оспособљавање за адекватан избор и успешно решавање математичких задатака (укључујући и нестандартне) и за осмишљенији додатни рад са даровитим ученицима; остваривање боље сарадње између наставника математике у основним, средњим школама и на факултетима; подизање и обогаћивање опште математичке културе наставника; давање оријентације за избор приручне литературе.

Теме које се обрађују:

Тематика је у функцији остваривања постављених циљева. Садржај програма чине актуелна питања струке и унапређивања математичког образовања (на одређеном нивоу). Чине га: неке опште теме (програми, уџбеници, повезаност математике и других области), а у највећој мери - уже стручне (математичке) теме, дидактичко-методичка и друга актуелна питања унапређивања наставе (нове идеје и методе), додатни рад и друге математичке активности (конкретни садржаји). Конкретан програм семинара-практикума прави се за сваки сегмент образовања и за сваку школску годину, јер за дужи период не може бити прецизно дефинисан. Свакако, међу темама семинара су: Настава математике и математичко образовање у светлу реформе образовања; Савремена математика, компјутерска математика и “локална математика” у школи; Настава математике и других природних наука; Место ученика у настави и њихово мотивисање за учење математике; Праћење рада ученика и оцењивање успеха из математике; Уже стручне теме из појединих области математике за сваки ниво (6-10) и одговарајуће дидактичко-методичке теме. Програмом су обухваћене све значајније теме наставе (за сваки ниво). Облик и начин рада: предавања, практикуми (вежбе, евалуациони тестови).

Циљна група:

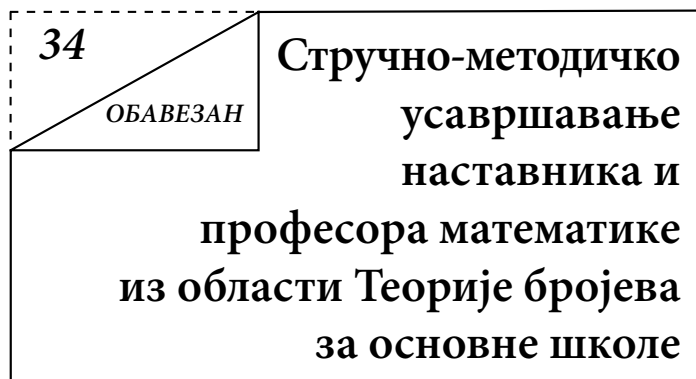
Наставници математике у основним школама (сви нивои), у средњим школама и други заинтересовани за наставу математике.

Трајање програма:

Семинар је сталног карактера: одржава се сваке године, једанпут или више пута, зависно од интересовања и потреба наставника. Може да траје 3-5 дана по 5 сати, укупно 15-25 сати по групи учесника. Семинар може бити и краћег трајања (једнодневни, дводневни), укупно 6-12 сати.

Број учесника у групи:

15-50 (пленарно), 5-15 (групе).

Аутори програма:

проф. др Бранислав Поповић,
 проф. др Раде Дорословачки,
 проф. др Зоран Каделбург,
 проф. др Зоран Мићић,
 проф. др Ратко Тошић,
 проф. др Павле Младеновић,
 проф. др Војислав Петровић,
 проф. др Александар Липковски,
 академик проф. др Милосав
 Марјановић,
 проф. Вера Јоцковић.

Координатор:

проф. др Бранислав Поповић
 тел: 011/3036818, 064/22-96-093
 e-mail: bpopovic@kg.ac.yu

Институција која подржава програм:

Друштво математичара Србије.

Реализатори програма:

наставници, учитељи, професори
 и методичари наставе математике
 који су се дуго година бавили радом у настави.

Циљеви програма:

Усавршавање наставника ради подизања квалитета наставе математике на виши ниво кроз: увођење савремених наставних метода; осмишљавање, креирање и правилно коришћење тестова у настави; оспособљавање наставника за остваривање датих исхода; оспособљавање наставника за анимирање и активирање ученика у настави математике; оспособљавање наставника за успешно развијање креативног мишљења код ученика.

Теме које се обрађују:

Функције; Теорија бројева за основне школе; Теорија бројева за средње школе; Комбинаторика за основне школе; Комбинаторика за средње школе; Геометрија за основне и средње школе, Вектори и аналитичка геометрија; Програмирање у основним и средњим школама; Вероватноћа и статистика; Тригонометрија; Математика за први и други разред основне школе; Математика за трећи и четврти разред основне школе.

Циљна група:

наставници основних и средњих школа.

Трајање програма:

Аутори програма:

Војислав Андрић,
Иванка Томић,
Радиша Ковачевић

Координатор:

Војислав Андрић
тел: 063/220-300
e-mail: vandric@beotel.yu

**Стручно–методичко
усавршавање**

**наставника за реализацију
додатне наставе математике
у средњој школи**

35

ОБАВЕЗАН

20 часова, три дана.

Број учесника у групи:

максимално 30 учесника.

Институција која подржава програм:

Ваљевска гимназија,
Удружења наставника Вага,
Подружница математичара Ваљево.

Реализатори програма:

Војислав Андрић,
Иванка Томић,
Радиша Ковачевић.

Циљеви програма:

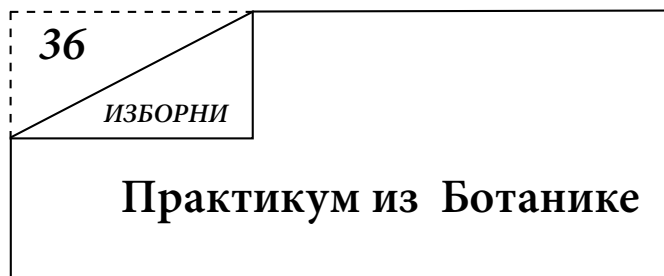
Оспособљавање наставника за реализацију циљева и исхода додатне наставе математике у средњој школи; активно трагање за оптималним наставним садржајима којима ће се најефикасније реализовати задати циљеви и исходи; активно истраживање најпродуктивнијих метода и облика рада за реализацију изборног предмета; конституисање ефикасног наставног плана за реализацију изборног предмета; израда неколико огледних сценарија за реализацију појединих циљева и исхода; оспособљавање наставника за критичку анализу реализација циљева и исхода изборног предмета.

Теме које се обрађују:

Циљеви и исходи; Могући садржаји (Теорија бројева, Диофантске једначине, Комбинаторика, Тетраедар, Изометијске трансформације, неједнакости, Примена комплексних бројева у геометрији, Алгебарске трансформације, Тригонометријски проблеми); Методе и облици реализације; Сценарио за реализацију појединих циљева и исхода; Конституисање наставног плана; Праћење циљева и исхода изборног предмета.

Циљна група:

наставници-реализатори додатне наставе математике у средњим школама.

Аутор програма:
проф. др Пал Божа

Координатор:
др Пал Божа, редовни професор
Департман за биологију
и екологију
Трг Доситеја Обрадовића 2,
Нови Сад 21 000
тел: 021 350 122 лок. 531,
факс: 021 450 620,
e-mail: bozap@ib.ns.ac.yu

Трајање програма:
2 пута по 20 сати.

Број учесника у групи:
45-60 учесника.

Институција која подржава програм:
Департман за биологију и екологију,
Природно-математички факултет, Нови Сад.

Реализатори програма:
др Пал Божа, редовни професор, ПМФ, Нови Сад;
др Ружица Игић, ванредни професор, ПМФ, Нови Сад;
др Љиљана Меркулов, редовни професор ПМФ, Нови Сад;
др Јадранка Луковић, доцент, ПМФ, Нови Сад;
мр Лана Крстић, асистент, ПМФ, Нови Сад;
мр Драгана Вуков, асистент, ПМФ, Нови Сад;
мр Горан Аначков, асистент, ПМФ, Нови Сад.

Циљеви програма:
Стручна едукација наставника биологије у циљу повећања практичне ангажованости ученика у настави биологије, стручно и научно оспособљавање за истраживања у ботаници савременим техникама; едукација наставника биологије у правцу увођења практичних вештина у наставу биологије које се могу користити у основним и средњим школама.

Теме које се обрађују:
Рад на терену; Технике препарирања у хербаристици; Формирање школских ботаничких колекција; Школски хербаријум: збирке плодова и семена, ксилотека; Формирање базе података школског хербаријума; Детерминација биљака; Израда привремених и трајних ботаничких микроскопских препарата; Хистохемијске рекције.

Циљна група:
наставници биологије у основним и средњим школама.

Аутор програма:

проф. др Милан Матавуљ

Координатори:

проф. др Милан Матавуљ
Даринка Рушкуц, секретар
Департмана Нови Сад
Трг Доситеја Обрадовића 2,
Нови Сад

тел: 021/350-122, локали 476 и 421,
063/8620333

e-mail: matavuly@ib.ns.ac.yu021

**Микроорганизми
у биолошкој контроли,
унапређењу и заштити
животне средине**

37

ИЗБОРНИ

Трајање програма:

три дана- петак, субота, недеља (предавања, вежбе, посета Фрушкој гори, сакупљање лековитих биљака, обрада скупљеног материјала, припрема хербаријума).

Број учесника у групи :

10 до 20 учесника.

Институција која подржава програм:

Департман за биологију и екологију Природно-математичког факултета,
Универзитет у Новом Саду.

Реализатори програма:

мр Маја Караман, асистент, Универзитет у Новом Саду;
мр Јелица Симеуновић, Природно-математички факултет;
др Милан Матавуљ, професор на Природно-математичком факултету.

Циљеви програма:

Циљ овог програма је да допринесе унапређивању стручних знања, вештина и способности наставника, васпитача и стручних сарадника неопходних за остваривање циљева образовања и васпитања ученика на нивоу основне и средње школе, посебно у области разумевања принципа одрживог развоја, заштите животне средине и екологије као биолошке дисциплине. Унапређивање вештине у области лабораторијског и практичног рада и способности преношења знања и разумевања из области заштите животне средине на нивоу основне и средње школе. Основни циљеви су упознавање наставника, васпитача и стручних сарадника са методама рада у лабораторији и на терену, савладавање проблема у организацији и спровођењу практичне и очигледне наставе и тумачење добијених резултата. На теоријском плану извођачи наставе би требало да прошире своја знања на аспекте примењене екологије.

Теме које се обрађују:

Сакупљање узорака у природном окружењу; Изолација и детерминација сојева микроорганизама који имају активну улогу у кружењу материје и протоку енергије; Испитивање њихових биохемијских (ензимских) активности (биодеградација лигноцелулозних материјала, биодеграбилних пластичних материјала, нафте и деривата, токсичних материја); Биоремедијациона улога микроорганизама у природи.

38 ОБАВЕЗАН	Значај физиолошких процеса у интеракцији организма са околином
-----------------------	---

Аутори програма:

др Гордана Цвијић,
др Мирјана Стојиљковић,
др Лидија Раденовић,
др Надежда Недељковић.

Координатор:

др Лидија Раденовић
Биолошки факултет
Студентски трг 3
11001 Београд,

тел/факс: 011 3032356
e-mail: lira@ibiss.bg.ac.yu

Циљна група:

наставници биологије, екологије и заштите животне средине у основним и средњим школама.

Трајање програма:

три дана по шест часова.

Број учесника у групи:

Минимум 10, максимум 20 учесника у групи

Институција која подржава програм:

Институт за физиологију и биохемију,
Биолошки факултет Универзитета у Београду.

Реализатори програма:

проф. Гордана Цвијић,
др Лидија Раденовић,
др Бато Кораћ,
проф. Павле Анђус,
др Јелена Ђорђевић,
проф. Мирјана Стојиљковић,
др Синиша Ђурашевић,
др Надежда Недељковић,
Небојша Јаснић,
др Биљана Божић,
Александар Бајић,
Данијела Лакета.

Циљеви програма:

СТИЦАЊЕ нових практичних и теоријских знања из области Физиологије на основу савремених научних открића у циљу осавремењивања наставе биологије. Освежавање раније стечених знања из области Физиологије животиња. Обука у руковању и коришћењу савремених инструмената у настави.

Теме које се обрађују:

Синапса – место где ћелије разговарају;
Стрес – “добар, лош, зао”?

Аутор програма:

проф. др Радослав В. Жикић,
Српско биолошко друштво
“Стеван Јаковљевић”

Координатор:

проф. др Радослав В. Жикић
Радоја Домановића 12,
34 000 Крагујевац
Србија и Црна Гора
е-mail: zikic@knez.uis.kg.ac.yu
тел: 034 336 223 до 225, лок. 213
фах: 034 335 040

Циљна група:

наставници и професори биологије у основном и средњем образовању.

Трајање програма:

2 дана по 11 часова рада.

Број учесника у групи:

20 – 30 учесника.

Реализатори програма:

проф. др Радослав В. Жикић; проф. др Андраш Ш. Штајн; доц. др Бранка И. Огњановић.

Циљеви програма:

Упознавање наставника и професора са новим достигнућима у области биологије и њихово обучавање; савременији и занимљивији приступ стручно-педагошком усавршавању наставника и професора биологије; унапређење наставе биологије у основним и средњим школама и повећање мотивације наставника за интерактивном наставом; обогаћивање наставе, модернизација система предавања и повезивања са практичним радом у лабораторији и на терену; повезивање и размена искустава у настави између наставника и професора биологије и других природних наука у складу са захтевима реформисаног школског система; савлађивање методике практичног рада и прављење школског инсектаријума, увођење савремених метода и учила у наставу биологије; оспособљавање наставника и професора биологије да у својим школама успоставе лабораторије за најосновније практичне методе и давање практичних упутстава за извођење огледа у једноставним природним и техничким условима.

Теме које се обрађују:

Кисеоник – елемент живота или смрти? (предавање); Хемијска комуникација код животиња и феромони (предавање); Здрава исхрана- интерактивна настава-обука полазника; Контракције скелетних мишића, непотпуни и потпуни тетанус; Изазовање нервно-мишићног препарата жабе, регистравање појединачних и сложених контракција на кимографу (практична настава); Аутоматизам срчаног рада (практична настава); Како направити школски инсектаријум (практична настава).

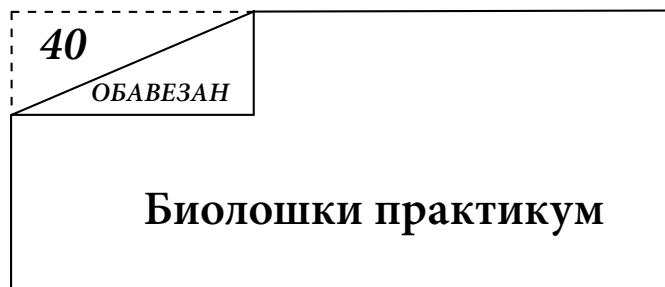
Циљна група:

ИЗБОРНИ

39

**Семинар за наставнике
и професоре биологије****Институција која подржава програм:**

Природно-математички факултет, Крагујевац;
Економска школа, Крагујевац;
Прва техничка школа, Крагујевац.

Аутор програма:
др Габор Месарош.

Координатор:
др Габор Месарош
Крфска 4, 24413 Палић
e-mail: office@zoopalic.co.yu
тел: 024/753-075
факс: 024/753-303

наставници и професори у основним и средњим школама, просветни саветници и школски надзорници.

Трајање програма:

Семинар се реализује више пута у току школске године при чему програм садржи 12 сати, а реализује се у току два дана.

Број учесника у групи: 20-30 учесника.

Институција која подржава програм:

ЗОО врт Палић.

ЗОО врт на Палићу има дугогодишње искуство у образовним процесима које реализује својим расположивим средствима и опремом, са својим и другим ангажованим кадровима. Програм Биолошког практикума је намењен наставницима и професорима биологије који ће се кроз различите облике индивидуалног и групног рада упознавати са проблемима осиромашења биолошке разноврсности као и акцијама које се могу реализовати на локалном нивоу у циљу унапређења животне средине.

Реализатори програма:

др Мирко Шинковић, ЗОО Врт;

Милина Шујица, ЗОО Врт;

Helena Saghmeister;

спољни сарадници, професори и истраживачи са Универзитета у Новом Саду и Београду.

Циљеви програма:

Упознавање наставника и професора биологије са глобалним проблемима опстанка живог света и активностима које се у свету и код нас врше да се ти проблеми реше; упознавање наставника са практичним активностима на пољу очувања биолошке разноврсности које могу да реализују заједно са својим ђацима; размена искустава између едукатора на плану реализације наставне праксе и организације рада биолошких секција.

Теме које се обрађују:

Програм стручног оспособљавања ће се реализовати кроз теренске активности ван и унутар ЗОО врта посматрањем, бележењем, прикупљањем, конзервацијом и обрадом биолошког материјала. Полазници ће се упознати са коришћењем биљног материјала за украшавање и уређивање простора. Сагледаће се проблеми одржања генетичке, специјске

Аутор програма:
мр Предраг Радишић.

Координатор:
мр Предраг Радишић
тел: 021/485-2668
e-mail: becko@ib.ns.ac.yu

ИЗБОРНИ 41

Полен свуда око нас

и станишне разноврсности као и биохемијске и генетичке и друге технике размножавања и узгоја биљака и животиња у вештачким условима.

Циљна група:
наставници и професори биологије.

Трајање програма:
у договору са учесницима.

Институција која подржава програм:
Природно математички факултет у Новом Саду,
Департман за биологију и екологију.

Реализатори програма:
мр Предраг Радишић,
др Пал Божа,
др Ружица Игић,
мр Горан Аначков,
мр сци. др Душица Јарић,
др Иван Дулић,
Бранко Шикопарија,
Татјана Пејак.

Циљеви програма:
Унапређивање стручних знања из области Примењене палинологије кроз низ занимљивих тема; постизање већег степена уочавања, тумачења, појава и информација о проблему полена; упознавање са конкретним животним проблемима везаним за полен и коришћење тих примера у васпитно-образовном процесу; постизање већег степена интересовања код ученика, чиме ће савладавање садржаја из наставних програма бити лакше и успешније.

Теме које се обрађују:
Како полен изгледа (морфологија) и најважније особине; Полен, сведок историје Земље; Упознајмо биљке чији је полен од посебног интереса за човека; Како живети са биљкама чији је полен од посебног интереса за човека; Полен и алергија; Алергијске болести дисајних путева.

Циљна група:
васпитачи предшколских установа, васпитачи и стручни сарадници у домовима за децу, наставници и професори у основним и средњим школама.

42 <i>ИЗБОРНИ</i>	Семинар из хидробиологије и екологије за наставнике и професоре биологије
-----------------------------	--

Трајање програма:

16 школских часова.

Број учесника у групи:

15-20 учесника.

Аутор програма:

проф. др Радослав В. Жикић,
Српско биолошко друштво
“Стеван Јаковљевић”, Крагујевац.

Координатор:

проф. др Радослав В. Жикић
Српско биолошко друштво
“Стеван Јаковљевић”
Радоја Домановића 12,
34 000 Крагујевац, Србија
тел: 034 336 223 до 225, лок. 213
фах: 034 335 040
e-mail: zikic@knez.uis.kg.ac.yu

Аутори програма:

др Мирко Цвијан, професор,
Биолошки факултет;
мр Гордана Субаков-Симић,
асистент, Биолошки факултет;
др Славиша Стаменковић,
Скупштина града,
Одсек за заштиту
животне средине, Ниш;
дипл. биолог Милица Петровић-Ђурић,
технички сарадник, Биолошки факултет.

Координатор програма:

проф. др Мирко Цвијан
Студентски трг 3, 11000 Београд
тел: 011/186-635;
факс: 011/638-500
е-mail: dekanat@bf.bio.bg.ac.yu

Институција која подржава програм:

Природно-математички факултет, Крагујевац;
Економска школа, Крагујевац;
Прва техничка школа, Крагујевац.

Реализатори програма:

професори и асистенти Природно-математичког факултета у Крагујевцу.

Циљеви програма:

Упознавање са новим достигнућима у области екологије и заштите водених и копнених екосистема и биодиверзитета; помоћ у реализацији теоријских и практичних садржаја у настави и израда школских акваријума; повезивање и размена искустава у настави између наставника и професора биологије и других природних наука у складу са захтевима реформисаног школског система; упознавање са техникама и методама обраде наставних садржаја ових области и обука полазника за њихову практичну примену у настави и примена рачунара у настави биологије; оспособљавање наставника и професора биологије да у својим школама направе акваријум као учило (пример вештачког воденог екосистема) и да израде хербаријум са практичним упутствима за савремени концепт, технологију израде и чувања; упознавање са институцијама за очувања биодиверзитета (Акваријум и Ботаничка башта у Крагујевцу).

Теме које се обрађују:

Светско море као највећи екосистем на Земљи (предавање); Акваријум у Крагујевцу – концепција и циљеви поставке (теоријско предавање и обилазак колекција акваријума); Ботаничка башта у Крагујевцу, савремен концепт (теоријска предавања и обилазак баште у формирању); Вода као стратешки ресурс – теоријска настава и групни рад; Како направити школски акваријум као учило? (практична упутства за израду, формирање и одржавање акваријума као вештачког воденог екосистема – савремен концепт и технологија); Израда хербаријума – практична упутства за савремени концепт, технологија израде и чување; Коришћење рачунара у настави биологије.

**Загађење
воде и ваздуха
- биоиндикација и
биомониторинг**

43

ОБАВЕЗАН

Институција која подржава програм:
Биолошки факултет, Београд.

Реализатори програма:

др Мирко Цвијан,
мр Гордана Субаков-Симић,
др Славиша Стаменковић,
дипл.биолог Милица Петровић-Ђурић.

44

ИЗБОРНИ

Природа Србије - значај и аспекти заштите

Аутори програма:

Наташа Панић,
Весна Јованетић

Координатори:

Наташа Панић
Весна Јованетић
Завод за заштиту
природе Србије
Еколошки фонд, Ужице
Трећи булевар 106, 11 070 Нови Београд
Вукопадица бр. 33, 11000 Ужице
тел/факс: 2142-281; 2165-038; 2142-165
тел: 031/323-6392;
факс: 031/518-896
e-mail: nature@net.yu,
zavod@eunet.yu; uekofond@eunet.yu.

Циљна група:

наставници и професори у основним и средњим школама и наставници и школски надзорници.

Трајање програма:

семинар се реализује више пута у току школске године при чему програм садржи 14 сати, а реализује се у току два дана.

Број учесника у групи:

20-30 учесника.

Циљеви програма:

Основни облици негативног утицаја човека на животну средину. Глобалне и локалне последица човековог утицаја на животну средину (киселе кише, озонске рупе, глобалне промене климе, загађивање ваздуха, загађивање слатке површинске и подземне воде, загађивање мора и океана). Неки од једноставних поступака биоиндикације степена загађености животне средине применљивих у школама; биомониторинг животне средине од стране ученика, а коришћењем биолошких поступака применљивих у свакој новој генерацији ученика.

Теме које се обрађују:

Загађивање ваздуха; Примарни и секундарни загађивачи; Саобраћај и издувни гасови; Глобалне промене климе и микроклима градова; Смањивање озонског омотача; Киселе кише; Негативно деловање загађеног ваздуха на живе организме и неживу материју; Мере за заштиту ваздуха од загађивања; Методе за утврђивање степена загађености ваздуха; Загађивање воде; Загађивање слатке, површинске и подземне воде; Примарни и секундарни загађивачи; Мере за заштиту воде од загађивања; Методе за утврђивање степена загађености воде.

Практични аспекти:

Биоиндикација степена загађености ваздуха урбаних и индустријских центара коришћењем лишаја као биоиндикатора. Коришћење биолошких тестова токсичности (биоиндикација) за утврђивање степена токсичности: а) воде за пиће и воде текућица, бара, језера; б) воде за наводњавање.

Циљна група: наставници у основним и средњим школама.

Трајање програма:

18 сати, 2 дана. Теоријски аспекти (8 сати), практични аспекти- лабораторијски рад (6 сати) и теренски рад (4 сата).

Аутори програма:

др Иван Гржетих,
др Илијана Григоров,
мр Јелица Лазаревић,
др Славица Нинковић,
др Павле Павловић,
др Душко Благојевић,
др Драган Катанаровски.

Координатор:

др Душко Благојевић
тел: 011/764-847
e-mail: dblagoje@ibiss.bg.ac.yu

Број учесника у групи: 25 до 35 учесника.

Институције која подржава програм:

Завод за заштиту природе Србије, Београд
Еколошки фонд, Ужице.

Реализатори програма:

Стручњаци Завода за заштиту природе.

Циљеви програма:

Упознавање најновијих концепта, смерница и сазнања у области заштите животне средине и развијање способности за примену нових сазнања у школској пракси; усавршавање вештина за примену међупредметног приступа у обрађивању тема из екологије и заштите животне средине; успостављање сарадње на релацији наставници-стручњаци; развијање критичког приступа у образовању за животну средину и обезбеђивање лакшег увида и доступности стручних публикација.

Теме које се обрађују:

Природна добра Србије (врсте и систем заштите); Геодиверзитет и геонаслеђе Србије; Споменици природе вегетацијског карактера у градовима (паркови, парк шуме, дрвореди, појединачна стабла); Национални паркови, резервати и паркови природе (мреже заштићених природних добара); Концепт заштите биодиверзитета са акцентом на очувању ендемореликтних врста флоре и фауне; Заштита шумских екосистема и њихових станишта; Одрживо коришћење природних ресурса-врсте под контролом промета.

Циљна група:

наставници биологије и географије.

Трајање програма:

18 сати (три дана).

Број учесника у групи:

45
ОБАВЕЗАН

**Биолошке основе
заштите животне средине**

46*ИЗБОРНИ***Савремени
демографски процеси
у свету, Србији и Црној Гори**

25-50 учесника.

Аутори програма:

проф. др Милена Спасовски,
Даница Миличић,
асистент Географског Факултета
Универзитета у Београду.

Координатор:

Даница Миличић,
Географски факултет
Студентски трг 3/3, Београд
тел: 011/637-421; 064-137-51-98
e-mail: danicamilicic@ptt.yu

Институције која подржава програм:

Институт за биолошка истраживања “Синиша Станковић”, Београд.

Реализатори програма:

др Иван Гржетић,
др Илијана Григоров,
мр Јелица Лазаревић,
др Славица Нинковић,
др Павле Павловић,
др Душко Благојевић,
др Драган Катанаровски.

Циљеви програма:

Објашњавање основних појмова о комплексности животне средине, са биолошког аспекта уз укључивање најактуелнијих тема: мерење физичко-хемијског стања животне средине, путеви преноса сигнала у организму на молекуларном нивоу, ефекти средине на организме, питање зоохигијене и могући путеви елиминисања негативних ефеката научним еколошким мерама са циљем успостављања здраве средине.

Теме које се обрађују:

Отпад и загађивање животне средине; Молекуларни механизми пријема и одговора ћелија еукариота на сигнале из спољне средине; Трансагене биљке-могућности заштите животне средине; Физиолошка пластичност у одговору на стрес код фитофагних инсеката; Стрес, адаптација биљака и функционалне карактеристике нарушених екосистема; Урбана зоохигијена - специфичност урбане средине; Антиоксидативна одбрана и антиоксиданси у функцији заштите од полутаната; Управљање ризиком и његова процена.

Циљна група:

професори основних и средњих школа.

Трајање програма:

12 сати.

Број учесника у групи:

10-25 учесника.

Институција која подржава програм:

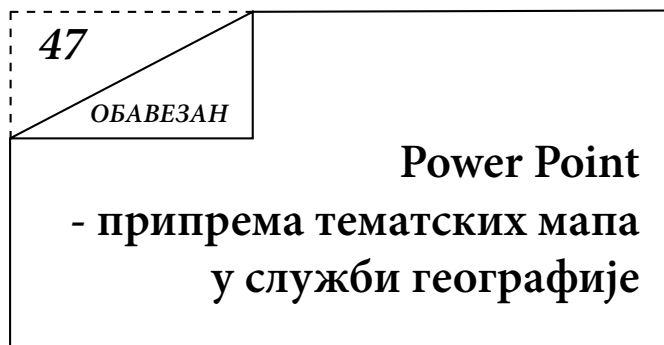
Географски факултет Универзитета у Београду.

Реализатори програма:

др Милена Спасовски,
Даница Миличић
Географски факултет, Београд.

Циљ програма:

Упознавање савремених демографских појава у свету; стања, тенденције и коегзистенције разнородних просторно демографских модела; кореспонденција демографског развоја Србије и Црне Горе са постојећим светским искуствима; сагледавање могућих праваца

Аутори програма:

Јованка Трајковић,
проф. географије,
Сања Бедов,
проф. информатике.

Координатор:

Јованка Трајковић
Сара Јубојева 1, Нови Сад
тел: 063/8410998; 021/615-151
факс: 021/423-655;

[e-mail: lotra@ncobee.net](mailto:mail.lotra@ncobee.net)

будућег демографског развоја на глобалном, регионалном и локалном нивоу

Теме које се обрађују:

Модел популационе динамике и просторни размештај популационе динамике у свету; раст становништва Србије и Црне Горе у склопу постојећих светских модела популационе динамике. Сличности и разлике у транзицији природне репродукције становништва света; природно обнављање становништва Србије и Црне Горе у склопу постојећих светских модела репродуктивног понашања становништва. Просторни модели средњег трајања живота становништва света-показатељи транзиције смртности становништва; ниво смртности становништва Србије и Црне Горе. Транзиција просторне покретљивости светског становништва: преплитање традиционалних и модерних миграција становништва; примери у свету, Србији и Црној Гори. Савремене међународне миграције становништва: избегла, расељена, прогнана лица, трговина људима и други облици данас актуелне миграционе проблематике на глобалном светском и националним нивоима, особито актуелном на простору претходне Југославије. Старење становништва као основно питање развоја становништва света у 21. веку и постојећи просторни модели старења; одмакlost процеса старења становништва Србије и Црне Горе у поређењу са постојећим светским моделима. Демографски аспекти раста становништва у градовима света; кореспонденција процеса урбанизације у Србији и Црној Гори са светским демографским искуствима. Развој становништва света у условима прожимања различитих етничких, конфесионалних, језичких и других елемената система и цивилизација света. Србија и Црна Гора као пример мултиетничког и мултиконфесионалног простора. Демографска карта Србије према резултатима пописа становништва, домаћинства и станова у 2002. години. Пројекције становништва света-сценарија популационе комисије УН до 2150. године.

Циљна група:

професори и наставници географије и сродних предмета, као и сви заинтересовани наставници средњих и основних школа Србије.

Трајање програма:

20 часова, 2 дана (субота и недеља).

Број учесника у групи:

10 учесника је минимални, а максимални број је 20.

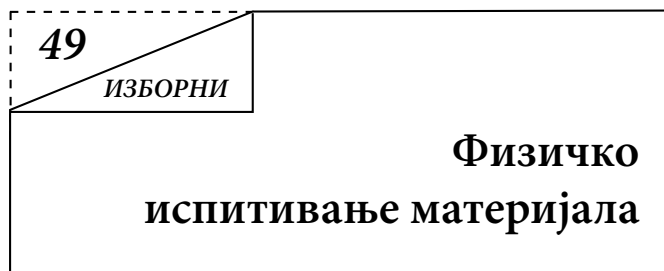
Аутори програма:

Јовица Милисављевић,
Мијодраг Ђуришић.

Координатор:

Јовица Милисављевић
Математичка гимназија,
Народног фронта 37, Београд
тел: 011 646 858, 011 3547627,
063 86 111 39,
011 2641 378
e-mail: mjovica@eunet.yu

Физика**– информатика,****практична примена****рачунара у настави физике****и знања из физике****у настави информатике****48***ОБАВЕЗАН*

Аутор програма:

Иван Васиљевић, саветник,
професор физике у Гимназији
“Света Ђорђевић”
у Смедеревској Паланци.

Координатор:

Драгољуб Ђорђевић
директор Гимназије
“Света Ђорђевић”,
Вука Караџића 18,
Смедеревска Паланка
тел: 026/311-057; 026/321-631
факс: 026/311-057
e-mail: gimnazia@eunet.yu
gimpal@verat.net
www.palanackagimnazija.edu.yu

Институција која подржава програм:

Гимназија “Света Ђорђевић”, Смедеревска Паланка;
Институт “Тоша”, Смедеревска Паланка;
Завод за уџбенике и наставна средства, Београд;
Физички факултет, Београд.

Институција која подржава програм:

Средња школа “Светозар Милетић”, Нови Сад.

Реализатор програма:

Јованка Трајковић, професор географије.

Циљеви програма:

Оспособљавање наставника: истраживача и организатора васпитно-образовног процеса за примену нове технологије у настави географије, користећи све могућности које пружа мултимедија, са акцентом на самосталној изради географских - тематских мапа, које користе као главно наставно техничко средство .

Теме које се обрађују:

Интернет и посета картографских сајтова; Елементи PHOTO SHOP-а (обрада мапа) и POWER POINT и његове могућности у изради слојевитих тематских мапа.

Циљна група:

наставници географије средњих стручних школа, гимназија и основних школа.

Трајање програма:

планирано време за семинар је 8 сати рада, у току једног дана.

Број учесника у групи:

10- 15 учесника.

Аутори програма:

Лија Стефан,
Ненад Лазарој.

Координатор:

Лија Стефан,
Хемијско-текстилна школа,
Вршац

ИЗБОРНИ

50

Компјутер у настави хемије**Институција која подржава програм:**

Институција која подржава програм: Заједница хемијских школа;
Математичка гимназија, Београд. Основна школа “2 Октобар”, Николинци;
Хемијско-текстилна школа, Вршац;

Реализатори програма:

Јовица Милисављевић, професор физике, Панчево.
Мијодраг Ђуришић, професор информатике.

Циљеви програма:

Да се наставници обуче да успешно користе рачунар у настави; упутити наставнике информатике о примерима из текуће наставе физике, реални примери и проблеми са којима се ученици срећу на часовима физике, а које је могуће успешно решити применом знања из информатике; решавање конкретних проблема у настави физике применом информатичке технологије и решавање проблема у настави информатике применом знања из физике; више заинтересовати ученике за природне и техничке науке предочавајући им њихову повезаност.

Теме које се обрађују:

Едукативни софтвер; Комерцијални програмски пакети; Физика на Интернету - примена рачунара у науци; Симулациони софтвер; Примена посебних софтверских пакета у настави; Примена рачунара у мерењима; Развој симулационог софтвера и софтвера за аквизицију података, примери примерени настави; Учење на даљину, примери и практична реализација; Матурски радови, прилика за креативан самостални рад ученика.

Циљна група:

наставници физике и информатике.

Трајање програма:

40 сати.

Број учесника у групи:

минимално 15, максимално 30 учесника.

51 ОБАВЕЗАН	Априлски дани просветних радника Србије - семинар за професоре и наставнике хемије
-----------------------	---

Аутори програма:
проф. др Ратко Јанков.

Координатор:
проф. др Ратко Јанков
тел: 011/32-82-111 локал 660
e-mail: rjankov@chem.bg.ac.yu

Реализатори програма:

Иван Васиљевић, проф. физике; мр Милутин Вучковић, проф. физике;
Весна Симоновић, проф. физике; Дамјан Станковић, проф. физике;
Горан Тодоров, проф. физике; Јелена Тасић, проф. физике;
Александра Ивановић, проф. физике; Снежана Милосављевић, проф. хемије;
Наташа Маринковић, проф. информатике; Данијела Николић, педагог;
Јелена Туфегџић, психолог.

Циљ програма:

Побољшање квалитета наставе физике; подизање стручног нивоа у смислу нових знања и сазнања; повећати дидактичку спремност наставника у смислу увођења нових метода рада; активно учешће наставника у иновацијама, побољшању постојеће и тестирању нове опреме; мултидисциплинарни приступ настави природних наука; увођење младих у научни рад.

Теме које се обрађују:

Полазници семинара би урадили 15 експерименталних вежби у лабораторији за физику Гимназије “Света Ђорђевић” у Смедеревској Паланци, а резултате мерења обрадили на рачунарима у кабинету за информатику у Гимназији. Из програма физике за гимназије и средње стручне школе одабране су оне вежбе које се могу представити са становишта физичког испитивања материјала и (евентуално) хемијске анализе. Током семинара предвиђена је посета Институту “Гоша” у Смедеревској Паланци ради упознавања са индустријским лабораторијама за испитивање материјала.

Циљна група:

професори гимназија и средњих стручних школа.

Трајање програма:

10 школских часова дневно, семинар би трајао 2 дана.

Број учесника у групи:

20 минимално, максимално до 30 учесника.

Реализатори програма :

Лија Стефан, Ненад Лазарој
Стеријина 113, 26300 Вршац
тел: 013/821-292

Аутори програма:

Стручни тим Катедре
за телекомуникације
и обраду сигнала
Факултета техничких наука из
Новог Сада на челу са
проф. др Војином Шенком.

Координатор:

Дејан Немец, дипл. инж, ФТН
Трг Доситеја Обрадовића 6
21000 Нови Сад
тел: 021/475-00-12,

факс: 021/450-028
тел: 015/655-138, 063/8315631
e-mail: stefan2003@hemo.net,
htskolavs@hemo.net

Циљеви програма:

Упознавање наставника са могућностима које пружа нова технологија у извођењу савремене наставе хемије. Узимајући у обзир чињеницу да се на рачунарске технологије и Интернет све више гледа као на ново наставно средство које би могло да промени изглед и концепцију школе и процеса учења код наставника, активних учесника у том процесу, очекује се да се на време припреме за промене које свет рачунара и глобалне комуникације са собом доносе.

Теме које се обрађују:

Повезаност информатике и хемије. Windows оперативни систем и MS Office програмски систем са посебним нагласком на могућности програма Power Point за дизајнирање ефектних мултимедијалних презентација из хемије. Валоризација знања ученика путем занимљиво припремљених тестова и интерактивном провером (тест ученик ради на компјутеру)- модел даљинског учења. Мултимедијални материјал из различитих области у хемији (опште и специјализоване енциклопедије, занимљиви огледи из различитих области хемије). Познати специјализовани образовни хемијски програми (писање хемијских формула и једначина хемијских реакција, цртање структуре молекула у две (2D) или три димензије (3D) и њихова анимација на екрану, израчунавања у хемији, цртање пригодних дијаграма коришћених у хемији (спектрограм, хроматограм), симулација неких хемијских огледа- виртуелна лабораторија). Школске хемијске секције (занимљиви пројекти из хемије за ученике, додатни рад за такмичење ученика). Интернет у настави хемије (интегрисање Интернета и локалних рачунарских мрежа (LAN) у процес наставе, врсте Интернет садржаја, проналажење материјала за учење на Интернету, непосредна комуникација преко Интернета).

Циљна група:

наставници хемије основних и средњих школа, стручни сарадници.

Трајање програма:

програм предвиђа 16 сати у два дана.

52

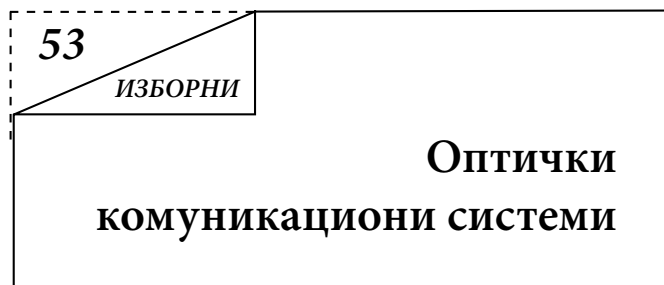
ИЗБОРНИ

**Приступне
телекомуникационе
технологије****Институција која подржава програм:**

ФТН, Универзитет у Новом Саду.

Реализатори програма:

проф. др Драгана Бајић,
мр Чедомир Стефановић,
Дејан Немец,
Татјана Лончар-Турукало.

Аутори програма:

Стручни тим Катедре
за телекомуникације и обраду
сигнала Факултета техничких
наука из Новог Сада на челу
са проф. др Мирославом
Деспотовићем.

Координатор:

Дејан Немец, дипл. инж.
Трг Доситеја Обрадовића 6
21000 Нови Сад
тел: 021/475-00-12,
факс: 021/450-028
e-mail: ct@uns.ns.ac.yu

Број учесника у групи:

15 учесника.

Институција која подржава програм:

Хемијски факултет, Београд; Српско хемијско друштво, Београд.

Реализатори програма :

проф. др Ратко Јанков.

Циљеви програма:

Проширивање знања из области Хемије и Технологије и сагледавање нових праваца за уавршавање наставника хемије, разматрање свих актуелних тема из редовне наставне праксе.

Теме које се обрађују:

Из хемије, технологије, сродних области, дисциплина и методика наставе хемије.

Циљна група:

професори хемије у основним и средњим школама.

Трајање програма:

12 сати у два дана.

Број учесника у групи:

250 учесника.

Аутори програма:

Стручни тим Катедре
за телекомуникације
и обраду сигнала
Факултета техничких наука
из Новог Сада на челу са
проф. др Мирославом Деспотовићем.

Координатор:

Дејан Немец дипл. инж, ФТН
Трг Доситеја Обрадовића 6
21000 НовиСад
тел: 021/475-00-12,
факс: 021/450-028
e-mail: ct@uns.ns.ac.yu

54

ИЗБОРНИ

**Свет IP комуникација
са освртом на VoIP
(Voice over IP)****Институција која подржава програм:**

ФТН, Универзитет у Новом Саду.

Реализатори програма:

професор др Владо Делић,
доцент др Владимир Црнојевић,
асистент мр Дејан Вукобратовић,
асистент мр Чедомир Стефановић,
дипл. инжењер Дејан Немец.

Циљеви програма:

Упознавање учесника са достигнућима савремених комуникационих технологија са посебним освртом на приступне телекомуникационе технологије (изнајмљене линије, voiceband модеме, дигиталне претплатничке линије (DSL), кабловске дистрибутивне системе (KDS), оптичке системе у приступу, одвезивање претплатничке петље (ULL)) и апликације које ове мреже подржавају (приступ Интернету, повезивање рачунара великим брзинама, видеотелефонија, видеоконференција, видеонадзор, учење на даљину – distance learning).

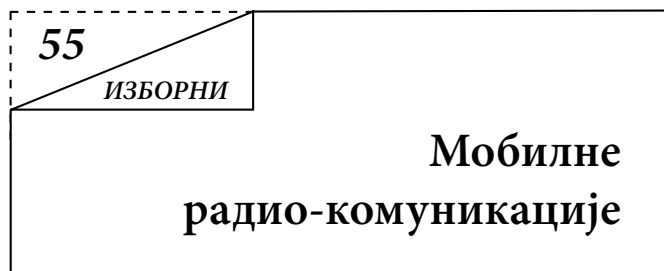
Теме које се обрађују:

Програм Приступне телекомуникационе технологије обухвата разрађен план извођења обуке и то: пренос сигнала, аналогне и дигиталне изнајмљене линије, модеме за телефонски канал (voiceband), технологију дигиталне претплатничке линије (DSL – Digital Subscriber Loop) и предности које ова технологија пружа корисницима, технологију, структуру и предности кабловских дистрибутивних мрежа, врсте и топологије оптичких приступних мрежа и законску регулативу која се односи на одвезивање претплатничке петље.

Циљна група:

наставници и стручни сарадници основних и средњих школа који образују ученике на предметима техничко образовање, електротехника, телекомуникација, информатика и рачунарства.

Трајање програма:

Аутори програма:

Стручни тим Катедре
за телекомуникације
и обраду сигнала
Факултета техничких наука
из Новог Сада
на челу са
проф. др Владимиром Милошевићем.

Координатор:

Дејан Немец, дипл. инж, ФТН
Трг Доситеја Обрадовића 6
21000 Нови Сад
тел: 021/475-00-12,
факс: 021/450-028
e-mail: ct@uns.ns.ac.yu

14 сати (2 дана).

Број учесника у групи:

предвиђене су групе од 7 до 20 учесника.

Институција која подржава програм:

ФТН, Универзитет у Новом Саду.

Реализатори програма:

проф. др Драгана Бајић,
асистент Дејан Вукобратовић,
асистент мр Чедомир Стефановић,
асистент - приправник Борислав Антић, дипл. инж.

Циљ програма:

Упознавање учесника са достигнућима савремених комуникационих технологија са посебним освртом на оптичке комуникационе системе који обезбеђују брз пренос података.

Теме које се обрађују:

Разрађен план извођења обуке обухвата: елементе оптичког комуникационог система, оптичке каблове, кабловски прибор и алат, методе испитавања карактеристика оптичког кабла, синхрону дигиталну хијерархију преноса (SDH), мултиплексирање по таласним дужинама (DWDM), гигабитске Интернет мреже, као и један конкретни пример телекомуникационе мреже преноса.

Циљна група:

наставници и стручни сарадници основних и средњих школа који образују ученике на предметима: Техничко образовање, Електротехника, Телекомуникације, Информатика и рачунарство.

Број учесника у групи:

14 сати (2 дана).

Аутори програма:

др Драган Манчић,
дипл. инг. ел. Зоран Стевановић,
дипл. инг. ел. Горан Стојковић.

Координатор:

Горан Стојковић
Филипа Вишњића 4/16
18000 Ниш
тел: 018/353-210; 063/7341123
е-mail: sgoran@medianis.net

ИЗБОРНИ **56**

**Примена САД програма
у извођењу наставе**

Број учесника у групи:

предвиђене су групе од 7 до 20 учесника.

57 <i>ИЗБОРНИ</i>	Како (све) употребити рачунар – рачунарска обука за запослене у основним и средњим школама
-----------------------------	---

Аутори програма:

проф. др Драгић Банковић,
мр Татјана Тимотијевић,
мр Ана Капларевић-Малишић.

Координатор:

проф. др Драгић Банковић,
Природно-математички факултет
Радоја Домановића 12, 34 000
Крагујевац
тел: 034-336-223 локал 214,
факс: 034-335-040
e-mail: dragic@kg.ac.yu

Циљ програма:

Упознавање учесника са достигнућима савремених комуникационих технологија са посебним освртом на IP мреже, Интернет, VoIP системе, позивне центре и електронску трговину.

Теме које се обрађују:

Програм Свет IP комуникација са освртом на VoIP (Voice over IP) обухвата разрађен план извођења обуке и то: архитектуру TCP/IP протокол стека, Интернет адресе, особине IP протокола, начине рутирања у IP мрежама, LAN и IP телефонију, опрему за IP телефонију, софтвер за IP телефонију, топологију VoIP система, VoIP стандард – H.323, позивне центре са Web сервисима, механизме заштите електронске трговине, као и приказ софтвера за IP телефонију у пракси.

Циљна група:

наставници и стручни сарадници основних и средњих школа који образују ученике на предметима: Техничко образовање, Електротехника, Телекомуникације, Информатика и рачунарство.

Трајање програма:

14 сати (2 дана).

Број учесника у групи:

предвиђене су групе од 7 до 20 учесника.

Институција која подржава програм:

ФТН, Универзитет у Новом Саду.

Реализатори програма:

проф. др Владимир Милошевић,
доц. др Емил Шећеров,
дипл. инг. Дејан Немец.

Аутори програма:

Лазаревић Небојша,
проф. информатике;
Александар Николић, ученик;
др Живадин Мицић;
др Синиша Ранђић.

Координатори:

Црнчевић Коста,
директор Алексиначке гимназије;
Лазаревић Небојша;
Николић Александар.

**Примена програма
за администрацију
и контролу умрежених
рачунарских система**

58

ИЗБОРНИ

Циљ програма:

Упознавање учесника са достигнућима савремених комуникационих технологија са посебним освртом на системе мобилних радио-комуникација.

Теме које се обрађују:

Програм Мобилне радио-комуникације обухвата разрађен план извођења обуке и то: конвенционалне функционалне системе радио-веза, радио-системе са транкингом (TETRA), пејџинг системе, јавне ћелијске мобилне системе (GSM), дигиталне бежичне системе (DECT), бежичне рачунарске мреже (WLAN), сателитске мобилне системе, глобалне системе за позиционирање (GPS) и трећу генерацију јавних мобилних система (3G – UMTS).

Циљна група:

наставници и стручни сарадници основних и средњих школа који образују ученике на предметима: Техничко образовање, Електротехника, Телекомуникације, Информатика и рачунарство.

Трајање програма:

14 сати (2 дана).

Број учесника у групи:

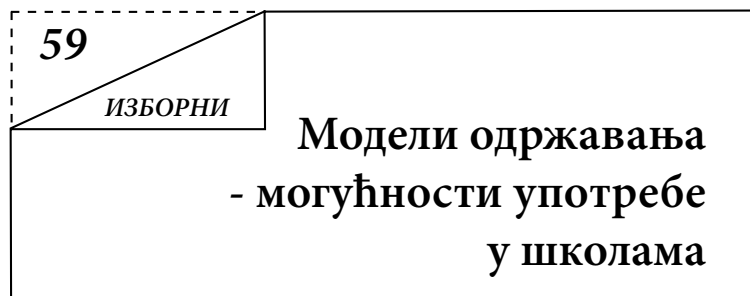
предвиђене су групе од 7 до 20 учесника.

Институција која подржава програм:

Електронски факултет у Нишу.

Реализатори програма:

доц.др Драган Манчић, Електронски факултет у Нишу;
Зоран Стевановић, дипл. инж. ел.;
Горан Стојковић, дипл. инж. ел.

Аутор програма:
проф. др Бранко Васић.

Координатор:
мр Дејан Цуровић
Машински факултет
27. марта 80
11000 Београд
тел: 011 3370 622

Циљ програма:

Циљ овог програма је да обучи наставнике у школама да користе САД програме у припреми и извођењу теоријске наставе, лабораторијских вежби и практичне наставе. Примена ових програма у извођењу наставе треба да олакша и приближи ученицима градиво из области електротехнике и електронике, а наставнику да омогући квалитетнију и садржајнију наставу. Извођење лабораторијских вежби и практичне наставе коришћењем САД алата омогући ће ученицима лакше разумевање конструкције електричних кола, употребу инструмената и основа мерења. Такође, школама се омогућује уштеда новца у набавци скувих и ретко коришћених инструмената у образовном процесу.

Теме које се обрађују:

Увод – организација САД програма који се баве електронским колима и системима; Упознавање са организацијом радног простора за пројектовање електронских кола; Пројектовање електронских кола – алгоритам рада; Постављање компонената из библиотеке у радни простор; Повезивање компонената; Едитовање компонената; Упознавање са виртуелним инструментима: Симулација рада електронских кола; Обрада резултата симулације; Генерисање извештаја.

Циљна група:

наставници електро-групе предмета, техничког образовања и физике.

Трајање програма:

програм траје 14 сати (може се изводити у два дана по седам сати или седам дана по 2 сата).

Број учесника у групи: 10 до 15 учесника.

Институција која подржава програм:

Природно-математички факултет, Крагујевац.

Реализатори програма:

професори и асистенти Природно-математичког факултета у Крагујевцу.

Аутори програма:

проф. др Мијодраг Ђуришић,
Душа Зорановић,
Бранислав Ђурђевац.

Координатор:

Бранислав Ђурђевац
тел: 011/636-090
e-mail: sekretarijat@rg.edu.yu
bdurdevac@cet.co.yu

ИЗБОРНИ **60**

**Нови трендови у настави
програмирања****Циљ програма:**

Оспособљавање запослених за употребу стандардних софтверских пакета са циљем: упознавања са начинима употребе рачунара у реализацији наставе, као и у обављању административних послова; ширења примене информационих технологија у образовним институцијама; квалитетније и ефикасније извођење припрема за наставу, представљања наставних садржаја, вођење администрације.

Теме које се обрађују:

Како уредити текст (Microsoft Word); Како обрадити податке и приказати резултате (Microsoft Excel); Како мултимедијално приказати наставне садржаје (Microsoft Power Point); Шта нуди Интернет.

Циљна група:

наставници, професори и административно особље у основним и средњим школама, про-светни саветници и школски надзорници.

Трајање програма:

два, односно четири дана (у зависности од тема).

Број учесника у групи:

10-15 учесника.

61 ОБАВЕЗАН	Специјализовани републички семинар за наставнике рачунарства и информатике (О раду са младим љубитељима рачунарства и информатике у основним и средњим школама)
-----------------------	---

Аутори програма:

Стручни тим
 за усавршавање
 наставника
 при КММ "Архимедес",
 Богољуб Маринковић
 и сарадници:
 академик Милосав
 Марјановић,
 др Славиша Прешић,
 др Ђорђе Дугошија,
 др Владимир Јанковић,
 Драгана Стошић-
 Миљковић,
 Аница Тарана,
 Драган Маринчић.

Координатор:

Богољуб Маринковић
 КММ "Архимедес"
 Београд, Дечанска 6
 тел: 011/3245-382,
 факс: 011/3245-383
 e-mail: arhimed1@eunet.yu

Институција која подржава програм:

Одељење Министарства просвете и спорта, Ниш;
 Гимназија "Дракче Миловановић", Алексинац;
 Технички факултет, Чачак.

Реализатори програма:

Славољуб Радуловић,
 Лазаревић Небојша
 тел: 018/804-224
 064/2254186
 e-mail: alexgim@eunet.yu;
 lazanebo@yahoo.com

Циљеви програма:

Обука професора и наставника информатике средњих и основних школа са основама функционисања рачунарске мреже и могућностима управљања и контроле рада појединачних рачунара у мрежи, спречавање било каквог неовлашћеног покретања системских и апликативних програма без дозволе администратора (професора) уз индикацију тренутног статуса ученика – клијента мреже уз могућност прилагођавања Windows 98, 2000, XP окружења наставним јединицама.

Теме које се обрађују:

Извођење обуке за коришћење програма за администрацију и контролу умрежених рачунарских система у рачунарској учионици.

Циљна група:

професори и наставници информатике у основним и средњим школама.

Трајање програма:

шест часова (један дан).

Број учесника у групи:

по договору са реализаторима програма.

Институција која подржава програм:

Друштво одржавалаца техничких система - ДОТС.

Реализатори програма:

мр Дејан Цуровић, Машински факултет Београд;

дипл. инж. Нада Станојевић,

Институт за истраживања и пројектовања у привреди.

Циљеви програма:

Знања стечена кроз формални систем образовања нису довољна. Она брзо застаревају, дакле потребно је да се често иновирају. Обнова стечених али и стицање нових вештина и знања запослених је веома важан и утицајан фактор даљег напретка. Самим тим, циљ овог програма је да одржавање техничких система, као интердисциплинарни процес који обједињује знања из области технике, економије и информатике, приближи запосленима у основном и средњем образовању. Сматрамо да би се оваквим приступом основе техничких наука приближиле млађим нараштајима, чиме би се утицало и на пораст интересовања за техничке факултете који је у драстичном паду.

Теме које се обрађују:

Информациони системи у одржавању; Менаџмент у одржавању; Квалитет у одржавању; Инжењерске методе за управљање системима одржавања.

Циљна група:

наставници и стручни сарадници у средњим и основним школама.

Трајање програма:

Програм се реализује као једнодневни курс у трајању од 10 школских часова.

Број учесника у групи:

10-30 учесника.

Институција која подржава програм:

Рачунарска гимназија, Београд.

Реализатори програма:

проф. др Мијодраг Ђуришић,

Душа Зорановић,

Бранислав Ђурђевац.

62

ИЗБОРНИ

**Стални семинар
за усавршавање наставника
Рачунарства и информатике:
Архимедесова
рачунарска трибина
- „Савремена настава
Рачунарства и информатике“**

Институција која програм подржава:

Клуб младих математичара
“Архимедес”, Београд;
Министарство просвете и спорта.

Циљеви програма:

Упознавање са алатима и технологијама. Обука да се наставна јединица припреми коришћењем нових технологија. Упознавање са методама мотивације ученика.

Теме које се обрађују:

Графичко корисничко дружење; Генератори апликација; Коришћење системских библиотека објеката; Рад са основним контролама графичких оперативних система; Програмирање догађаја; Контрола тока апликације; Коришћење системског тајмера; Демонстрациони примери; Упознавање са пројектним задацима, подела у групе и консултације у вези са решавањем; Израда пројектног задатка; Анализа решених задатака и демонстрација најуспешнијих решења.

Циљна група:

наставници информатике средњих школа.

Трајање програма:

16 сати, два дана.

Број учесника у групи:

10-14 учесника.

Аутори програма:

Стручни тим
за усавршавање наставника
при КММ “Архимедес”,
Богољуб Маринковић
и сарадници:
академик Милосав Марјановић,
др Владимир Јанковић,
др Славиша Прешић,
др Ђорђе Дугошија,
Драгана Стошић-Миљковић,
Аница Тарана,
Драган Маринчић.

Координатор:

Богољуб Маринковић,
КММ “Архимедес”
Београд, Дечанска 6
011/3245-382,
факс 011/3245-383
e-mail: arhimed1@eunet.yu

Зорина Кованевић

Београд, Јединица припреми коришћења
Балканска 23
2692 642; 3612 218; 064 11136 23
e mail: syllabus@eunet.yu

Коришћење системских библиотека објеката; Рад са основним контролама графичких оперативних система; Програмирање догађаја; Контрола тока апликације; Коришћење системског тајмера; Демонстрациони примери; Упознавање са пројектним задацима, подела у групе и консултације у вези са решавањем; Израда пројектног задатка; Анализа решених задатака и демонстрација најуспешнијих решења.

Ивана Босић
Митрополита Петра 7
2083 160; 064 11 44 373
e-mail: angljan@eunet.yu

Институција која програм подржава:

Клуб младих математичара “Архимедес” Београд,
Министарство просвете и спорта.

Реализатори програма:

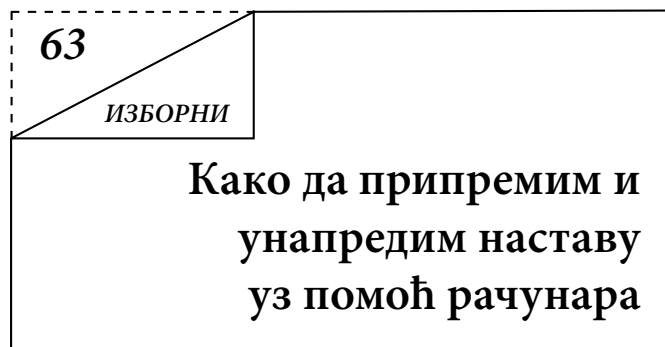
проф. др С.Прешић,
проф. др Д.Маринчић,
проф. др Н.Парезановић,
проф. др Д.Тошић,
проф. др Д.Мандић,
проф. др Ђ.Пауновић,
др З. Будимац,
др Ђ. Кадијевић,
др Б. Дамјановић,
др Б. Раденковић,
др Б. Анђелић,
мр Д. Урошевић,
мр Д. Урошевић,
мр З. Ђирић,
Н. Лазовић,
инж. Д. Васић,
мр Т. Стошић.

Циљеви програма:

Основни циљ: стручно-методичка помоћ наставницима за квалитетније извођење наставе рачунарства и информатике, а конкретно, то значи: покушај да се незадовољавајуће стање наставе из ове области промени и она учини садржајнијом, занимљивијом и ефикаснијом (подстицањем мотивације и активности ученика, применом адекватних метода, облика рада, техника и садржаја који и квалитативно обогаћују знања ученика); иновирање садржаја и интезивирање додатног рада са даровитим ученицима (мултимедија, Интернет, друга савремена информациона технологија); подизање и обогаћивање опште информатичке и психолошко-педагошке културе наставника и остваривање боље сарадње и координације у реализацији програма рачунарства и информатике и програма других предмета; информисање наставника о новим могућностима информационе технологије (посебно у образовању) и давање оријентације за избор приручне литературе.

Теме које се обрађују:

Тематика је у функцији остваривања постављених циљева. Садржај програма семинара чине актуелна питања струке и унапређивања информатичко-рачунарског образовања, с нагласком на рад са младим љубитељима информатике и рачунарства. По правилу, у програм улазе: нека општа тема (планови и програми, уџбеници, повезаност информатике и других области), уже стручне теме (разне примене рачунара, мултимедија, Интернет и друга савремена информациона технологија), нове идеје и методе у настави, додатни рад и такмичења из информатике (са конкретним садржајима). Обично се реализује 7-8 тема (предавања са дискусијом, “округли сто”). Осим обогаћивања информатичког образовања и културе наставника, максимална је могућност примене обрађених тема у пракси.

Аутори програма:
Надежда Јакшић,
Душан Радивојевић.

Координатор:
Надежда Јакшић
тел: 015/341-028
e-mail.: skolateh@ptt.yu
tskolasa@verat.net

Циљна група:

Наставници рачунарства и информатике у средњим школама, наставници основа информатике и рачунарства у основној школи, сарадници-предавачи на рачунарским курсевима и ментори за рад са напреднијим ученицима.

Трајање програма:

Један дан (6-8 сати), по правилу за време зимског школског распуста. По потреби, семинар се понавља.

Број учесника у групи:

100-500 (пленарно), 15-30 (групе).

Реализатори програма:

проф. др С. Прешић,
проф. др Д. Маринчић,
проф. др Н. Парезановић,
проф. др Д. Тошић,
проф. др Д. Мандић,

Аутори програма:

Данијела Тимчић,
Станка Матковић.

Координатор:

Данијела Тимчић,
Станка Матковић
тел: 063/8657-161
e-mail: seminar@eunet.yu

64

ОБАВЕЗАН

Интернет у настави

проф. др Ђ. Пауновић,
др З. Будимац,
др Ђ. Кадијевић,
др Б. Дамјановић,
др Б. Раденковић,
мр Б. Анђелић,
мр Д. Урошевић,
мр Д. Урошевић,
мр З. Тирић,
мр Н. Лазовић,
инж. Д. Васић,
мр Т. Стошић

Циљеви програма:

Основни циљ: размена мишљења о актуелним питањима наставе рачунарства и информатике и стручно-методичка помоћ наставницима за квалитетније извођење те наставе, а то конкретно значи: покушај да се настава из ове области учини садржајнијом, занимљивијом и ефикаснијом (подстицањем мотивације и активности ученика применом адекватних метода, облика рада, техника и садржаја који и квалитативно обогаћују знања ученика); иновирање садржаја наставе и боље осмишљавање додатног рада са даровитим ученицима (мултимедија, Интернет, друга савремена информациона технологија); подизање опште информатичке и психолошко-педагошке културе наставника и остваривање боље сарадање и координације у реализацији програма рачунарства и информатике и програма других предмета; информисање наставника о новим могућностима информационе технологије (посебно у образовању) и давање оријентације за избор приручне литературе.

Теме које се обрађују:

Тематика је у функцији остваривања наведених циљева. Садржаје програма семинара чине актуелна питања струке и унапређивања информатичко-рачунарског образовања. По правилу, у програм улазе: нека општа тема (планови и програми, уџбеници, повезаност информатике и других области), уже стручне теме (разне примене рачунара, мултимедија и друга савремена информациона технологија), нове идеје и методе у настави, додатни рад и такмичења из информатике (са конкретним садржајима). У једном циклусу реализује се 5-8 тема на 5 стручних трибина (предавања са дискусијом). Осим обогаћивања информатичког образовања и културе наставника, максимална је могућност примене обрађених

**ЈЕЗИК, КЊИЖЕВНОСТ
И КОМУНИКАЦИЈА**

Аутори програма:
Радмила Жежељ-Ралић,
Радмила Миладиновић.

Координатор:
Драган Ралић
тел: 011/8070-674;
063/ 8945-447;
063/ 651-795
e-mail: ralicd@ptt.yu

**Настава
српског језика
у првом разреду
основне школе применом
уџбеничког комплета
“ПОЧЕТНИЦА
ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК”**

65

ОБАВЕЗАН

тема у пракси.

Циљна група:

Наставници рачунарства и информатике у средњим школама, наставници основа информатике и рачунарства у основној школи, срадници-предавачи на рачунар-ским курсевима и ментори за рад са напреднијим ученицима.

Трајање програма:

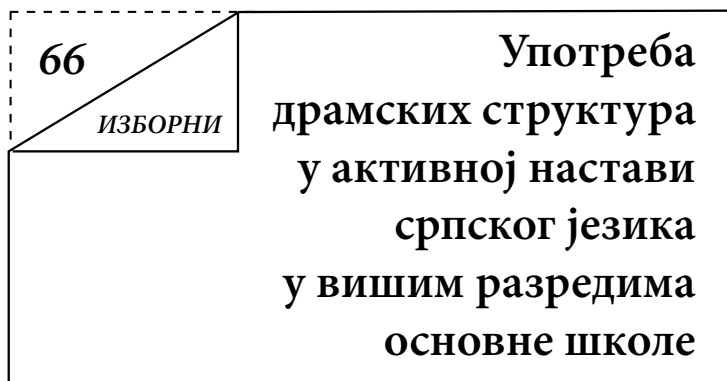
Семинар је стални и одржава се у Београду. Један годишњи циклус чини 5 стручних трибина (трећег радног уторка у сваком непарном месецу, осим јула), укупно 8 сати (10 школских часова).

Број учесника у групи:

25-75 (пленарно), 10-20 (групе).

Институција која програм подржава:

Техничка школа “Коста Абрашевић”, Шабац.

Аутор програма:

Сузана Секулић,
професор српског језика.

Координатор:

Сузана Секулић
Стапарски пут 9,
25000 Сомбор
тел: 063-826-43-07
факс: 025-22-941 / 025-23-873
e-mail: smia@eunet.yu

Реализатори програма:

Надежда Јакшић,
Душан Радивојевић.

Циљеви програма:

Циљ програма је да се наставници у основним и средњим школама обуче за рад на рачунару, пре свега кроз примере свакодневних послова у школи као што су креирање предавања, вежби, тестова, годишњег плана; реализација програмских садржаја једног наставног предмета, администрирање дневника, тражење информација на Интернету, коришћење едукативних мултимедијалних садржаја за унапређивање наставе.

Теме које се обрађују:

Подешавање радног окружења у Windows-у; Рад са датотекама, дискетом, ЦД-ом, штампачем, скенером; Креирање радног извештаја; Припрема за час, наставног плана и програма; Штапање сведочанстава и диплома; Администрирање дневника; База ученика за једно одељење, Филтрирање базе и цртање графикана; Интернет сервис и проналажање информација.

Циљна група:

наставно особље у основним и средњим школама.

Трајање програма:

60 школских часова.

Број учесника у групи:

10 учесника.

Аутори програма:
Мирјана Миленић,
Сузана Петровић,
Весна Станојевић,
Александра Јовановић.

Координатор:
Александра Јовановић
професор српског језика
и књижевности
Старца Вујадина 7/4, 18000 Ниш
тел: 018 593-399, 063 846 0703,
факс 018 42-240
e-mail: alexni@bankerinter.net

Институција која програм подржава:
Електротехничка школа “Раде Кончар”, Београд.

Реализатори програма:

Данијела Тимчић,
Станка Матковић.

Циљеви програма:

Упознавање наставника са Интернетом и начином његовог коришћења; обучити наставника да користи информације са Интернета за самостално припремање наставне јединице; повећати заинтересованост ученика за самостално продубљивање знања из пређених наставних јединица.

Теме које се обрађују:

Обука наставника за коришћење Интернета; Интернет у учионици.

Циљна група:

наставници основних и средњих школа.

Трајање програма:

16 сати, два дана.

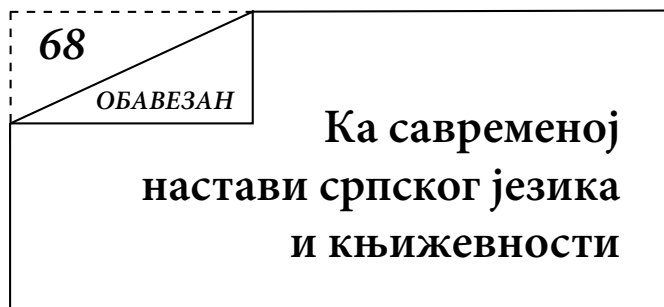
Број учесника у групи:

у складу са бројем рачунара (два наставника по рачунару).

**Креативне
радионице у
настави
српског језика и
књижевности**

67

ОБАВЕЗАН

Аутори програма:

проф. др Душан Иванић,
 проф. др Љубомир Поповић,
 проф. др Милорад Дешић,
 проф. др Љиљана Бајић,
 Босиљка Милић,
 просветни саветник,
 Анђа Аландер, проф,
 Драгица Моро, проф.

Координатор:

Душан Иванић
 М. Б. Вукосављевића, 22/4,
 Н. Београд
 тел: 011 177 237
 e-mail: dusani@yubc.net

Институција која подржава програм:

Друштво за српски језик
 и књижевност Србије,
 Филолошки факултет, Београд.

Институција која подржава програм:

Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.

Реализатори програма:

Радмила Жежељ-Ралић, професор разредне наставе,
 Основна школа "Јосиф Панчић", Београд;
 Радмила Миладиновић.

Циљ програма:

Оспособљавање учитеља првог разреда основне школе за реализацију циљева и исхода наставе српског језика кроз примену „Почетнице за српски језик“ аутора Р. Жежељ-Ралић. Оспособљавање учитеља за тематско планирање наставе у првом разреду. Обучавање учитеља за рад са уџбеничким комплетом „Почетница за српски језик“. Подстицање учитеља на размену искустава из области наставе српског језика путем практичних предавања.

Теме које се обрађују :

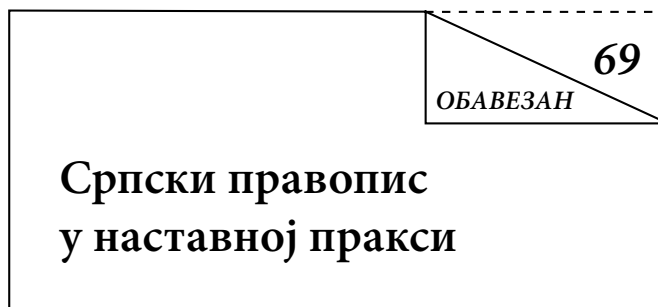
Стратегија унапређивања наставе српског језика применом комплексног метода и уџбеничког комплета "Почетница за српски језик"; Јачање мотивације ученика кроз индивидуализацију наставног процеса; Изграђивање правилне технике читања кроз рад на "Кратким причама"; Тестирања ученика; Читање и писање писаних слова; Дневно тематско планирање базирано на текстовима из "Читанке – причанке"; Планирање практичних предавања и размена искустава (мала берза дечјих радова).

Циљна група:

учитељи првог и четвртог разреда, стручни сарадници, директори школа, саветници.

Аутори програма:
др Милорад Дешић,
др Вељко Брборић.

Координатор:
Милорад Дешић
Ј. Гагарина 43/17,
тел: 011 318-11-23
e-mail: desha@beotel.yu,

Трајање програма:
7 сати, један дан.

Број учесника у групи:
20 – 30 учесника.

Институција која подржава програм:
Основна школа “Аврам Мразовић”, Сомбор;
НВО Удружење грађана “Раванград”, Сомбор.

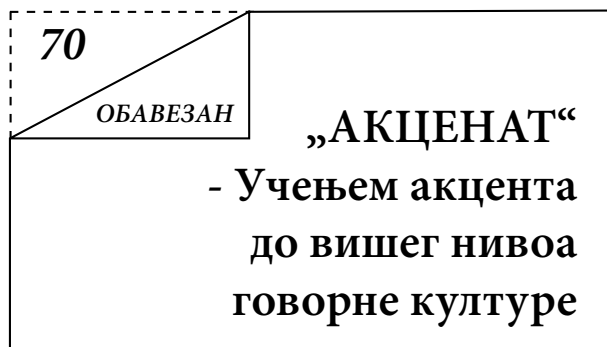
Реализатор програма:
Сузана Секулић.

Циљеви програма:
Развијање АУН програма (чији су аутори професор Ивић и доктор Пешикан); подстицање дивергентне методе; коришћење драмских структура у настави српског језика; развијање корелације са другим наставним предметима; директно учешће носилаца реформе у реформисању наставе српског језика.

Теме које се обрађују:
Особине и специфичности традиционалне и активне наставе; Дивергентна метода наставе/учења; Систем драмских структура; Рад по групама: обрада наставне теме/јединице у оквиру активне наставе, дивергентне методе и одабране драмске структуре; Презентација групног рада: размена, анализа, вредновање, дискусија.

Циљна група:
наставници/професори српског језика који раде у вишим разредима основне школе.

Трајање програма:
једнодневни семинар у трајању од 9 сати.

Аутор програма:
др Милорад Дешић.

Координатор:
Зора Дешић
11070 Нови Београд,
Јурија Гагарина 43/17
тел: 011 318-11-23;
064/23 -707- 15
e-mail desha@beotel.yu

Број учесника у групи:
10 је минималан број, а 30 максималан.

Аутори програма:

доц. др Љиљана Петровачки,
проф. др Павле Илић,
проф. др Љиљана Суботић,
проф. др Вера Васић,
проф. др Никола Грдинић,
доц. др Љиљана Пешикан,
проф. др Сава Дамјанов

Координатор:

Љиљана Петровачки
Одсек за српски језик
и лингвистику
Филозофски факултет
у Новом Саду
e-mail: lingvist@unsff.ns.ac.yu
тел: 021 459-626, 021 459-275,
021 450-597
факс: 021 459-626, 021 450-597

71 ОБАВЕЗАН
Унапређивање наставе српског језика и књижевности

Институција која подржава програм:

Филозофски факултет Универзитета
у Новом Саду,
Центар за стручно усавршавање
Филозофског факултета, Нови Сад,
Подружница Друштва за српски језик
и књижевност, Нови Сад.

Реализатори програма:

Мирјана Маленић, професор југословенских књижевности и српскохрватског језика;
Сузана Петровић, професор српског језика и књижевности; Весна Станојевић, професор
југословенских књижевности и опште књижевности; Александра Јовановић, професор
српског језика и југословенских књижевности.

Циљеви програма:

Квалитетнија и занимљивија настава српског језика и књижевности. Проналажење путева
ка кооперативној настави и сарадња наставника српског језика и књижевности и актива
школа. Повезивање наставе српског језика са осталим предметима у школи. Подстицање
испољавања креативних потенцијала наставника и ученика развијањем тимског рада и
сарадње. Оспособљавање наставника за коришћење разноврсних метода и техника рада
у настави српског језика и књижевности.

Теме које се обрађују:

Мотивација за читање; Лексичко-семантичка и стилска вежбања; Интердисциплинарност
у настави; Језик и комуникација; Правопис; Рачунари у настави; Ваннаставне активности;
Кабинет српског језика.

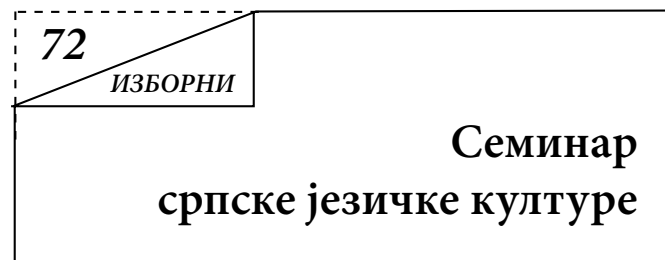
Циљна група:

наставници српског језика у основним и средњим школама и учитељи.

Трајање програма:

3 дана (24 сата).

Број учесника:

20 – 25 учесника.

Аутор програма:

др Драго Ђупић,
Одбор за стандардизацију
српског језика.

Координатор:

др Драго Ђупић
Студентски трг 5, 11000 Београд
тел: 011 550-542
e-mail: predavanja@kolarac.co.yu

Аутори програма:

Гордана Каћибо,
магистар енглеског језика
и књижевности;
Мира Франићевић,
професор енглеског језика.

Координатор:

Јелена Савић
Добрачина 27, Београд
тел: 631-021,
факс: 629-209
e-mail: ocentars@eunet.yu

73

ИЗБОРНИ

**„Наставник
наставнику“
(Teacher to Teacher)
Програм за стручно
усавршавање
наставника енглеског
језика у основним и
средњим школама**

Реализатори програма:

проф. др Душан Иванић,
проф. др Љубомир Поповић,
проф. др Милорад Дешић,
проф. др Љиљана Бајић,
Босиљка Милић, просветни саветник,
Анђа Аландер, проф,
Драгица Моро, проф.

Циљеви програма:

Наставници се упознају с новинама у настави српског језика и књижевности, критички сагледавају сопствену праксу с обзиром на савремене оријентације у методици српског језика и књижевности; оријентишу се на мењање улоге ученика у настави; мотивишу се за професионално образовање и усавршавање као сталан облик своје делатности и подлогу за напредовање.

Теме које се обрађују:

Савремено тумачење лирске песме (150+150+150+150); Епска песма/епопеја у савременом тумачењу; Савремена тумачења приповетке; Роман у савременим тумачењима; Драма у оквиру образовне области; Лексика и фразеологија у настави (150+150+150+150); Функционални приступ синтакси; Језичка култура; Новине у правопису; Систем говорних и писмених вежби.

Циљна група:

професори српског језика и књижевности.

Трајање програма:

100 часова, 20 дана.

Број учесника у групи:

до 80 учесника на пленарним излагањима, 40 по секцијама.

Институција која подржава програм:

Друштво за српски језик и књижевност Србије, НВО „ОБРАЗОВНИ КРУГОВИ”

Реализатор програма:

др Вељко Брборић,
доцент Филолошког факултета у Београду.

Циљеви програма:

Повећање нивоа компетенције наставника за успешно извођење наставе из предмета Српски језик и књижевност у основним и средњим школама. Подизање писане културе наставника у нашим школама, што је нужан предуслов за успешно извођење наставе. Исправљање типских правописних грешака и отклањање правописних недоумица и нејасноћа. Коришћење правописног речника и релевантне правописне литературе.

Теме које се обрађују:

Писма српског језика; Писање сугласника и гласовне алтернације (промене); Писање великог и малог слова; Састављено и растављено писање речи; Писање скраћеница; Писање имена и речи из страних језика; Растављање речи на крају реда; Писање интерпункцијских знака.

Циљна група:

наставници и професори који предају Српски језик и књижевност у основним и средњим школама.

Трајање програма:

укупно 20 сати распоређених у три дана.

Број учесника у групи:

минималан број учесника у групи је 10, а максималан број учесника у групи је 20.

74

ИЗБОРНИ

**Усклађивање нивоа знања
страних језика са међународним
степеновањем нивоа
“Common European Framework of reference”
(ЗЈО – Заједнички Језички Оквир)**

Институција која подржава програм:

Друштво за српски језик и књижевност Србије и НВО „Образовни кругови“.

Реализатори програма:

др Милорад Дешић, редовни професор Филолошког факултета у Београду,

Вера Денић, психолог.

Љиљана Јанковић

Палмира Тољатија 4

Циљ програма 92 652;

Повезивање нивоа компетенције наставника за извођење наставе српског језика и књижевности. Подизање говорне културе наставника.

Институција која подржава програм:

YALS (Југословенска асоцијација
школа страних језика).

Теме које се обрађују:

Место акцента у говорној култури; Појам акцента; Уочавање места акцента у речи; Разликовање дугих и кратких акцената; Разликовање узлазне и силазне интонације; Акценатски дублети; Неакцентоване дужине; Енклитике и проклитике; Реченични акценат; Акценат књижевног језика према дијалекатском акценту; Повезивање акцената са другим елементима фонетике и говорне културе; Повезивање акцената са другим областима српског језика.

Циљна група:

запослени у основним и средњим школама.

Трајање програма:

програм би се реализовао у два и по дана за 20 сати.

Број учесника у групи:

препоручује се да обуку прати највише 15 учесника, минимални број учесника је 10.

Реализатори програма:

асистенти на Одсеку за српски језик и лингвистику и Одсеку за српску књижевност.

Циљ програма:

Стручно и методичко усавршавање наставника српског језика и књижевности, односно, упознавање са новим методама тумачења књижевних текстова и њихова примена у методичким радионицама, иновирање приступа садржајима из наставе језика и граматике како би се ученицима омогућило сврсисходније и функционалније учење граматике, решавање правописних недоумица; пружање методичке помоћи и оспособљавање наставника за нове облике учења који су засновани на савременим теоријама инструкције; оспособљавање наставника за коришћење стручне и методичке литературе и израду дидактичког материјала неопходног за активну наставу и индивидуализацију наставног процеса.

Теме које се обрађују:

Читање и тумачење књижевног текста; Народна књижевност; Дечија и омладинска књижевност; Савремена књижевност; Функционални приступи настави језика и граматике; Ортоепска норма; Морфосинтаксички проблеми; Синаксихко-семантичке теме; Решавање правописних недоумица; Прављање наставних ситуација: мотивациони аспекти, методичке интерпретације књижевних текстова, методичка транспозиција језичке грађе, уочавање и решавање литерарних и лингвистичких проблема, лепота учења путем откривања и израда дидактичког материјала.

Циљна група:

наставници основних школа, наставници средњих школа.

Трајање програма: 40 часова, 6 дана.

Број учесника у групи: минимални број учесника у једној групи 20, а максимални 40.

Институција која подржава програм:

Задужбина Илије М. Коларца
и Министарство културе Републике Србије.

Реализатори програма:

професори Универзитета: Иван Клајн, Драгољуб Петровић, Предраг Пипер,
Бранислав Брборић, Егон Фекете, Јелица Јокановић- Михајлов,
Даринка Гортан- Премк, Драгана Мршевић-Радовић, Божо Ћорић,
Милорад Дешић, Душанка Кликовац, Владо Ђукановић.

Циљ програма:

Унапређивање језичке културе, предочавање неопходних савремених знања о српском језичком стандарду у новим комуникацијским приликама, домаћим и међународним. Развијање способности уочавања и отклањања стилских и језичких слабости уопште и развијање смисла за правилно, течно, економично и уверљиво писмено и усмено изража-

Аутори програма:

Група едукатора наставника
енглеског језика;
ЕЛТА – Удружење професора
енглеског језика Србије.

Координатор:

Невенка Алексић
Британски савет,
Теразије 8, Београд
е mail: nevenka.aleksic@britishcouncil.org.yu
тел: 011 – 3203-812
Радмила Поповић
Ресавска 16, Београд
е mail: rpor@beotel.yu

75

ОБАВЕЗАН

**Настава /учење
енглеског језика
за најмлађи узраст - 1**

вање.

Теме које се обрађују:

Опште језичке теме: Увод у науку о језику; Место српског језика у породици индоевропских језика; Дијалекти српског језика; Историја српског књижевног језика; Варијатност стандардног језика; Употреба страних речи и типичне грешке у употреби језичког стандарда. Тематске вежбе: Фонетика; Акцентуација; Морфологија; Творба речи; Лексика; Синтакса; Правопис; Стилистика и говорна култура. Поред предавања и вежби, разговара се и о питањима која конкретно интересују полазнике семинара.

Циљна група:

просветни радници свих група.

Трајање програма:

два семинара по 50 часова.

Број учесника у групи:

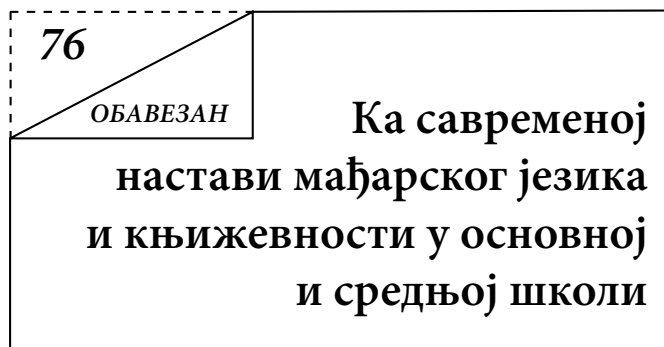
по договору са реализаторима програма.

Институција која подржава програм:

Школа енглеског језика Оксфорд Центар.

Реализатори програма:

дипломирани професори енглеског језика и књижевности,
положени међународно признати испити из енглеског језика (Оксфорд и Кембриџ),
магистратура из енглеског језика,
положени британски испити за предаваче.

Аутори програма:

тим стручњака,
професори са
Филозофског факултета,
Одсек за мађарски језик
и књижевност;
Учитељски факултет
у Сомбору – одељење у
Суботици.

Координатор:

Клем Марта
Трг Ференца Фехера 1

21000 Нови Сад

Упутити наставнике
тел: 021/456-422

Како ученика мотивисати да
буде сарадник и активни учесник процеса учења. Како усмерити ученичко интересовање
тел: 021/456-422
е-маил: umk@eunet.yu

за самостално учење и ширење интересовања за комуникацијом ван школе и уџбеника.

Институција која подржава програм:

Центар за методику, Нови Сад.

Циљеви програма:

Популаризовати и објаснити нове савремене методе наставе језика. Упутити наставнике како да створе креативну и слободну атмосферу на часовима. Како ученика мотивисати да буде сарадник и активни учесник процеса учења. Како усмерити ученичко интересовање за самостално учење и ширење интересовања за комуникацијом ван школе и уџбеника. Упознати наставнике са богатством помоћних средстава за остваривање успешног учења. Информисати и упознати наставнике са богатом стручном литературом. Помоћ у избору и анализи уџбеника за поједине нивое знања и различите потребе.

Теме које се обрађују:

Како пренети знање и научити ђаке следећим вештинама: слушање, читање, усмена комуникација, писање, проширивање речника, учење и употреба граматике; Како бити успешан организатор наставног процеса који мора бити подстицајан, пријатан, забаван и изнад свега успешан; Какве активности организовати да сваки ученик у разредима разноликог предзнања буде активан, задовољан, а тиме и успешан; Како анализирати и изабрати разни наставни материјал и применити га у пракси (видео, аудио касете, слике, друштвене игре); Како планирати наставу (годишње, семестрално и у току једног часа); Како оцењивати језичке вештине, писане и писмене задатке, контролне тестове; Школске свеске, домаћи задаци, употреба речника и граматика као средство учења за рад на часу и код куће; Упознати наставнике уз анализу и сугестије о најновијим књигама за учење општег језика и професионално образовање.

Циљна група:

наставници основних и средњих школа у Србији, као и наставници у приватним и другим институцијама које се баве наставом језика.

Трајање програма:

5 дана по 4,5 сата или 12 дана по 4,5 сата.

Број учесника у групи:

20 до 30 учесника.

Аутори програма:
проф. др Меланија Микеш.

Координатор:
проф. др Меланија Микеш
Бошка Бухе 10/6
21000 Нови Сад
тел: 021/454 846
e-mail: mela@ptt.yu

**Развијање
и неговање матерњег
и нематерњег језика
и интеркултурности код
деце у Војводини**

77

ОБАВЕЗАН

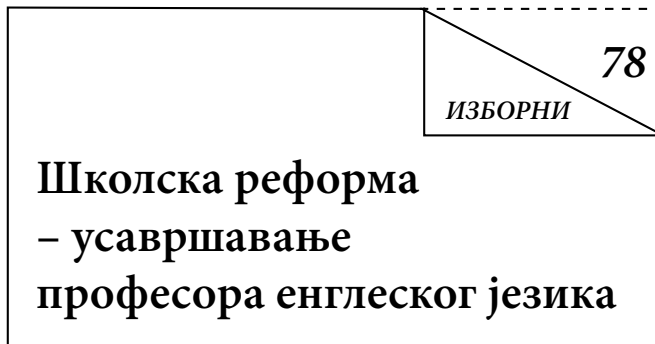
Аутори програма:
Школе чланице YALSa: SYLLABUS /Београд/; STUDIO ANGLIAN /Београд/;

Аутори програма:

Наталија Еленскаиа-Кочовић,
Longman ELT;
Драгана Филиповић,
Факултет политичких наука.

Координатор:

Милица Ковачевић
Булевар Авноја 59,
11070 Нови Београд
тел/факс 011/3119-055;
063/370-148
e-mail: longelt@eunet.yu

Институција која подржава програм :
Longman ELT.

STUDIO OSKAR /Нови Београд/; BAMИ / Београд/; ТОМ I ЕМА /Београд/;
BIG BIRD /Београд/; HELLO / Нови Београд/; STUDIO DENIS /Београд/;
NEW ENGLISH SCHOOL /Панчево/; LINGVA /Ваљево/; LINGUA EDUCO/Зрењанин/;
M SCHOOL OF ENGLISH /Лесковац/; OXFORD SCHOOL /Лесковац/;
SHARING CROSS /Суботица/; BLUE MOON /Кула/

Реализатори програма:

Љиљана Јанковић, професор енглеског језика;
Зорица Ковачевић, професор енглеског језика;
Ивана Босић, професор енглеског језика.

Циљеви програма:

Спецификовање сваког нивоа знања, од елементарног до оног који поседују говорници којима је то матерњи језик: (Еа, А1б, А1а, А2б, А2а, Б1б, Б1а, Б2б, Б2а, Ц1б, Ц1а, Ц2б, Ц2а)а у складу са ЗЈО; Детаљно дефинисање сваког појединачног поднивоа, односно нивоа / описивање тема, вокабулара, граматике, функција и лингвистичких вештина за сваки ниво/ у складу са ЗЈО; Усклађивање овакве шеме нивоа са садржајем и организацијом курсева; Припрема за укључивање у пројекат “Language Portfolio”; Упознавање са начином дефинисање језичке компетенције кроз ЗЈО; Упознавање наставника са појмом самопроцене знања, у смислу планирања сопствених потреба за напретком; Упознавање наставника са системом тестирања у складу са ЗЈО.

Теме које се обрађују :

Теме су из домена едукације и професионалног домена (по ЗЈО) за нивое А1, А2, Б1, Б2, Ц1, Ц2 из описа нивоа YALS-а усклађених са ЗЈО.

Аутори програма:

Група едукатора
наставника енглеског језика;
ЕЛТА – Удружење професора
енглеског језика Србије.

Координатори:

Невенка Алексић
Британски савет,
Теразије 8, Београд
тел: 011 3203 812
e-mail: nevenka.aleksic@britishcouncil.org.yu

Радмила Поповић
Ресавска 16, Београд
тел: 063 864 9 710

e-mail: rpop@beotel.yu

Циљна група:

наставници енглеског језика у основним и средњим школама, стручни сарадници, будући наставници страних језика; посебни нагласак је на наставницима који се припремају за полагање Б2 нивоа.

Трајање програма:

укупно 30 сати (6 дана по пет сати).

Број учесника у групи:

15 – 20 учесника.

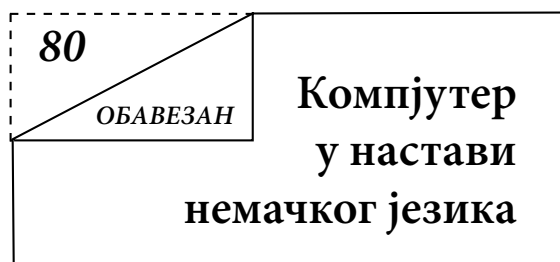
**Практична
методика
за наставнике
енглеског језика
у основним школама**

79

ОБАВЕЗАН

Институција која подржава програм:

Британски савет – Србија и Црна Гора;
Министарство просвете
и спорта Републике Србије;
ЕЛТА – Удружење професора енглеског
језика – Србија и Црна Гора.

Институција која подржава програм:
 Готхе-Институт, Београд;
 Удружење наставника немачког језика.

Аутори програма:

Валерија Јона-Андрејевић,
 Биљана Репашевић,
 Јелена Аћа,
 Александра Бреу,
 Вирђинија Паску.

Координатор:

Илдико Врачарић, председник
 Удружења наставника
 немачког језика Србије
 Вељка Петровића 8, 21000 Нови Сад
 тел: 021 455-443,
 e-mail: v.ildiko@eunet.yu

Институција која подржава програм:

Британски савет – Србија и Црна Гора;
 Министарство просвете и спорта Републике Србије;
 ЕЛТА – Удружење професора енглеског језика – Србија.

Реализатори програма:

професори енглеског језика запослени у основним школама који су завршили обуку за едукаторе наставника.

Циљеви програма:

Упознавање наставника енглеског језика са савременим наставним методама и техникама примерених раду са најмлађим узрастом. Подизање нивоа стручног и практичног знања наставника енглеског језика запослених у основним школама и усавршавање њихове језичке компетенције. Развијање дубљег разумевања принципа наставе енглеског са најмлађим узрастом.

Теме које се обрађују:

Развојне карактеристике деце која полазе у први разред; Предавање енглеског најмлађем узрасту; Комуникативни приступ настави енглеског језика; Употреба енглеског и мате-рњег језика у учионици; Вештина слушања; Развијање вештине говора; Увођење читања

Аутори програма:

Група едукатора
наставника енглеског језика;
ЕЛТА – Удружење професора
енглеског језика Србије.

Координатори:

Невенка Алексић
Британски савет,
Теразије 8, Београд
тел: 011 – 3203-812
e-mail: nevenka.aleksic@britishcouncil.org.yu

Радмила Поповић
Ресавска 16, Београд
тел: 063 864 9 710
e-mail: rpop@beotel.yu

81

ИЗБОРНИ

**Практична методика
за наставнике енглеског
језика у средњим школама****Институција која подржава програм:**

Британски савет – Србија и Црна Гора;
Министарство просвете
и спорта Републике Србије;
ЕЛТА – Удружење професора енглеског
језика – Србија и Црна Гора.

и писања; Креативност у учионици; Оцењивање најмлађих; Планирање часа; Рефлексија и добијање повратне информације; Заједнички европски оквир за учење страних језика.

Циљна група:

професори енглеског језика запослени у основним школама који предају најмлађем узрасту.

Трајање програма:

25 сати, 4 радна дана.

Број учесника у групи: 20-30 учесника.

Реализатор програма:

Ердељ Ленке.

Циљеви програма:

Унапређење наставе мађарског језика и књижевности у основној и средњој школи. Разматрање актуелних тема у настави мађарског језика. Примена савремених метода, облика рада и техника учења на различитим наставним садржајима мађарског језика. Разматрање концепција уџбеника мађарског језика и књижевности и структура њихове дидактичке апаратуре. Подстицање, усаглашавање и унапређење сарадње међу наставницима матерњег и нематерњег језика.

82 ОБАВЕЗАН	Настава/учење енглеског језика на најмлађем узрасту - 2
-----------------------	--

Аутори програма:

Група едукатора
 наставника енглеског језика;
 ЕЛТА – Удружење професора
 енглеског језика Србија и Црна Гора.

Координатори:

Невенка Алексић
 Британски савет,
 Теразије 8, Београд
 e-mail: nevenka.aleksic@britishcouncil.org.yu
 тел: 011 – 3203-812

Циљна група:

учитељи, наставници основних школа и професори средњих школа.

Радмила Поповић
 Ресавска 16, Београд
 e-mail: rpop@beotel.yu

Трајање програма:

једнодневни семинари – четири дана у трајању од 4:00 до 17:10

Број учесника у групи:

Није одређен, али се препоручује 15-25 учесника у групи.

Аутори програма:
професори немачког
језика – мултипликатори.

Координатор:
Илдико Врачарић
Вељка Петровића 8
21000 Нови Сад
тел: 455-443
e-mail: v.ilidiko@eunet.yu

Институција која подржава програм:
Центар за Методику, Нови Сад.

Реализатори програма:
проф. др Меланија Микеш.

Циљеви програма:

Пружање стручне помоћи просветним радницима у предшколским установама и основним школама, са циљем да се унапреди усвајање српског као нематерњег језика деце која се образују на језицима националних мањина, неговање језика националних мањина код деце која нису у могућности да се образују на матерњем језику и развијање комуникативних вештина на језицима националних мањина, код деце српског матерњег језика.

Теме које се обрађују:

Развијање адитивне двојезичности; Развијање комуникативних вештина на нематерњем језику; Основе комуникативно-искуственог метода; Примена комуникативно-искуственог метода.

Циљна група:

Васпитачи, стручни сарадници и учитељи у предшколским установама и основним школама, као и наставници и професори који предју у нижим разредима основне школе српски или језик националне мањине као нематерњи.

Трајање програма:

једнодневни семинари у трајању од 4 до 8 сати.

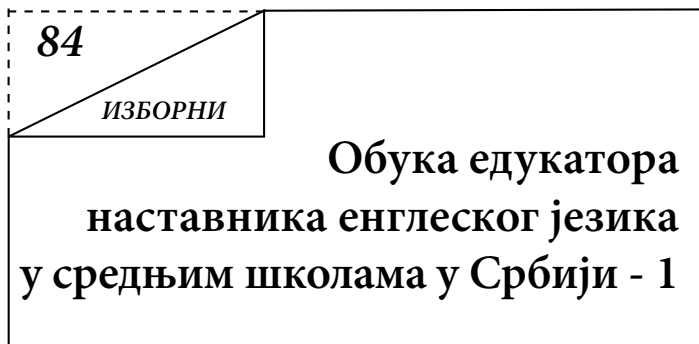
Број учесника у групи:

10-30 учесника.

**Стручно усавршавање
наставника немачког језика**

83

ОБАВЕЗАН

Аутори програма:

Британски савет
– Србија и Црна Гора
у сарадњи са Sue Leather,
Davidом А. Hillом, Simonом Smithом.

Координатори:

Невенка Алексић
Британски савет,
Теразије 8, Београд
e-mail:
nevenka.aleksic@britishcouncil.org.yu
тел: 011 – 3203-812

Реализатори програма:

Douglas Allan, MA in ELT, regional teacher trainer for Pearson Education, Београд
Nick Dawson, MA in ELT from Reading University, e-mail: rpor@beotel.yu
employed by Pearson Education as Teacher Trainer/Academic Counsellor, тел: 030 864 9710
Драгана Филиповић, предавач на Факултету политичких наука
и teacher trainer за Longman.

Циљеви програма:

Професионално усавршавање наставника/професора енглеског језика. Упознавање наставника/професора са најважнијим приступима и методама у настави страних језика. Обучавање наставника да у настави енглеског језика примењују комуникативан приступ заступљен у новим уџбеницима и на часу организују и воде комуникативне активности. Упознавање наставника са методама наставе граматике и речника. Обучавање наставника који раде са новим уџбеницима како да планирају наставу, организују час и оцењују ученике.

Теме које се обрађују:

Приступ и методе у настави страних језика; Комуникативност и креативност у настави; Интегрисање четири језичке вештине (speaking, listening, reading & writing) у настави; Особености наставе са различитим старосним групама ученика; Избор уџбеника, планирање наставе, организација часа, оцењивање.

Циљна група:

наставници и професори енглеског језика у основним и средњим школама.

Трајање програма:

до 25 сати организованих у три модула.

Број учесника у групи:

укупан број учесника до 300, број учесника по једној сесији од 5 до 60.

85

ИЗБОРНИ

**Програм наставе енглеског језика
у предшколским установама
и обуке васпитача, стручних сарадника
и наставника језика за наставу
енглеског језика у предшколским установама
и првом разреду основне школе**

Реализатори програма:

професори енглеског језика запослени у основним школама који су завршили обуку за едукаторе наставника.

Координатор:

Љиљана Јанковић

Палмира Тољатија 4

Циљ програма:

Упознавање наставника енглеског језика са савременом наставом енглеског језика у примерених раду са адолесцентима. Подизање нивоа језичке компетенције практичног знања наставника енглеског језика запослених у основним школама и усавршавање њихове језичке компетенције. Развијање дубљег разумевања принципа наставе енглеског језика.

Теме које се обрађују:

Од уверења ка пракси – спровођење промена; Корисна методологија за комуникацију; Classroom management; Планирање часа; Вештине слушања – разумевања говора и говорне вештине; Читање и писање; Комуникативна граматика и речника; Како извући најбоље из уџбеника; Процењивање продуктивних вештина; Обучавање ученика вештинама учења и поспешивање самосталног рада.

Циљна група:

професори енглеског језика запослени у основним школама који предају у вишим разредима.

Трајање програма:

25 радних сати, 4 радна дана.

Број учесника у групи:

20-30 учесника.

Реализатори програма:

Вирђинија Паску, професор немачког језика у Филолошкој гимназији у Београду;
Валерија Јона-Андрејевић, професор немачког језика у Основној школи “Јован Јовановић Змај” и Електротехничкој школи “Паја Моргановић” у Панчеву;
Александра Бреу, предавач на Економском факултету у Суботици;
Биљана Репашевић, професор у Гимназији „Душан Васиљев“ у Кикинди;
Јелена Аћа, професор у Гимназији „Урош Предић“ у Панчеву.

Циљеви програма:

Програм Компјутер у настави немачког језика треба да допринесе оспособљавању наставника немачког језика за ефективно коришћење нових медија у настави. Приликом планирања програма пошли смо од претпоставке да све већи број школа у Србији и Црној Гори располаже добро опремљеним компјутерским кабинетима и да са друге стране нови медији нуде изузетно много нових могућности за креативније спровођење наставе страних језика и већу мотивацију ученика. Усавршавање наставника се не зауставља на техничкој обуци, већ треба да допринесе развијању дидактичке компетенције наставника и развијању способности за успешно спровођење наставе подржане компјутером.

Теме које се обрађују:

Програм обухвата два модула са следећим садржајима – Компјутер у настави (4 X 90 минута): Рад у Word-у; Увод у Power Point презентације; Рад са CD-има намењеним учењу немачког; Израда радних листова за наставу; Дидактичке смернице. Интернет у настави (4 X 90 минута): Интернет као средство комуникације – прекогранични e-mail пројекти (Das Bild des Anderen, Odyssee); Увод у Интернет претрагу – стратегије претраге, интеграција Интернета у настави (дигитална путовања, пројектне методе и могућности презентације); Увод у свет информација на Интернету – корисне адресе за наставнике немачког језика, дидактизација материјала на Интернету, израда сопствених наставних листова; Дидактичке смернице.

Циљна група: наставници и професори немачког језика у основним и средњим школама.

Трајање програма:

семинари су једнодневни и обухватају четири блока по 90 минута (укупно 8 сати).

Број учесника у групи:

Семинари се организују регионално, у више градова у Србији и одржавају се у компјутерским кабинетима школа домаћина. Минималан број учесника је 7, максималан 15.

Реализатори програма:

професори енглеског језика запослени у основним школама који су завршили обуку за едукаторе наставника.

Циљеви програма:

Упознавање наставника енглеског језика са савременим наставним методама и техникама примерених раду са адолесцентима. Подизање нивоа стручног и практичног знања наставника енглеског језика запослених у основним школама и усавршавање њихове језичке компетенције. Развијање дубљег разумевања принципа наставе енглеског језика.

Аутор програма:
Мирјана Љиљак – Вукајловић.

Координатор:
Мирјана Љиљак – Вукајловић
“Лингва”
Владе Даниловића 40
14000 Ваљево
тел: 014/290 460, 014/290 461
е- mail: lingva@lingva.com

**Интегрисана
примена интернета
у настави енглеског језика**

86

ИЗБОРНИ

Теме које се обрађују:

Организовање наставе и активности у тинејџерским групама; Практична методологија – пут ка комуникацији; Вештине слушања – разумевања говора и говорне вештине; Читање; Писање; Комуникативна граматика; Израда пројеката – спона са другим предметима; Како користити уџбенике; Како планирати рад у учионици уз наставни план и програм; Оцењивање, процењивање и самопроцењивање.

Циљна група:

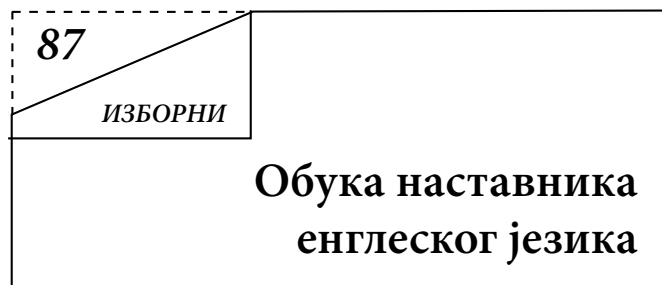
професори енглеског језика запослени у основним школама који предају у вишим разредима.

Трајање програма:

25 радних сати, 4 радна дана.

Број учесника у групи:

20-30 учесника.

Аутор програма:

„HELLO!“, школа
за учење страних језика.

Координатор:

Милада Шева,
педагошки саветник
за енглески језик
„Hello“ школа страних језика
Партизанске авијације 25, Београд
тел: 011 318 6628
e-mail: hellocup@eunet.yu

Институција која подржава програм:

Британски савет – Србија и Црна Гора;
Министарство просвете
и спорта Републике Србије;
ЕЛТА – Удружење професора
енглеског језика – Србија и Црна Гора.

Реализатори програма:

професори енглеског језика запослени у основним школама који су завршили обуку за едукаторе наставника

Циљеви програма:

Упознавање наставника енглеског језика са савременим наставним методама и техникама примерених раду са најмлађим узрастом. Подизање нивоа стручног и практичног знања наставника енглеског језика запослених у основним школама и усавршавање њихове језичке компетенције. Развијање дубљег разумевања принципа наставе енглеског са најмлађим узрастом.

Теме које се обрађују:

Организација рада на часу; Рад са уџбеником или без њега – предности и недостаци; Како предавати нове речи; Драма, приче и играње улога; Евалуација; Планирање рада: наставни план и програм и како га спровести .

Циљна група:

професори енглеског језика запослени у основним школама који предају најмлађем узрасту и који су прошли програм Настава /учење енглеског језика за најмлађи узраст – 1.

Трајање програма:

15 сати, 2 радна дана.

Број учесника у групи:

20-30 учесника.

Аутори програма:

Миодраг Србљак,
просветни саветник
Школске управе, Краљево;
Радмила Пауновић-Штајн,
предавач за енглески језик
Филолошко-уметничког
факултета у Крагујевцу.

Координатор:

Наталија Николић,
професор енглеског језика
у Првој крагујевачкој гимназији
тел: 034/ 336 223; 336 224, 346 047,
063 87 62 523
e-mail: zikic@knez.uis.kg.ac.yu

Be Yourself, Walk The Talk

88

ИЗБОРНИ

Институција која подржава програм:

Министарство просвете и спорта,
Удружење наставника немачког језика,
Гете Институт Београд.

Реализатори програма:

Александра Бреу, предавач на Економском факултету у Суботици;
Илдико Врачарић, председник УННЈС.

Циљеви програма:

Методичко-дидактичко усавршавање наставника немачког језика, упознавање са најновијим достигнућима и новинама у настави страног језика базираним на потребама наставника као носиоца наставног програма.

Теме које се обрађују:

Језичке вештине (разумевање на слух, читање, писање, говор); Граматика у настави немачког језика; Игре, песме, и слика у настави немачког језика; Књижевност у настави немачког језика; Лексика; Тестирање и оцењивање; Култура земаља немачког говорног подручја.

Циљна група:

професори основних и средњих школа и предавачи на нефилолошким групама Универзитета.

Трајање програма:

једнодневни семинари у трајању од 8 часова.

Број учесника у групи:

10 -20 учесника.

89 <i>ОБАВЕЗАН</i>	Образовање наставника италијанског језика као страног
------------------------------	--

Аутори програма:

др Јулијана Вучо.

Координатори:др Љиљана Вучо,
Споменка Мајдевац

тел: 011/630 663,

011/344 2229

e-mail: julivuco@eunet.yu

аудио-визуелних елемената у настави (касетофони, видео пројекције, употреба рачунара).

Циљна група:

васпитачи, стручни сарадници, наставници енглеског језика, будући наставници енглеског језика.

Трајање програма:

Методичка обука – четири дана по 6 сати, плус хоспитовања, огледни часови, консултације са ментором – минимум 45 сати програма укупно. Лингвистичка обука васпитача и стручних сарадника.

Број учесника у групи:

12 – 15 учесника.

Аутор програма:
Британски савет – Србија и Црна Гора.

Координатор:
Невенка Алексић
Британски савет
Теразије 8
11000 Београд
тел: 011/3203 812
e-mail: nevenka.aleksic@britishcouncil.org.yu

Радмила Поповић
Ресавска 16
11000 Београд
тел: 063/8649 710
e-mail: rpor@beotel.yu

**Обука едукатора
наставника
енглеског језика
за рад у основним школама
у Србији – 1**

90

ИЗБОРНИ

Институције које подржавају програм:
Британски савет – Србија и Црна Гора,
Министарство просвете и спорта Републике
Србије,
ЕЛТА (Удружење професора енглеског језика
– Србија и Црна Гора).

Реализатори програма:
Sue Leather, David A. Hill, Simon Smith.

Циљеви програма:
Образовање тима домаћих тренера који ће учествовати у институционализованом систему перманентног образовања наставника; Упознавање са најновијим достигнућима из области методике наставе енглеског језика; Стицање релевантних знања и вештина неопходних за вођење институционализованих програма за обуку наставника енглеског језика за рад са најмлађим узрастом; Израда оригиналног материјала за обуку наставника примереног потребама нашег школства; Образовање тимова едукатора наставника енглеског језика у 12 региона у Србији.

Теме које се обрађују:
Савремена методологија рада са узрастом 6-8 година; Савремена методологија рада са узрастом 8-14 година; Коришћење најновијих наставних материјала за рад са најмлађим узрастом; Анализа потреба; Вођење семинара и радионица; Креирање курсева и њихово извођење; Приступи у опсервацији часова; Евалуација квалитета наставе; Давање feedback-a.

Циљна група:
Професори енглеског језика који имају искуства (у раду са најмлађим узрастом, као и у изради оригиналних наставних материјала), поседују психофизичке способности за посао инструктора наставника и поседују афинитете за посао едукатора наставника.

Трајање програма:
120 сати у току 18 радних дана; дугорочно трајање пет година.

Број учесника у групи:
15-24 учесника.

91 <i>ИЗБОРНИ</i>	Обука едукатора наставника енглеског језика за рад у основним школама у Србији – 2
-----------------------------	---

Аутор програма:
Британски савет – Србија
и Црна Гора.

Координатори:

Радмила Поповић
Ресавска 16
11000 Београд
тел: 063/8649 710
e-mail: rpor@beotel.yu

Невенка Алексић
Британски савет
Теразије 8, 11000 Београд
тел: 011/3203 812
e-mail: nevenka.aleksic@britishcouncil.org.yu

Институције које подржавају програм:

Британски савет – Србија и Црна Гора,
Министарство просвете и спорта Републике Србије,
ЕЛТА (Удружење професора енглеског језика – Србија и Црна Гора).

Реализатори програма:

Sue Leather, David A. Hill, Simon Smith

Циљеви програма:

Даље усавршавање тима едукатора који су са успехом завршили Обуку едукатора наставника енглеског језика за рад у основним школама у Србији (1) у трајању од 120 сати; Критичка анализа и дорада постојећег материјала за обуку наставника; Планирање и израда новог циклуса радионица за стручно усавршавање наставника који раде са нај-млађим узрастом.

Теме које се обрађују:

Loop input; Microtraining; Самоевалуација и евалуација материјала; Развијање аутентичног и ефикасног приступа обуци наставника; Израда материјала за обуку наставника.

Циљна група:

Професори енглеског језика – едукатори наставника који су са успехом завршили Обуку едукатора наставника енглеског језика за рад у основним школама у Србији (1).

Трајање програма:

40 сати у току 5 радних дана; Дугорочно трајање пет година.

Број учесника у групи:

15-24 учесника.

Аутор програма:
Одељење за развој
библиотечке делатности.

Координатор:
Предраг Ђукић
Кнез Михаилова 56, Београд
тел: 631-575,
факс: 186-313 лок. 181
e-mail: predragd@bgb.org.yu

92

ОБАВЕЗАН

**Библиотечко пословање
- почетни семинар
за школске библиотекарe**

учествовали у изради оригиналних наставних материјала, поседују посебне психофизичке способности и имају способности за посао едукатора - наставника.

Трајање програма: 120 сати, 18 радних дана. Дугорочно трајање: пет година.

Број учесника у групи: 15-24 учесника.

Аутори програма:
Љиљана Јанковић,
школа "STUDIO OSKAR".

Институција која подржава програм:

YALS (Југословенска
асоцијација школа страних језика).

Релизатор програма:

Тања Николић, професор енглеског језика у школи страних језика "STUDIO OSKAR".

Циљеви програма:

Установљавање минимума лингвистичке компетенције васпитача и стручних сарадника у настави енглеског језика /према ЗЈО/. Обука енглеског језика за васпитаче и стручне сараднике у циљу постизања потребне лингвистичке компетенције за рад са децом предшколског узраста. Методичка обука васпитача и стручних сарадника за рад у настави језика и имплементација методичких знања васпитача и стручних сарадника у процес наставе енглеског језика. Методичка обука наставника енглеског језика за рад са децом предшколског узраста и децом која похађају основну школу. Обука наставника, стручних сарадника и васпитача за употребу савремених аудио-визуелних средстава и нестандартних и креативних реквизита.

Теме које се обрађују:

Успешна учионица; Шта чини успешан час; Структура часа; Однос матерњег и страног језика; Исправљање грешака; Различитост техника и приступа у учењу језика; ТПР; Употреба нејезичких средстава у настави језика; Избор материјала у односу на узраст и предзнање полазника; Праћење напретка и успешности полазника; Мотивацијске стратегије; Давање инструкција; Елементи драме у настави; Коришћење и значај игара у настави; Коришћење музике и ритма у настави; Дете као коаутор програма; Коришћење

93

ОБАВЕЗА

ШКОЛСКИ библиотекар у информатичком друштву

Координатор програма:

Гордана Љубановић
Народна библиотека Србије
Скерлићева 1,
11000 Београд,
тел: 011 452 945
e-mail: gljubanovic@nbs.bg.ac.yu

Институција која подржава програм:

Британски савет – Србија и Црна Гора;
Министарство просвете и спорта Републике Србије;
ЕЛТА – Удружење професора енглеског језика
– Србија и Црна Гора.

Реализатори програма:

Sue Leather, BA (Hons), RSA Dip TEFLA, (Cambridge) MA TESOL (Institute of Education, University of London); Simon Smitn. BA English + American Studies (UEA Norwich)
RSA Cert TEFLA RSA Dip TEFLA MA ESFL (UCNW; Bangor); David A. Hill, C.Ed. Bristol University, Dip.Ed. Exeter University, M.Phil. in Applied Linguistics Exeter University.

Циљеви програма:

Образовање тима домаћих предавача који ће учествовати у институционализованом систему сталног образовања наставника. Упознавање са најновијим достигнућима из области методике наставе енглеског језика. Стицање релевантних знања и вештина неопходних за вођење институционализованих програма за обуку наставника енглеског језика. Израда оригиналног материјала за обуку наставника примереног потребама нашег школства. Образовање тимова предавача наставника енглеског језика који предају у основним школама у 12 региона у Србији.

Теме које се обрађују:

Савремена методологија наставе енглеског језика; Специфичности рада са тинејџерима; Интегрисане језичке вештине; Анализа потреба; Вођење семинара; Креирање курсева и њихово извођење; Приступуи у реализацији часова; Евалуација квалитета наставе.

Циљна група:

професори енглеског језика који имају искуства у раду са средњошколцима, који су

Аутори програма:

Библиотечко-информациони стручњаци:
Владимир Шекуларац,
библиотекар-саветник,
руководилац Одељења за унапређење библиотечке делатности у Народној библиотеци Србије;
Гордана Љубановић,
специјалиста школског библитекарства, руководилац Образовног центра Виртуелне библиотеке Србије у Народној библиотеци Србије;
Весна Петровић,
библиотекар-саветник,
руководилац Матичне службе Библиотеке «Глигорије Возаревић» у Сремској Митровици;
Ђурђевка Јарић,
руководилац Матичне службе Градске библиотеке у Панчеву;
Милица Кирћански,
руководилац Матичне службе Градске библиотеке у Новом Саду.

Институције које подржавају програм:

Британски савет – Србија и Црна Гора, YALS – Удружење школа страних језика Србије.

Релизатор програма:

Мирјана Љиљак – Вукајловић.

Циљеви програма:

Презентовање могућих примена Интернета као ресурса интегрисаног у развијање језичких вештина ученика различитог узраста и оспособљавање професора енглеског језика за примену у школама.

Теме које се обрађују:

Принципи примене интернета у настави енглеског језика; Интернет за децу и тинејџере (пројекти на бази Web речника/енциклопедија); Web Magazine као електронски портфолио; Ученици као креатори Интернет наставних средстава; Интернет за средњошколце и одрасле (Web Quizzes, Web Projects); Презентација микро-пројеката и евалуација.

Циљна група:

Професори енглеског језика у основним и средњим школама, као и професори у приватним школама страних језика; учесници у процесу планирања и реализацији васпитно образовних програма наставе страних језика; професори информатике у основним и средњим школама и, индиректно, ученици у поменутиим школама.

Трајање програма:

1 дан – 4,5 сати.

Број учесника у групи:

Минимално 15, максимално 25 учесника.

Аутор програма:

Весна Ремовић.

Координатор:

Весна Ремовић

Народних хероја 9, Београд

тел: 011 269 5512, 316 4478,

факс: 316 1040

e-mail: remi@yubc.net

Сезонске радионице

94

ИЗБОРНИ

Институције које подржавају програм:

Cambridge university press – CAMBRIDGE;

Форум београдских основних и средњих школа

- секција за стране језике.

Реализатор програма:

Милада Шева, професор енглеског језика.

Циљеви програма:

Припрема будућих наставника енглеског језика (за успешно овладавање наставним методама и употребом уџбеника страног издавача), у складу са различитим нивоима ЦЕФ-а. Семинари, презентације и огледни часови били би фокусирани на нови приступ рада са децом у млађим и старијим разредима уз практичну обуку наставника најновијим методама и техникама рада.

Теме које се обрађују:

Обрада језичких вештина читања, писања, слушања и говора кроз разне теме и задатке који интегришу ове четири вештине; Како унапредити рад са млађим узрастом и технике рада, рад са старијим узрастом и одговарајуће теме; Иновације, технике и методе рада, евалуација и тестирање, исправљање грешака, рад на фонетици и граматици путем откривања правила, обогаћивање речника, актуелне теме, култура и упознавање са мултиплом интелигенцијом као предусловом за рад и бирање одговарајућих метода нарочито на млађем узрасту, а све у договору са професионалним и специјализованим предавачима из одговарајућих области.

Циљна група:

наставници основних и средњих школа.

Трајање програма:

Све врсте и начини усавршавања наставника одвијали би се у току године, према потреби, викендом или радним даном у трајању од шест часова дневно. Усавршавање би изводили професионални наставнички инструктори, а који имају државну или међународну дозволу за такву врсту делатности, у групама од десет и више наставника, у зависности од врсте семинара и типа часа.

Број учесника у групи:

По договору са реализаторима програма.

Аутор програма:
проф. Небојша Радојев.

Координатор:
Центар за професионални развој
и консалтинг Универзитета
уметности

Аутор програма:

Драган Чоха.

Координатор:Центар за професионални развој
и консалтинг Универзитета
уметности**Курс графике
- Равна штампа - литографија**

96

ИЗБОРНИ

Реализатори програма:

Миодраг Србљак,

Просветни саветник школске управе, Краљево;

Радмила Штајн,

предавач за енглески језик Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу.

Циљеви програма:

Помоћ и подршка наставницима основних и средњих школа у функционалном коришћењу својих способности и свог окружења на унапређивању, осавремењивању програма наставе енглеског језика и евалуацији резултата / исхода. Подршка активностима на заштити и очувању здравог живог и неживог света у човековом окружењу кроз садржаје програма наставе енглеског језика.

Теме које се обрађују:

Програм за енглески језик – избор и прилагођавање садржаја; Приступ планирању ПО СВОЈОЈ МЕРИ (ученици, садржаји, простор, средства, методологија); Персонализација садржаја и активности, искуствено учење, свакодневни “моменти истине”; Коришћење “неупотребљивих” материјала у настави; “Приче” са пута од куће до школе као мозгалице и загревалице; Процењивање исхода рада, њихова евиденција, оцена.

Циљна група:

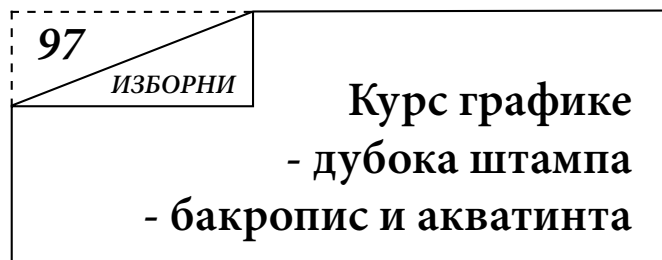
наставници енглеског језика из основних и средњих школа.

Трајање програма:

три до пет једнодневних семинара од осам радних сати или укупно 24 до 40 радних сати на семинарима и до 40 сати разних припрема у школи и кући.

Број учесника у групи:

по договору са реализаторима програма.

Аутор програма:
проф. Биљана Вуковић.

Координатор:
Центар за професионални развој
и консалтинг Универзитета
уметности.

Институција која подржава програм:
Народна библиотека Србије

Реализатори програма:
Гордана Љубановић,
Народна библиотека Србије, Београд;
Владимир Шекуларац,
Народна библиотека Србије, Београд;
Милица Кирћански,
Градска библиотека Нови Сад;
Весна Петровић,
Библиотека „Г. Возаревић“, Сремска Митровица;
Ђурђевка Јарић,
Градска библиотека Панчево.

Циљ програма:
Активно укључивање школске библиотеке у актуелну реформу школства, путем оспособљавања библиотекара да делотворно интегришу библиотечке изворе информација у наставни процес и да осмисле персонализоване услуге за своје кориснике.

Теме које се обрађују:
Организација и коришћење библиотечких ресурса (различити извори информација, различити медији, управљање библиотечким ресурсима, дизајнирање и пружање услуга, рад са корисницима специфичног профила и захтева – деца, омладина и наставници); Организација и коришћење каталожних информација (врсте и доступност каталога – off line и on line каталози, тематски, сликовни каталози, узајамни каталог COBIB.SR, израда тематских библиографија); Организација и коришћење екстерних извора информација (међубиблиотечка позајмица, сарадња са локалном јавном библиотеком; врсте и квалитет Интернет извора информација, извори у пуном тексту, Дечја дигитална библиотека).

Циљна група:
библиотекари основних и средњих школа – општеобразовних и стручних.

Трајање програма:
предвиђено је да се програм реализује кроз 24 часа (од 45 мин), током три радна дана.

Број учесника у групи: оптималан број учесника за квалитетан рад је између 15 и 20 .
Институција која подржава програм:
Библиотека града Београда.

Реализатори програма:

Аутор програма:

др Драган Солеша, професор,
др Драган Савић, професор,
др Здравко Милинковић, професор.

Координатори:

Здравко Милинковић,
Милка Арсић
тел: 011/2081-916,
2081-917,
2081-918

98

ИЗБОРНИ

**Методички семинари
за визуелну уметност
(ликовну културу)**

Библиотекари Библиотеке града Београда:

Предраг Ђукић,
Јасминка Елековић,
Лидија Вранеш-Дреновац.

Циљ програма:

Развој опште библиотечке писмености.

Теме које се обрађују:

Физичка обрада и инвентарисање, ревизија библиотечке грађе, вежбање кроз примере ;
Класификација библиотечке грађе према систему УДК; Класификација библиотечке грађе
према систему УДК и каталогизација библиотечке грађе – ауторски каталог према ISBD
стандарду; Каталогизација библиотечке грађе – ауторски каталог према ISBD стандарду;
Аутоматизација библиотечког пословања .

Циљна група:

Почетни семинар намењен је библиотекарима који до сада нису имали обуку за рад у
библиотеци.

Трајање програма:

Предвиђен је петодневни семинар који обухвата упознавање са свим стручним пословима
у библиотеци. Укупно 30 часова у трајању од по 45 минута.

Број учесника у групи:

10 до 60 учесника.

99

ОБАВЕЗАН

Методички семинари за ликовну културу

Аутор програма:

др Драган Солеша, професор,
др Драган Савић, професор,
др Здравко Милинковић, професор,
Светозар Наход,
Петар Бркић,
Маринко Марковић.

Координатори:

Здравко Милинковић,
Милка Арсић
тел: 011/2081-916, 2081-917,
2081-918, 2081-919

Институција која подржава програм:

Италијански институт за културу,
Министарство спољних послова Републике Италије,
Филолошки факултет,
Министарство просвете и спорта Републике Србије,
Удружење наставника италијанског језика Србије.

Реализатор програма:

др Јулијана Вучо.

Циљеви програма:

Подизање квалитета наставе италијанског језика; подизање нивоа теоријског и практичног знања професора италијанског језика.

Теме које се обрађују:

Језичка вештина слушања; Језичка вештина читања; Тестирање и евалуација; Комуникативни приступ у настави италијанског језика; Образовање наставника италијанског језика као страног; Провера и оцењивање у настави италијанског језика; Анализа грешака у настави италијанског језика; Сертификација италијанског језика као страног.

Циљна група:

професори италијанског језика.

Трајање програма:

15 часова, три дана.

Број учесника у групи:

20-110 учесника.

Аутор програма:

др Драган Солеша, професор,
др Драган Савић, професор,
др Здравко Милинковић, професор,
Светозар Наход,
Коста Катић, професор Академије
уметности у Новом Саду.

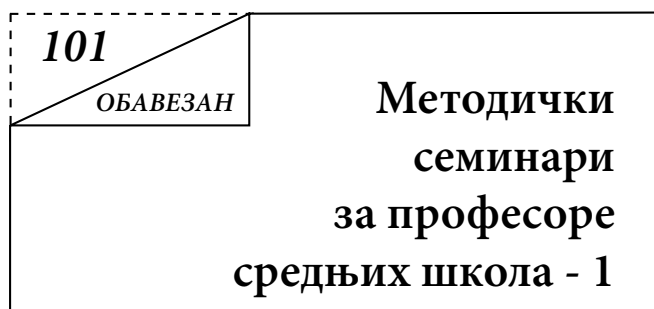
Координатори:

Здравко Милинковић,
Милка Арсић
тел: 011/2081-916, 2081-917,
2081-918, 2081-919

100

ИЗБОРНИ

**Методички семинари
за професоре ликовне културе
у гимназијама****УМЕТНОСТИ**

Институција која подржава програм:
Hobby & Art d.o.o.

Реализатор програма:
Весна Ремовић,
професор шпанског језика и књижевности,
уредник листа „Уникат“.

Циљ програма:
Овладавање техникама мануелног рада и различити начини реализације задатка у складу са актуелним материјалима из природе.

Теме које се обрађују:
Јесење, зимске, пролећне и летње креативне активности. Суво цвеће и плодови, песак и шкољке, амбалажа, разгледнице, новогодишњи украси, декорације, папир и све од папира, инструменти, лутке.

Циљна група:
учитељи, наставници у основним и средњим школама

Трајање програма:
32 сати, укупно 7 дана.

Број учесника у групи:
минималан број учесника је 10 а максималан број учесника је 12.

Аутор програма:
др Драган Солеша, професор,
др Драган Савић, професор,
др Здравко Милинковић, професор,
Светозар Наход,
Коста Катић, професор Академије
уметности у Новом Саду.

Координатори:
Здравко Милинковић,
Милка Арсић
тел: 011/2081-916, 2081-917,
2081-918, 2081-919

Аутори програма:

др Драган Солеша, професор,
др Драган Савић, професор,
др Здравко Милинковић, професор,
Светозар Наход,
Милан Боснић, професор
Уметничке школе,
Јасмина Бркановић, професор
Уметничке школе.

Координатор:

Здравко Милинковић,
и Милка Арсић
тел: 011/2081 916, 2081 917,
2081 918, 2081 919

Институције које подржавају програм:

Факултет ликовних уметности, Београд;
Друштво ликовних педагога Србије;
Удружење ликовних уметника Србије;
Музеј дечјег ликовног стваралаштва у сарадњи са
Министарством просвете и спорта Републике Србије.

**Методички
семинари
за професоре
средњих школа - 2****102**

ИЗБОРНИ

Рализатори програма:

др Здравко Милинковић, ФЛУ, Београд; проф. мр Радомир Кнежевић, ФЛУ, Београд;
мр Слободан Милосављевић-Гане, професор ликовне културе;
мр Никола Вукосављевић, ФЛУ, Београд; др Бојана Шкорц, ФЛУ, Београд.

Циљ програма:

Стручно оспособљавање професора ликовне области.

Теме које се обрађују:

Веб дизајн; Дизајн Веб страница и распоред садржаја; Израда мултимедијалних елемената Веб страница; Примена Веб апликација у настави ликовне културе; Коришћење Веб практикума у настави ликовне области; Тумачење садржаја рада у настави цртања и сликања; Тумачење садржаја рада у настави вајања; Тумачење садржаја рада у настави графике; Тумачење садржаја рада у настави историје уметности; Тумачење облика метода и принципа у настави стручних предмета; Тумачење садржаја рада у настави стручних предмета следећих образовних профила: препаратор културних добара, позлатар, јувелир уметничких предмета и дрворезбар; Обликовање дизајна амбалаже, обликовање дизајна графике; обликовање дизајна индустријских производа и обликовање дизајна текстила.

Циљна група:

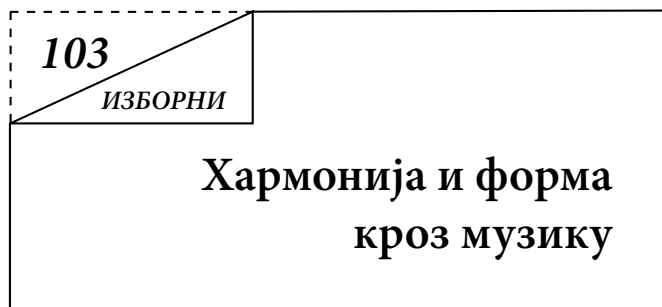
професори ликовне области - у подручју рада култура, уметност и јавно информисање.

Трајање програма:

20 сати.

Број учесника у групи:

10 до 15 учесника.

Аутор програма:
Мирјана Живковић,
сарадник Аница Сабо,
редован проф ФМУ.

Координатор:
Мирјана Живковић
Аница Сабо
Београд,
Булевар краља Александра 302/ VI
тел: (011) 247 27 43, 064/187 23 79
e-mail: mirziv@yahoo.fr

Институција која подржава програм:
Катедра за теоријске предмете Факултета
музичке уметности у Београду.

Институција која подржава програм:
Центар за професионални развој и консалтинг Универзитета уметности, Београд.

Реализатори програма:
мр Небојша Радојев, редовни професор графике и професори на ФЛУ,
стручни сарадници-мајстори штампачи.

Циљеви програма:
Унапређивање стручних знања. Обнављање и проширење могућности практичног рада у настави ликовне културе. Увећање фонда теоријских знања и практичних искустава из области графике.

Теме које се обрађују:
Уводно предавање - Појам; Појава и развој – од глинених плочица до дигиталног отиска; Подела на основу принципа отискивања; Подела према начину израде матрице; Репродуктивна и ауторска графика; Маркантне ауторске појаве – од анонимног средњовековног до савременог уметника графичара. Висока штампа - Појава и развој; Подела према врсти подлоге: дрво, линолеум, метал; Подела према начину резања: рез и гравура; Репродуктивна и оригинална графика; Једнобојна графика; Тонска графика; Вишебојна графика са једне плоче; Вишебојна графика са више плоча. Практичан рад - израда предлошка: једноставна линеарна композиције; Копирање предлошка на плочу линолеума; Резање слике; Отискивање пробног отиска; Кориговање матрице (по потреби); Отискивање коначног стања. Графички лист - обележавање пробних, ауторских и отисака из тиража; Чување графичког листа; Опрема графичког листа.

Циљна група:
наставници ликовне културе .

Трајање програма:
дводневни семинар.

Број учесника у групи:
оптималан број је 10 учесника.

Аутор програма:
мр Драгана Јовановић.

Координатор:
Центар за професионални
развој и консалтинг
Универзитета уметности
у Београду
Косанчићев венац 29,
11000 Београд
тел/факс: 011 624 281
e-mail: centar@arts.bg.ac.yu

**Развој хармонског
слућа и мишљења 1
Корелација наставних
предмета Хармоније и
Солфеђа као и Контрапункта
и Музичких облика кроз
тумачење смера наставе
од звука и звучних представа
ка нотној слици - програм 1**

104*ИЗБОРНИ*

105

ИЗБОРНИ

**Развој хармонског
слућа и мишљења 2
Корелација наставних
предмета Хармоније и
Солфеђа као и Контрапункта
и Музичких облика кроз
тумачење смера наставе
од звука и звучних представа
ка нотној слици - програм 2**

Аутори програма:

мр Драгана Јовановић,
мр Гордана Каран.

Координатор:

Центар за професионални
развој и консалтинг
Универзитета уметности
у Београду
Косанчићев венац 29,
11000 Београд
тел/факс: 624-281
e-mail: centar@arts.bg.ac.yu

Институција која подржава програм:

Факултет ликовних уметности.

Реализатор програма:

мр Драган Чоха, графичар,
мајстор штампар у Центру за графику ФЛУ.

Циљеви програма:

Унапређивање стручних знања. Обнављање и проширење могућности практичног рада у настави ликовне културе. Увећање фонда теоријских знања и практичних искустава из области графике.

Теме које се обрађују:

О равној штампи; Историјат литографије; Припрема литографског камена; Литографска креда; Литографски туш; Припремање литографског камена за цртање; Физичка и хемијска тумачења; Ецовање камена; Литографске технике стругања; Техника лавирања; Преображај у литографији; Техника претиска помоћу прављеног папира; Анастатски претисак; Штампа.

Циљна група:

наставници ликовне културе.

Аутори програма:

мр Вера Миланковић,
редовни професор и шеф Катедре
за солфеђо и методику солфеђа
на Факултету музичке уметности
у Београду;
мр Милена Петровић, асистент
на Катедри за солфеђо
и методику солфеђа
на Факултету музичке уметности
у Београду;
Јелена Петровић, асистент
приправник на Катедри
за теоретску наставу
на Филолошко-уметничком
факултету у Крагујевцу.

Солфеђо
– нова стратегија
разумевања музике

106

ОБАВЕЗАН

Координатор:

мр Горан Пековић
Косанчићев венац 29,
тел: 624-281, 064/1225 569
e-mail: spouu@afrodita.rcub.bg.ac.yu

Институција која подржава програм:

Центар за перманентно образовање
у култури, уметности и медијима.

Трајање програма:

дводневни семинар (предавања, практични рад).

Број учесника у групи:

по договору са реализаторима.

107 ИЗБОРНИ	Музичко забавиште и припремни разред у школама за основно музичко образовање – дистинкција, организациона и стручна пракса
-----------------------	---

Аутори програма:

мр Гордана Каран,
 проф. ФМУ, Београд и
 сарадници – предавачи :
 Татјана Мрђа, проф. ШОМО
 «Јосиф Маринковић», Вршац;
 Милица Рајшић - Ђорђевић,
 етномузиколог, проф.
 Музичке школе « Јосип
 Славенски» Београд;
 Сандра Седлар, асистент
 Филозофско - уметничког
 факултета, Крагујевац;
 Гордана Ачић, психолог
 Музичке школе
 «Др Војслав Вучковић», Београд.

Координатор:

Гордана Каран
 Мутапова 26, Београд
 тел: 454-011 и 064 12 11 833
 e-mail: gmk@eunet.yu

Институција која подржава програм:

Факултет ликовних уметности.

Рализатор програма:

проф. Биљана Вуковић.

Циљеви програма:

Унапређивање стручних знања. Обновљање и проширење могућности практичног рада у настави ликовне културе. Увећање фонда теоријских знања и практичних искустава из области графикае.

Теме које се обрађују:

Уводно предавање о дубокој штампи; Примери из историје уметности (репродукције графика великих мајстора); Општи принципи механичких и хемијских поступака дубоке штампе; Механички поступци: бакрорез, сува игла, мецотинта, линогравура; Хемијски поступци: бакропис, акватинта, мека превлака; Објашњавање технике бакрописа; Припрема цинкане плоче, обрада фасета, полирање, заштита полеђине, грундирање лица плоче; Преношење идејног цртежа; Цртање бакрописа; Ецовање бакрописа азотном киселином; Прање грунда; Пробни отисак бакрописа; Анализа; Евентуална дорада; Објашњавање технике акватинте; Припрема плоче за акватинту, одмашћивање плоче, наношење зрна, покривање белих вредности; Ецовање прве валерске вредности; Покривање прве валерске вредности; Ецовање друге валерске вредности; Покривање друге валерске вредности; Ецовање треће валерске вредности. Теме другог дана: Прање изецоване плоче од грунда; Припрема папира за штампу; Припрема плоче за штампање; Припрема боје за штампање; Штампање пробног отиска акватинте; Анализа; Могуће дораде акватинте; Штампање; Објашњење појма боје у графици, вишебојна штампа; Графичко колажирање CHINE COLLE; Кројење папира за колажирање; Штампање пар отисака акватинте са chine collé.

Циљна група:

наставници ликовне културе.

Трајање програма:

дводневни семинар (предавања, практични рад).

Број учесника у групи:

по договору са реализаторима.

Институција која подржава програм:

Факултет ликовних уметности, Београд;
Учитељски факултет у Сомбору;
Друштво ликовних педагога Србије;
Удружење ликовних уметника Србије;
Музеј дечјег ликовног стваралаштва у сарадњи са
Министарством просвете и спорта Републике Србије.

Рализатори програма:

др Здравко Милинковић, ФЛУ у Београду;
Биљана Станисављевић, професор разредне наставе
у Основној школи „Скадарлија“, Београд;
мр Светозар Наход, професор Више школе за образовање васпитача у Београду;
Луција Тома, професор ликовне културе у Основној школи „Свети Сава“, Панчево;
проф. др Драган Солеша, Педагошки факултет у Сомбору.

Циљ програма:

Усавршавање учитеља - професора у области визуелне уметности (ликовне културе) и примене савремених метода по принципу примерености захтева и узрасту ученика.

Теме које се обрађују:

Веб дизајн; Дизајн Веб страница и распоред садржаја; Израда мултимедијалних елемената Веб страница; Примена Веб апликација у настави ликовне културе; Коришћење Веб практикума у настави ликовне културе; Тумачење циљева и исхода у настави визуелне уметности и ликовне културе; Тумачење разлика између визуелне уметности и ликовне културе; Тумачење садржаја ликовне културе у разредној настави; Тумачење садржаја визуелне уметности у настави визуелне уметности.

Циљна група:

учитељи, наставници и професори разредне наставе.

Трајање програма:

16 сати.

Број учесника у групи:

12 до 15 учесника.

Институција која подржава програм:

Факултет ликовних уметности, Београд;

108

ИЗБОРНИ

**Валоризација извођења
клавирске интерпретације
на различитим
образовним нивоима**

Аутор програма:

проф. Дејан Синадиновић,
пијаниста.

Координатор:

проф. Дејан Синадиновић
пијаниста,
продекан за наставу ФМУ
Универзитета уметности
у Београду.

Друштво ликовних педагога Србије;
Удружење ликовних уметника Србије;
Музеј дечјег ликовног стваралаштва у сарадњи са
Министарством просвете и спорта Републике Србије.

Рализатори програма:

др Драган Солеша, професор,
др Драган Савић, професор,
др Здравко Милинковић, професор,
Светозар Наход, Петар Бркић, Маринко Марковић.

Циљ програма:

Примери у настави ликовне културе и примене савремених метода по принципу примености захтева и узрасту ученика.

Теме које се обрађују:

Веб дизајн; Дизајн Веб страница и распоред садржаја; Израда мултимедијалних елемената Веб страница; Примена Веб апликација у настави ликовне културе; Коришћење Веб практикума у настави ликовне културе; Тумачење циљева и исхода у настави ликовне културе; Тумачење разлика између визуелне уметности и ликовне културе; Тумачење садржаја ликовне културе у предметној настави; Коришћење уџбеника у настави ликовне културе; Обрада садржаја ликовне културе по принципима примера; Начин оцењивања ученичких радова.

Циљна група:

наставници и професори ликовне културе у основним школама.

Трајање програма:

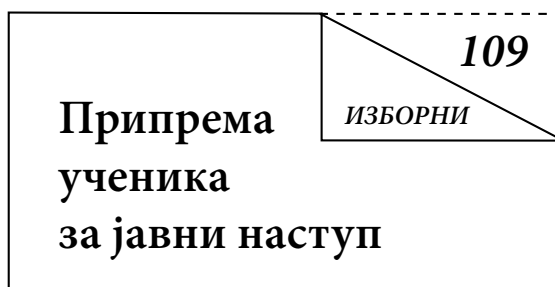
16 сати.

Број учесника у групи:

15 до 20 учесника.

Аутор програма:
мр Бланка Богуновић.

Координатор:
мр Бланка Богуновић
Милешевска 40/IX/35
тел: 011/450 068; 064/19 03 8440;
факс: 11/2455 953
e-mail: jubo@yubc.net

Институција која подржава програм:
Факултет ликовних уметности, Београд;
Друштво ликовних педагога Србије;
Удружење ликовних уметника Србије;
Музеј дечјег ликовног стваралаштва у сарадњи са
Министарством просвете и спорта Републике Србије.

Рализатори програма:
др Драган Солеша, професор,
др Драган Савић, професор,
др Здравко Милинковић, професор,
Светозар Наход,
Коста Катић, професор Академије уметности у Новом Саду.

Циљ програма:
Стручно и методичко усавршавање професора ликовне културе у гимназијама.

Теме које се обрађују:
Веб дизајн; Дизајн Веб страница и распоред садржаја; Израда мултимедијалних елемената Веб страница; Примена Веб апликација у настави ликовне културе; Коришћење Веб практикума у настави ликовне културе; Тумачење циљева и исхода у настави ликовне културе; Тумачење садржаја ликовне културе; Обрада садржаја ликовне културе по принципима примера; Начин оцењивања ученика; Однос уметничког наслеђа, теорије уметности и практичног рада у средњој школи; Амбијент, сценски простор – лутка игра; Фотографија; Модерна уметност; Савремена уметност; Тумачење простора у уметности кроз историју.

Циљна група:
професори ликовне културе у гимназијама.

Трајање програма:
16 сати.

Број учесника у групи:
10 до 15 учесника.

Институција која подржава програм:
Факултет ликовних уметности, Београд;
Друштво ликовних педагога Србије;

110 ОБАВЕЗАН	Прва година учења лимених дувачких инструмената
------------------------	--

Аутор програма:

Дубравко Марковић,
 академски музичар,
 професор лимених дувачких
 инструмената.

Координатор:

Александар Ђурић,
 академски музичар,
 професор флауте,
 директор ШОМО
 “Јосип Славенски”
 Нови Сад, Радничка 19а
 тел: 021/622-285, 021/ 622-133

Удружење ликовних уметника Србије;
 Музеј дечјег ликовног стваралаштва у сарадњи
 са Министарством просвете и спорта Републике Србије.

Рализатори програма:

др Здравко Милинковић, ФЛУ, Броград;
 проф. мр Радомир Кнежевић, ФЛУ, Београд;
 мр Слободан Милосављевић-Гане, професор ликовне културе;
 мр Никола Вукосављевић, ФЛУ, Београд;
 др Бојана Шкорц, ФЛУ, Београд.

Циљ програма:

Стручно и методичко усавршавање професора ликовне културе.

Теме које се обрађују:

Веб дизајн; Дизајн Веб страница и распоред садржаја; Израда мултимедијалних елемената Веб страница; Примена Веб апликација у настави ликовне културе; Коришћење Веб практикума у настави ликовне културе; Тумачење циљева и исхода у настави ликовне културе; Тумачење садржаја ликовне културе као опште образовног предмета; Коришћење уџбеника у настави ликовне културе; Обрада садржаја ликовне културе по принципима примера; Начин оцењивања ученичких радова; Однос уметничког наслеђа, теорије уметности и практичног рада у средњој школи.

Циљна група:

професори ликовне културе у средњој школи.

Трајање програма:

16 сати.

Број учесника у групи:

10 до 15 учесника.

Аутори програма:

Милоје Николић,
проф. ФМУ у Београду
и Филолошко-уметничког
факултета у Крагујевцу.

Координатор:

проф. мр Горан Пековић
Косанчићев венац 29,
11000 Београд
тел/факс: 011 624 281
e-mail: centar@arts.bg.ac.yu

**Хорска
радионица
за диригенте
средњошколских хорова**

111

ИЗБОРНИ

Реализатор програма:

Мирјана Живковић, композитор и редовни професор ФМУ.

Циљеви програма:

Оспособљавање професора хармоније и музичких облика средњих музичких школа да овим предметима приђу без сувишне вербализације, која оптерећује ученике и онемогућава достизање трајних и корисних знања односно вештина из ове области. Досадашњи резултати указују на то да код свршених средњошколаца изостаје право разумевање хармонских законитости, чиме суштина тоналне музике остаје по страни, као и схватање музичког тока и његовог обликовања у садејству свих музичких компонената. Како је хармонија и музички облици кључне теоријске дисциплине у образовању младих музи-чара, методологија која укључује креативну праксу и доживљај омогућава боље повезивање теорије и праксе, осмишљеније изграђивање хармонског слуха и музичке писмености ученика, што треба да допринесе ефикаснијем и рационалнијем остваривању наставног програма.

Теме које се обрађују :

Музички ток који садржи разноврсне тоналне промене (модулације и иступања);
Преиспитивање теоријских подела и разних методских прилаза;
Оспособљавање ученика да креативно приступе реализацији одговарајућих практичних вежби;
Неговање истовремене слушне контроле хармонског садржаја, мелодијске линије и облика мање музичке целине.

Циљна група:

професори (наставници) хармоније у средњим музичким школама Београда и Србије.

Трајање програма:

Седам пута по три сата (укупно 21 сат) сваке или сваке друге седмице (суботом или недељом) по 3 сата рада. Интервали између радних дана су неопходни ради самосталног рада полазника.

112 ИЗБОРНИ	Унапређење улоге клавирског сарадника у раду са ученицима основних и средњих музичких школа
-----------------------	---

Аутори програма:
 Катарина Феодоровић,
 клавирски сарадник
 у Музичкој школи
 “Коста Манојловић”
 у Земуну.

Координатор програма:
 Катарина Феодоровић
 Кумровачка 106/9, Београд
 тел: 011/2336-754; 064/15-15-429
 e-mail: matejicmarko@sbb.co.yu

Број учесника у групи:
 10 – 20 учесника.

Институција која подржава програм:
 Центар за професионални развој и консалтинг Универзитета уметности.

Реализатор програма:
 мр Драгана Јовановић, асистент, ФМУ.

Циљеви програма:
 Поставка смера наставе хармоније и солфеђа (област вишегласја) од звука ка нотној слици. Рад на развоју хармонског слуха ученика. Корелација наставе солфеђа и хармоније. Рад на развоју креативности ученика. Рад на развоју музичког мишљења ученика.

Теме које се обрађују:
 Увод у вишегласје; Поставка звучне представе главних представника функција са обртајима и њихови односи; Поставка споредних квинтакорада и њихови обртаји. Фигурације. Хармонски ритам; Могуће технике рада у педагогији солфеђа и хармоније на развоју хармонског слуха и мишљења. Рад на хармонизацији.

Циљна група:
 наставници хармоније и солфеђа у средњој музичкој школи.

Трајање програма:
 2 дана по 6 сати.

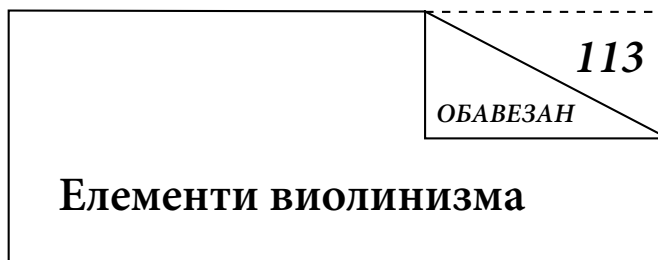
Број учесника у групи:
 10 – 20 учесника.

Институција која подржава програм:
 Центар за професионални развој и консалтинг Универзитета уметности.

Реализатори програма:
 мр Драгана Јовановић,

Аутор програма:
проф. Дејан Михаиловић.

Координатор:
проф. Богдан Булат
тел: 011/3440196, 064/1201415
e-mail: krisfil@beotel.yu

мр Гордана Каран.

Циљеви програма:

Поставка смера наставе хармоније и солфеђа(област вишегласја) од звука ка нотној слици. Рад на развоју хармонског слуха ученика. Корелација наставе солфеђа и хармоније. Рад на развоју креативности ученика. Рад на развоју музичког мишљења ученика.

Теме које се обрађују:

Анализа вишегласја; Импровизације; Главни септакорди; Поставка алтерованих акорада; Поставка модулација.

Циљна група:

наставници хармоније и солфеђа у средњој музичкој школи.

Трајање програма:

2 дана по 6 сати.

Број учесника у групи:

10 – 20 учесника.

Реализатори програма:

мр Милена Петровић, асистент на Катедри за солфеђо и методику солфеђа;
Јелена Петровић, асистент приправник на Катедри за теоретске предмете,
Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац.

Циљеви програма :

Координација чула (додира, слуха и вида) и сазнања о музици у теорији и пракси. Примање и разумевање музике, лаички гледано природан је и једноставан, а са гледишта полазника професионалних музичких школа тежак и сложен процес. Теорија музике је отишла предалеко у покушају да примени матрице природних наука, а са друге стране и крутих естетско-филозофских система. Данашње време кризе природног поимања света карактерише готово потпуно потиснуто чуло додира, док је слух на маргини, а сва пажња концентрисана је на вид. Крајњи је тренутак да се поврати координација чула и постави основа перцепције света око себе и у себи, а самим тим и музике.

Теме које се обрађују:

Нове стратегије у настави солфеђа и основи перцепције као кључ за дешифровање теоретских дисциплина.

Циљна група:

наставници солфеђа у нижим и средњим музичким школама широм Србије.

Трајање програма:

два дана по 6 сати.

Број учесника у групи:

15 -20 учесника.

Институција која подржава програм:

Универзитет уметности у Београду;

Факултет музичке уметности, Катедра за солфеђо.

Реализатори програма:

мр Гордана Каран, проф. ФМУ, Београд и сарадници - предавачи:

Татјана Мрђа, проф. ШОМО « Јосиф Маринковић», Вршац;

Милица Рајшић - Ђорђевић, етномузиколог, проф. Музичке школе

« Јосип Славенски» Београд;

Сандра Седлар, асистент Филозофско - уметничког факултета, Крагујевац;

Гордана Ачић, психолог Музичке школе «Др Војслав Вучковић», Београд.

Циљеви програма:

Унапређивање стручног знања, способности и вештина наставника у раду са децом најмлађег узраста при школама за основно музичко образовање у Србији и Црној Гори.. Дистинкција наставе музичког забавишта и припремног разреда при школама за основно музичко образовање. Формирање уједначене наставе (програм рада, циљеви, задаци).

Теме које се обрађују:

Постојећа организациона и стручна пракса у раду са музичким забавиштем и предшколским разредом у ШОМО; Психомоторна зрелост деце узраста 5-8 година; Међусобна дистинкција циљева и задатака рада у музичком забавишту и предшколском узрасту; Оправданост и неопходност рада у две групе (музичко забавиште и предшколски разред при ШОМО); Селекција деце на пријемном испиту у предшколски разред: а) програм; б) критеријум-оцењивање; в) сличност и различитост у односу на пријемни испит за ШОМО; Програми рада за: а) музичко забавиште; б) припремни разред; Структурирање наставе и часа у музичком забавишту и предшколском узрасту; Мерење успешности рада и ученика у музичком забавишту и предшколском разреду: а)технике мерења; б) параметри в) критеријуми и вредновања; Релевантна психолошка (општа психологија деце и психологија музике) и педагошка литература за рад; Музичка литература – начини коришћења и хрестоматија.

Циљна група:

наставници ШОМО из Србије и Црне Горе.

Аутори програма:

Зора Бокшан-Танурџић,
редитељ и драмски педагог.

Координатор:

Добрила Бајић
уредник Уметничке школе
Београд, Немањина 28
тел: 3611 – 644

3611 – 265

е-mail: salaj@infosky.net

Трајање програма:

12 радних сати у два дана.

Број учесника у групи:

минималан број је 10 наставника.

**Од игре
до позорнице**

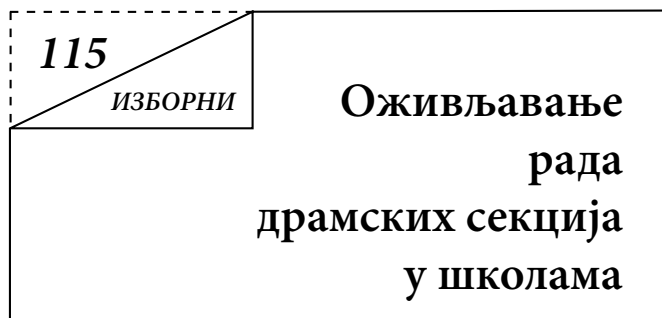
– стваралачке драмске игре

114

ИЗБОРНИ

Институција која подржава програм:

Ђуро Салај АД, предузеће за културу,
образовање, издаваштво и маркетинг.

Аутор програма:

Сузана Секулић,
професор српског језика.

Координатор:

Сузана Секулић
Стапарски пут 9, 25000 Сомбор
тел: 063-826-43-07
факс 025-22-941 / 025-23-873
e-mail: smia@eunet.yu

Институција која подржава програм:

Факултет музичких уметности, Београд.

Реализатор програма:

проф. Дејан Синадиновић, пијаниста.

Циљеви програма:

Циљеви су оријентисани ка усавршавању клавирске педагогије у најширем смислу: оријентисање захтева, методологија наставе, препознавање и изоловање проблема код интерпретације музичког дела студента односно ученика, карактеризација музичког дела, подизање нивоа квалитативног опажања педагога код тумачења проблема у учениковом остваривању целине музичке представе; приближавање критеријума у валоризацији уметничке презентације студената средњих и виших школа, успешније презентације на пријемним испитима, остваривање ширег спектра сазнања ученика који уписују вишу школу, факултет.

Теме које се обрађују:

Приближавање критеријума у валоризацији уметничке презентације студената средњих и виших школа, ради бољег сагледавања захтева на пријемном испиту и укупним студијама; Упознавање са основним начелима Болоњске конвенције као и презентација тенденција у изради новог плана и програма студија на клавирској катедри ФМУ која је добила статус експерименталне катедре Универзитета уметности у Београду.

Циљна група:

наставници и професори музичке културе.

Аутори програма:

др Радмила Костић,
проф. Факултета физичке
културе у Нишу;
Славољуб Узуновић,
асистент-приправник на
предмету Плес, Факултета
физичке културе у Нишу;
Предраг Стојковић,
тренер спортског плеса,
спортски директор
Дечијег плесног савеза, Ниш.

**Играти, певати,
стварати плесом**

116

ИЗБОРНИ

Координатор:

Предраг Стојковић
11050 Београд, Марка Тајчевића 1
тел: 011/288 2958, 063/237314
e-mail: spindance@ptt.yu

Број учесника у групи:

по договору са реализаторима програма.

Институција која подржава програм:

Центар за примењену психологију; Музичка школа "Јосип Славенски".

Реализатори програма:

мр Бланка Богуновић, Филозофски факултет, Одељење за психологију, Београд.

Циљеви програма:

Упознавање наставника са психолошким аспектима припреме ученика за јавно инструментално и вокално извођење у различитим фазама овог процеса. Упућивање на специфичности процеса припреме у односу на развојне карактеристике ученика на узрасту основне и средње музичке школе. Проширење знања у области когнитивне припреме програма извођења (ментални план извођења, технике вежбања, меморисање). Информисање наставника о начинима прилагођавања стратегија и поступака припреме у односу на ниво и квалитет способности, мотивацију и личне карактеристике ученика. Развој способности примене мотивационих подстицаја, који имају за циљ развој унутрашње мотивације. Стицање знања о поступцима који могу утицати на емоционалну стабилност ученика током процеса припреме, на јавним наступима, такмичењима и после.

Теме које се обрађују:

Стратегије вођења напредовања ученика, постављање циљева и планирање рада, припрема извођачког програма; Емоционално - мотивациони аспекти припреме; Непосредна припрема за јавни наступ. Ове теме се обрађују у два сегмента: за ниво основне и средње школе.

Циљна група:

наставници и стручни сарадници основне и средње музичке школе, наставници музичке културе у основним и средњим школама.

Трајање програма:

Семинар се састоји из два дела и обухвата 18 сати. Први део се реализује у два дана по 6

Аутори програма:

Весна Ждрња,
Агота Виткаи-Кучера,
Миљан Војновић,
Емилија Мрдаковић,
Завод за културу Војводине.

Координатор:

Владимир Рис
Завод за културу Војводине
Нови Сад, Војводе Путника 2
e-mail: zkvojvodina@nscable.net
тел: 021/4754-128, 4757-525

Институција која подржава програм:

Центар за позоришна истраживања,
Нови Сад;
Педагошки завод Војводине, Нови Сад;
Покрајински секретаријат за образовање
и културу, Нови Сад.

сати (уознавање са моделом и увежбавање), затим следеће сат дана примене у оквиру
класе. Други део (6 сати) - размена искустава и евалуација модела.

Број учесника у групи:

16 – 20 учесника.

Институција која подржава програм:

ШОМО “Јосип Славенски”, Нови Сад.

Реализатор програма:

Дубравко Марковић, академски музичар, професор лимених дувачких инструмената.

Циљеви програма:

Постављање базе за успешно и нелимитирано бављење свирањем лимених дувачких инструмената.

Теме које се обрађују:

Постављање основа за оптималну координацију интелектуалног, емоционалног, физиолошког и физичког аспекта свирања на дувачком инструменту; Методички поступци у овладавању основама вештине дисања; Методички поступци у импостацији формирања волумена дисајних путева; Формирање амбазуре, импостација атака и ширење опсева вибрацијом усана; Импостација усника и ширење опсега на уснику; Импостација функционалног и релаксираног држања инструмента; Импостација тона на инструменту; Постављање тонова до опсега квинте; Методички поступци за очување нонпреса код рада на инструменту; Тонске компоненте и њихове коректуре; Индивидуалност приступа у домену обима рада и брзине напредовања; Коришћење одговарајућих приручника који ће се добити на семинару.

Циљна група:

педагози за све лимене дувачке инструменте.

Трајање програма:

6 дана по пет сати дневно.

Број учесника у групи:

по договору са реализатором.

Институција која подржава програм:

Центар за професионални развој
Универзитета уметности у Београду.

Реализатори програма:

специјалисти за одговарајуће области, првенствено професори ФМУ из Београда
у сарадњи са практичарима, успешним хоровама школских хорова,
као и стручњаци из иностранства.

Циљеви програма:

Подизање нивоа теоријских знања и практичних умења наставника музике у средњим
школама.

Теме које се обрађују:

Полазници би сами чинили хор на коме би се тестирали резултати теоријских предавања
и реализовала практична вежбања.

Циљна група:

наставници музичке културе у средњим школама.

Трајање програма:

два радна дана -18 сати стручног усавршавања .

Број учесника у групи:

20-30 учесника.

Аутори програма:
проф. Стевић Илија,
психолог Томовић Љиљана.

Координатор:
проф. Стевић Илија
Сарајевска 1д
23000 Зрењанин
тел: 023 / 69172; 064 / 131 91 66
e-mail: stev-il.@mgnet.co.yu

**Могућност
отклањања страха
код вежбања
на справама и тлу**

118

ИЗБОРНИ

Институција која подржава програм:

Заједница музичких и балетских школа Србије.

Реализатори програма:

Катарина Феодоровић.

Циљеви програма:

Унапређење улоге клавирског сарадника у раду са ученицима основних и средњих музичких школа. Остваривање универзалне улоге клавирског сарадника и ширење аспеката сарадничке делатности.

Теме које се обрађују:

Програм обрађује прилагођавање рада клавирског сарадника природи инструмента (рад са различитим групама инструмената и вокалним извођачима); Специфичности припреме клавирског сарадника за такмичења ученика и остале јавне наступе; Упоређивање специфичности педагошке и концертне делатности клавирског сарадника; Креативан приступ музичком делу и неодвојивост од клавирске деонице (сарадника); Упознавање са психофизичким аспектима професионалне делатности клавирског сарадника (трема, стрес, специфичне физичке сметње); Унапређивање вештине “прима виста” и транспозиције код вокалних дела; Прилагођавање клавирске сарадње природи инструмента и узрасту ученика.

Циљна група:

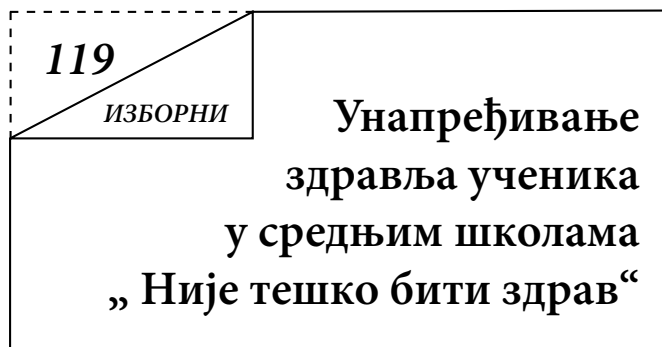
програм је намењен клавирским сарадницима у основним и средњим музичким школама .

Трајање програма:

10 сати распоређених у 2 дана.

Број учесника у групи:

15 – 30 учесника.

Аутори програма:

доц. др Слађана Јовић,
 проф. др Иванка Гајић,
 мр спец. медицине
 Љиљана Симоновић.

Координатор:

доц. др Слађана Јовић,
 начелник Центра
 за унапређење здравља,
 Институт за заштиту
 здравља Србије
 Др Суботића 5

Институција која подржава програм:

Музичка школа "Јосип Славенски", Божидара Ације 2а, 11000 Београд

тел: 011/36 14 580,

Реализатор програма:

Дејан Михаиловић, професор виолине у Музичкој школи Јосип Славенски, Београд

011/2685 566 lok.183

sljovic@yahoo.com

Циљеви програма:

Непрекидно усавршавање наставника кроз анализу и тумачење савремених домета виолинске педагогије. Превазилажење рутинских и формалистичких поступака у настави виолине и афирмација креативности кроз укључивање ученика у активан стваралачки рад. Тумачење и анализа свих елемената виолинизма који су афирмисани у светској пракси на почетку XXI века.

Теме које се обрађују:

Рад на формирању професионалне перцепције и аперцепције; формирање музичког мишљења; обликовање креативних категорија музичког мишљења; формирање извођачке воље; Индивидуални прилаз развоју ученикових способности; развој персоналитета код ученика; формирање мануелних радњи кроз принцип јединства звучних представа и извођачких покрета; Први часови са почетником; пролагођавање ученика инструменту (поставка); перспективност поставке; први месеци рада са ученицима; Основни принципи инструменталне педагогије; музикалне способности ученика и методе њиховог развоја; значај и улога музичког слуха; интонација, као услов и средство музичког израза; ритмичка култура; проблеми стварања тона и његовог обликовања; Типови и елементи функција леве руке; типови и елементи функција десне руке; потези гудала; динамика; вибрато; прстомети; Рад на обликовању музичког дела; изучавање литературе која је у функцији општег уметничког и техничког развоја ученика; методологија вођења часа; организовање самосталног рада (вежбање); Планирање педагошког процеса рада; анализа педагошког материјала-глобални и периодични захтеви; могућност сажимања захтева у складу са темпом развоја ученика; непосредни задаци наставника; мотивација и формирање радних навика у односу на индивидуалне карактеристике ученика; Инструментално- извођачке основе; извођач-инструмент-слушалац; истраживања из области перцепције звука проф. Гарбузова; реалност и илузија музичког виђења; илустрација и демонстрација као фактори у стицању ученикових представа о музичкој материји и техничкој проблематици; дикција и артикулација; Концентрација и расподела пажње; музичка меморија; јавни наступи; рад са посебно обдареним ученицима "талентима"; идентификација талента;

Аутори програма:

проф. др Викторија Цуцић,
мр сци. мед. прим. др Мила Паунић,
мр сци. прим. др Драган Илић,
Јелена Турчић, напредни предавач
за вршњачку едукацију.

Координатор:

мр сци. прим. др Драган Илић
3333 Студената Београд
Крунска 57
11000 Београд,
тел: 011- 433-488 ; 063-238-261

учешће ученика на националним и међународним такмичењима; тимски рад као предуслов успешности реализације пројективних ученика.

Циљна група:

наставници нижих и средњих музичких школа као и студенти завршних година.

Трајање програма:

Програм рада предвиђа тумачење садржаја у оквиру девет (9) тематских целина, током девет (9) месеци, у обиму једног радног скупа месечно по пет (5) радних часова. Сваки радни скуп би подразумевао један час теоретског излагања, два часа практичног рада са одабраним демонстратором (ученик, студент или акад. музичар), један час концертне праксе и један час компаративне анализе изложеног градива кроз дискусију са учесницима семинара.

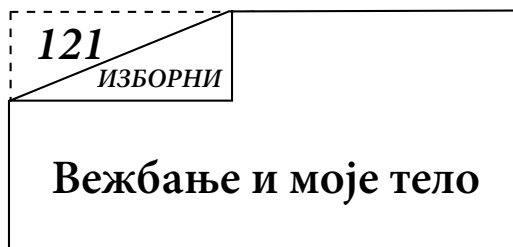
Број учесника у групи:

Од 10 до 30 учесника.

**Образовање
и васпитање здравља
- превенција сиде и полно
преносивих инфекција**

120

ОБАВЕЗАН

Аутори програма:

др Даница Џиновић-Којић.

Реализатор програма:

др Даница Џиновић-Којић

Санџачка 22

11030 Београд

тел: 011/515 354, 063/771 8040

Реализатор програма:

Зора Бокшан-Танурџић, редитељ и драмски педагог.

Циљеви програма:

Основни циљеви су: увођење у основне садржаје стваралачких драмских игара које би наставници примењивали у раду са децом и оспособљавање за поставку драмског текста на школску позорницу.

Теме које се обрађују:

Дете и његово одрастање у игри и са игром; Драмска игра – игра са правилима, систем драмских игара; Игре у простору и покрету; Говорне игре; Игре у дијалозима као синтеза игара у простору и покрету и говорних игара; Драмска игра, могућности и резултати бављења драмском игром; Избор текста према узрасту извођача и техничким могућностима; Анализа дела; Рад са децом за столом – читаће пробе; Рад на минзансцену (распоред лица и ствари у сценском простору); Везивање рашчлањених делова у јединствену целину – композиција комада.

Циљна група:

Аутори програма:

Јарослава Радојевић,
Милош Кукољ,
Зорица Петровић.

Координатор:

Зорица Петровић

Благоја Паровића 156
запослени у основним школама.

11000 Београд

тел: 355 500;

Трајање програма:

Семинар траје 10 сати, при чему је једна тематска целина у трајању од 2 сата.

Семинар се може организовати у 12 дана.

**Едукација наставника
разредне наставе**

за реализовање програма

**физичког и здравственог васпитања
у млађем школском узрасту**

122

ОБАВЕЗАН

Број учесника у групи:

Једна група може да има од 12 до 20 учесника.

Институција која подржава програм:

Основна школа “Аврам Мразовић” Сомбор,
НВО Удружење грађана “Раванград”, Сомбор.

Реализатори програма:

Сузана Секулић, професор српског језика.

Циљеви програма:

Оживљавање ваннаставних активности у школи. Подршка реализацији изборних наставних предмета у школама. Подршка остваривању реализације исхода на крају образовања. Успостављање и развијање оквира у коме просветни радници могу да синхронизују своје уметничке, драмске, позоришне стандарде и имају блиску сарадњу са младима. Развијање уметности.

Теме које се обрађују:

Дефинисање разлога гашења дечијих драмских дружина у школама; Предлози за оживљавање рада дечијих драмских дружина; Конкретне акције које доводе до повећања броја дечијих драмских дружина.

Циљна група:

васпитачи, учитељи, наставници, професори .

123

ИЗБОРНИ

**Исхрана из природе “Сремуш”
– Научите шта је природа
изнедрила за вас**

Аутори програма:

Раденко Лазић
– Концепт исхране из природе
“СРЕМУШ”;
Марина Дрндарски
и Татјана Туршијан
– примена концепта у
осмогодишњим школама;
Саша Ђорђевић
– примена концепта у
предшколском образовању,
Марина Дрндарски
и Татјана Туршијан,
наставници биологије
у Основној школи
“Дринка Павловић”;
Александар Ђорђевић,
васпитач у обданишту “Дуга”,
ПУ “Звездара”, Београд.

Трајање програма:

дводневни семинар у трајању од 18 сати.

Број учесника у групи:

10-30 учесника.

Институција која подржава програм:

Дечији плесни савез, Ниш.

Реализатори програма:

Божидар Драгана, Блесић Смиља, Грујин Сања, Ђермановић М. Сузана, Миланков Сања, Мргић Г. Сања, Вуковић Сања, Папић Јелена, Павлов Драгана, Кеврешан Лидија, Петровић Весна, Стајић Весна, Шијаковић Радојка, Угарковић Сандра, Рудић Јелена. Реализатори су професори физичке културе са тренерском школом за плес и тренери спортског плеса са сертификатом Факултета физичке културе у Нишу.

Циљеви програма:

Састоји у развијању креативности кроз покрет; развијању способности да се препозна, развија и ствара лепо; развијању моторичких способности; развијању самопоуздања, самопоштовања, поштовања других и културног начина опхођења.

Теме које се обрађују:

Народне плесне игре; Друштвени плес; Основе спортског плеса; Основе уметничког плеса; Основе модерног плеса; Плесне игре; Плесне аеробне вежбе. Предвиђени су различити степени унутар целокупног програма: од 1. до 4. степена. Дечије плесне игре из овог програма, због своје једноставности, могу се применити код деце ометене у развоју.

Циљна група:

педагози, васпитачи, учитељи, наставници, професори физичке културе.

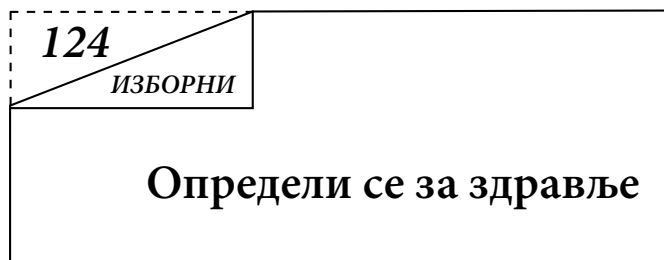
Трајање програма:

За инструкторе 8 (осам) радних дана годишње – 48 радних сати годишње.

Број учесника у групи:

За полазнике програма минимум 6 учесника, максимално 20 учесника по групи.

За педагоге – један педагог из установе (школе, вртића), обучавање педагога је бесплатно.

Аутори програма:

др Биљана Килибарда,
мр сци. Надежда Николић.

Координатор:

др Биљана Килибарда
тел: 011 2684 566, локал 127
факс: 3614 580
e-mail: kilibarda_b@batut.org.yu;
sбилја@ptt.yu

Реализатори програма:

Весна Ждрња, Агота Виткаи-Кучера,
Миљан Војновић,
Емилија Мрдаковић,
Југослав Крајнов,
Драган Којић,
Ратомир-Рале Дамјановић,
Весна Ђилас.

Циљеви програма:

Усавршавање учитеља, наставника и професора матерњег језика у области културе говора, посебно у раду са децом рецитаторима на очувању матерњег језика и неговању лепе речи.

Теме које се обрађују:

Упознати педагоге са базичним појмовима гласовне и говорне технике анализом страха и песме кроз дисање, обликовање вокала и консонаната, озвучење гласа, артику-лацију, говорне константе и говорне фигуре (градација, контраст и компарација); Говорна обрада стиха: ритам, цезура, стопа, рима, рефрен, опкорачење, говорни темпо, акценат и логички акценат; анализу примера самих полазника семинара; наступ рецитатора (став, поглед, држање тела и руку).

Циљна група:

учитељи, наставници и професори матерњег језика.

Трајање програма:

3 дана.

Број учесника у групи:

по договору са реализаторима.

Аутори програма:
проф. др Светомир Бојанин,
дечји психијатар

Координатор:
Данијела Станковић
Уставска бр.5
11211 Борча – Београд
тел: 011 109 000, 063 245 222
е-mail: parojcic@drenik.net
nelastyu@yahoo.com

**Реедукација
психомоторике
(метод превенције
и третмана поремећаја
у понашању и учењу)**

125*ОБАВЕЗАН*

Институција која подржава програм:
Центар за реедукацију емоција и понашања
Тврђава, Нови Сад.

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Институција која подржава програм:

Друштво педагога физичке културе.

Реализатори програма:

проф. Илија Стевић, Техничка школа, Зрењанин;

Љиљана Томовић, Дом ученика средњих школа „Ангелина Којић-Гина“, Зрењанин.

Циљеви програма:

Да се наставницима презентују могућности препознавања и отклањања анксиозности и страха приликом вежбања на тлу.

Теме које се обрађују:

Анксиозност и страхови код елемената вежбања на тлу.

Циљна група:

наставници основних и средњих школа.

Трајање програма:

једнодневни семинар.

Број учесника у групи:

од 15 до 25 учесника.

Аутори програма:

Радивој Илић, дипл. инг. ЗОП-а,
Веселин Кнежевић,
дипл. инг. ЗОП-а,
мр Анита Петровић-Гегић.

**“Дете и пожар”
- програм едукације
васпитача и учитеља**

126

ИЗБОРНИ

из области Заштите од пожара

Координатор:

Радивој Илић
Ж. Зрењанина 1/а
25250 Каравуково
025/762 082 и 063/8073 925,

Веселин Кнежевић
Сељачких буна 51, стан 8/3
21000 Нови Сад
021/399 060 и 063/7156 878

e-mail: vesela@ptt.yu

Институција која подржава програм:

Институт за заштиту здравља Србије

“Др Милан Јовановић - Батут”;

Медицински факултет, Београд, Ниш

Стоматолошки факултет, Београд.

Институција која подржава програм:

ВФМ Сад Друштво за унапређење заштите

у животној и радној средини, Нови Сад.

Реализатори програма:

доц. др Слађана Јовић,
проф. др Иванка Гајић,
мр спец. медицине Љиљана Симоновић.

Циљеви програма:

Стицање знања, формирање ставова и понашања ученика у складу са здравим начином живота. Промоција здравља у школи. Унапређивање хигијенских и радних услова у школи и елиминација утицаја који штетно делују на здравље. Активан однос и узајамна сарадња школе, породице и заједнице у очувању и унапређивању здравља ученика.

Теме које се обрађују:

Теме које се обрађују прате светске дане садржане у календару здравља: Здравље и здрави стилови живота; Значај физичке активности за здравље; Правилна исхрана и поремећаји исхране (анорексија, булимична); Знањем против зависности од психоактивних супстанци (алкохолизам, наркоманија – вештине за одолевање социјалном притиску); Знањем против СИДЕ и полно преносивих болести; Љубав, пријатељство, комуникације; Репродуктивно здравље младих; Стрес у функцији заштите менталног здравља; Зависност од дувана – никотинизам, табаканизам; Правилан однос према животној средини.

Циљна група:

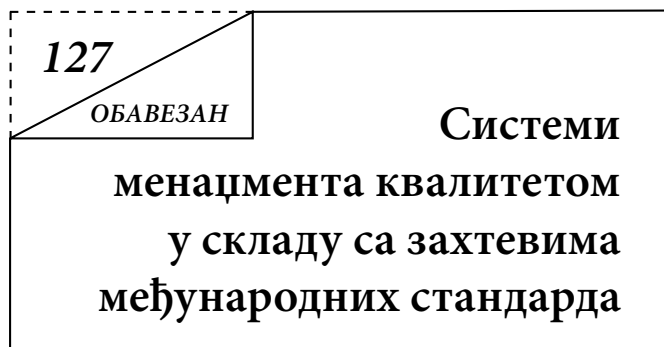
запослени у школи (професори и сарадници) који после едукације, програм континуирано спроводе са ученицима и њиховим родитељима.

Трајање програма:

25 сати (5 радних дана по 5 сати или 3 дана у континуитету).

Број учесника у групи:

минимално 10, максимално 25 учесника.

Аутори програма:

др Бато Камберовић,
др Драгутин Станивуковић,
др Војислав Вулановић,
др Радо Максимовић,
др Никола Радаковић,
мр Владан Радловачки.

Координатор:

проф. др Бато Камберовић
Факултет техничких наука,
Трг Доситеја Обрадовића 7
21000 Нови Сад
e-mail: itc@iis.ns.ac.yu

тел: (021) 455 698,

факс: (021) 450 707.

Институција која подржава програм:

Експертска група за развој и здравље младих Министарства здравља Републике Србије
- Подгрупа за превенцију сиде и полно преносивих инфекција.

Реализатори програма:

проф. др Викторија Цуцић,
мр сци. мед. прим. др Мила Паунић;
мр сци. прим. др Драган Илић;
Јелена Ђурчић, напредни предавач за вршњачку едукацију;
проф. др Александар Дујић; лекар специјалиста имунолог;
прим. др Славољуб Панић, лекар специјалиста педијатар.

Циљеви програма:

Пружити наставницима базична знања и вештине, као неопходну основу, за њихову улогу реализатора програмских циљева и исхода у области васпитања здравља.

Теме које се обрађују:

Превенција сиде и полно преносивих болести; Репродуктивно здравље; Превенција болести зависности; Здрави стилови живљења и подршка вршњачком приступу.

Циљна група:

професори и наставници.

Трајање програма:

27 сати (9 сати дневно).

Број учесника у групи:

20-25 учесника.

Институција која подржава програм:

Виша школа за образовање васпитача, Београд.

Аутори програма:

Весна Милошевић, педагог-психолог.

Координатори:

Весна Милошевић,

Звездан Пешовић

Др Драгослава Поповића 5/5

11000 Београд

тел: 011/3342 970

011/3292 382

e-mail: no_problem@ptt.yu

Звездан Пешовић

предузеће "Модел 5"

Бачванска 21/1

11000 Београд

тел: 011/3809 805, 011/2401 839

e-mail: m5centar@eunet.yu

Институција која подржава програм:

Центар за истраживање безбедности саобраћаја;

Ауто-мото савез Србије;

Предузеће "Модел 5".

Реализатори програма:

Весна Милошевић.

ОБАВЕЗАН

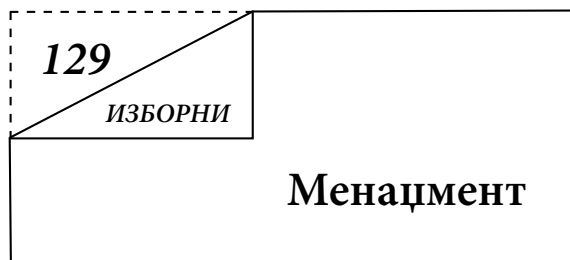
128

Дете у саобраћају**Циљеви програма:**

Усавршавање васпитача у вртићима и учитеља у нижим разредима основне школе да употпуне знања и оспособе се за: савремени и креативни приступ у раду са децом у области физичког васпитања; да се унапреде и обогате васпитно - образовни процеси (физичке активности) интерактивним методама, структурама и садржајима; понуди најновији приручник из методике физичког васпитања, као и други нови облици радног материјала; подстакне сарадња и појачано ангажовање родитеља у овој области; да се код деце задовољи потреба за кретањем како би се физичким активностима позитивно деловало на све аспекте дечјег развоја. Програм се односи на савремени приступ организације и реализације програма физичког васпитања у предшколској установи и нижим разредима основне школе операционализован кроз четири целине играонице ("Вежбе и моје тело, срце и моје тело"; "Речник покрета"; "Играти поштено и трудити се"; "Мини-спортске игре").

Теме које се обрађују:

Савремени приступ организацији и реализацији програма физичког васпитања у предшколској установи чине четири међусобно повезане програмске целине/ играонице: садржаји играонице "вежбе и моје тело, срце и моје тело" реализоваће се кроз четири тематска подручја (карта срца; циркуларни пренос; кондиција и ја; дневник вежбања). Садржаји плесне играонице "Речник покрета" реализоваће се кроз пет тематских подручја (плесне композиције на тему; плесне композиције уз музичку пратњу; народни плес, диско плес; етнички плес). Садржаји играонице "Играти поштено и трудити се" реализоваће се кроз игре (дечје покретне игре; игре маште; игре улога; такмичарске игре; елементарне игре). Садржаји играонице "Мини-спортске игре" реализоваће се кроз три тематска подручја (освајачке игре; ударачке игре и игре на терену; игре преко мреже).

Аутори програма:

др Мирјана Петковић,
др Ката Шкарић Јовановић,
др Рефик Шећибовић.

Координатор:

Ана Алексић
Економски факултет
Каменичка 6
11000 Београд
e-mail: anaa@one.ekof.bg.ac.yu

Циљна група:

програм је намењен деци и одраслима који раде са децом, васпитачима, учитељима, медицинским сестрама.

Трајање програма:

Уводна излагања, 2 часа, практична вежбања у трајању по 1 сат и трајаће четири дана. План активности: уводно излагање од 9-10,30 часова; практично вежбање по 45 минута. Пауза по 15 минута, завршна активност од 14-15 часова.

Број учесника у групи:

минимални број учесника је 15 учесника, а максимални 40 учесника.

Институција која подржава програм:

Факултет за спорт и физичко васпитање, Универзитет у Београду.

Реализатори програма:

професори на Факултету за физичко васпитање у Београду:
проф. др Јарослава Радојевић,
проф. др Милош Кукољ,
проф. др Зорица Петровић,
доц. др Бранислав Јевтић,
доц. др Ирина Јухас.

Циљеви програма:

Обука за реализовање специфичних (уже стручних) садржаја физичког васпитања, који нису обухваћени претходним школовањем наставника разредне наставе.

Теме које се обрађују:

Методика учења покрета и кретања програмом предвиђених садржаја; Настава диференцирана према способностима ученика; Идентификација талентоване деце и везе са системом школских спортских такмичења; Прилагођавање простора и опреме за ре-

лизовање наставе; Прикази у сали (базену); Атлетика; Гимнастика; Обука непливача и мере сигурности.

Циљна група:

наставници разредне наставе који раде са децом од првог до трећег разреда основне школе.

Трајање програма:

28 часова, 4 дана (током викенда).

Број учесника у групи:

10 до 20 учесника.

Институција која подржава програм:

ПСД “Копаоник”, ПД “Железничар”

– примена у предшколству;

Актив биолога Београда

– примена у основној школи.

Координатори:

Раденко Лазић

Пеђе Милосављевића 54/4-17

11070 Н. Београд

тел: 31-81-065

e-mail: sremus@drenik.net

Ковиљка Вучић

Високог Стевана 23

11000 Београд

тел. 26-21-383,

064/20-17-747

Реализатори програма:

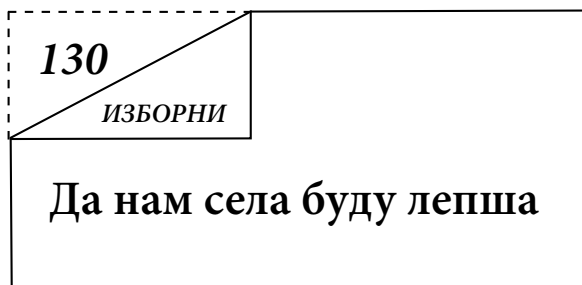
пук. Раденко Лазић, председник покрета „Сремуш“;

пук. мр Срђан Новаковић, асистент на Катедри логистике ШНО;

др Александар Крапеж, научни саветник Математичког института САНУ.

Циљеви програма:

Васпитни циљ: Формирање правилног става о вредностима природе и животне средине уопште, као и попуна празнине у области теренског рада. Препознавање правилног сакупљања и примене самоникле јестиве и друге природе, уз одрживо коришћење ресурса. Образовни циљ: Упознавање са вредностима и правилним коришћењем представника самоникле јестиве природе, правилима сналажења на терену, принципима одрживог коришћења ресурса из природе. Очекивани ефекти произилазе из суштине садржаја обуке на терену: Научите да препознате, правилно уберете и употребите самоникло јестиво и лековито биље. Упознајте раскош царства самониклих печурки. “Уједите змију”;

Аутори програма:

Живка Јовановић,
самостални референт културе становања
у Центру за економику домаћинства
“Даница Вуксановић”, Лесковац.

Координатор:

Живка Јовановић
самостални референт културе становања
Центар за економику домаћинства
“Даница Вуксановић”
Партизанска 7, Лесковац
тел: 016/212901
тел: 016/46834, 011/515354,
063771804

а пробајте и друге припаднике фауне. Научите како изгубљен (на непознатом терену) да победи страх и снађе се.

Теме које се обрађују:

Научите да препознате, правилно уберете и употребите самоникло јестиво и лековито биље; Упознајте раскош царства самониклих печурки; Мислите о митовима, пробајте и друге припаднике фауне; Научите како изгубљен (на непознатом терену) да победи страх и снађе се.

Циљна група:

Наставници биологије за вођење ученика у природу. Васпитачи у обданишту за вођење деце у природу. Деца урбаних средина као полазници обуке у природи.

Трајање програма:

Теоријска припрема – предавања, у зимском периоду кад нема вегетације. Једнодневни излети: 4 – 10 излета (зависно од категорије полазника). Викенд излети: 2 – 6 излета (зависно од категорије полазника). Вишедневни боравци: један седмодневни боравак у објекту или кампу и једно преживљавање под називом “Живот с природом”.

Број учесника у групи:

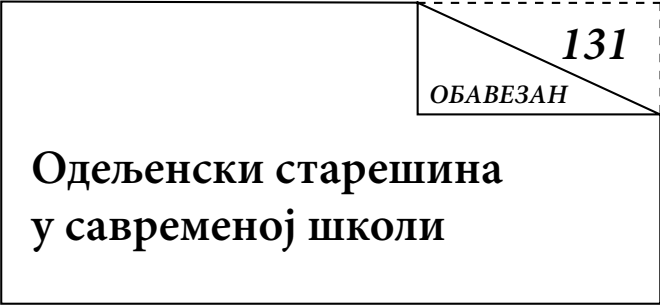
минимално 30, максимално 50 учесника.

Аутори програма:

Славица Симић,
Севда Рамовић,
Дивна Марковић,
Весна Ешпек-Дебељевић,
Милка Павловић,
Радица Благојевић Радовановић,
Маријана Симовић,
школски педагози и психолози.

Координатор:

Славица Симић, Севда Рамовић
ОШ "Нада Матић"
Хаџи Мелентијева бб
31 000 Ужице
тел: 031/517 589
факс: 031/513 236
e-mail: osnmatic@ptt.yu

**Одељенски старешина
у савременој школи**

Институција која подржава програм:

Основне и средње школе Општине Ужице.

Реализатори програма:

Славица Симић, Севда Рамовић,
Дивна Марковић,
Весна Ешпек-Дебељевић,
Милка Павловић,
Радица Благојевић-Радовановић,
Маријана Симовић.

Институција која подржава програм:

Институт за заштиту здравља Србије "Др Милан Јовановић Батут", Београд.

Реализатори програма:

др Биљана Килибарда, Институт за заштиту здравља „Др Милан Јовановић Батут“;
мр сци. Надежда Николић, Институт за заштиту здравља „Др Милан Јовановић Батут“.

Циљеви програма:

Развијање одговорности појединаца у унапређењу и очувању здравља. Унапређење здравствене едукације. Подстицање просветних радника на спровођење здравствене едукације школске деце. Образовање и оспособљавање младих за правилни избор, одупирање притисцима и опредељење за здравље у изазовима савременог друштва. Едукација младих о штетности психоактивних супстанци (дуван, алкохол и дрога).

132 <i>ИЗБОРНИ</i>	Упознај и покрени - подршка развоја друштвености код ученика
------------------------------	---

Аутори програма:

Живкица Ђорђевић,
Светлана Спасић,
Милена Васић.

Координатор:

Живкица Ђорђевић
Косовска 77
12000 Пожаревац
тел: 012/226-964
e-mail: rdjordjev@ptt.yu

Теме које се обрађују:

Упознај своје тело; Болести зависности и алтернативе; Пушење; Алкохолизам; Наркома-
нија; Избори се за здравље.

Циљна група:

просветни радници основних и средњих школа.

Трајање програма:

10 сати за два дана.

Број учесника у групи:

од 10 до 30 учесника.

УПРАВЉАЊЕ, ПАРТИЦИПАЦИЈА И ОДНОСИ МЕЂУ ЉУДИМА

Аутори програма:

Сарадници Института за педагошка истраживања у Београду:
мр Мира Ђуришић-Бојановић,
истраживач-сарадник;
мр Славица Шевкушић,
истраживач-сарадник;
др Славица Максић,
виши научни сарадник;
мр Бранка Павловић,
истраживач-сарадник;
мр Венцислав Радовановић,
сарадник Филозофског факултета у Београду.

134

ОБАВЕЗАН

**Вештине комуникације
у васпитно-образовним
установама****Координатор:**

Мира Ђуришић-Бојановић
Добрињска 11/III
11000 Београд
тел: 658 439; 642 925, факс: 658 439,
e-mail: ipiyu@eunet.yu.

Реализатори програма:

Радивој Илић, дипл. инг. ЗОП-а.

Циљеви програма:

Интегрисање противпожарне заштите у предшколско и основно образовање. Повећање противпожарне свести у васпитно - образовним установама на свим нивоима. Упознавање васпитача и учитеља са кризном ситуацијом избијања пожара и стицање теоретских и практичних знања из поменуте области. Упознавање са наставним средствима за организовано спровођење програма. Упознавање са методама и техникама провере познавања тематике заштите од пожара код деце у васпитно - образовним установама и ван њих. Упознавање са начинима и активностима за преношење знања на децу. Активирање превентивног породичног образовања корисног за родитеље и њихову децу. Упутства за успостављање сарадње између образовно - васпитних установа и институција задужених за развој превентивне заштите од пожара. Упознавање што већег броја васпитача и учитеља са тематиком, који ће бити оспособљени да спроведу обуку у њиховим групама са свим предложеним активностима, чиме би се на корак приближили стандардима ЕУ у овој области.

Теме које се обрађују:

Статистички подаци везани за децу у пожару; Провера сазнања деце о пожару у школи и вртићу; Наставна средства и активности за организовано спровођење програма; Приказ програма обуке за децу из области заштите од пожара; Образовање деце о заштити од пожара у породичном окружењу;

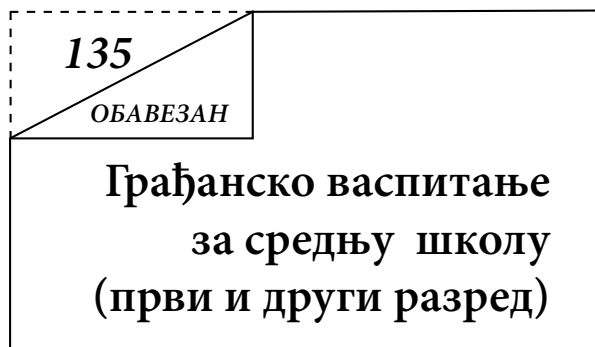
Циљна група:

васпитачи предшколских установа који раде са децом старости од 5 до 7 година, учитељи основних школа који раде са децом од 7 до 10 година, заинтересовани родитељи.

Трајање програма:

4 сата рада и на крају дискусија.

Број учесника у групи:

минимално 25, а максимално 60 учесника.

Аутори програма:

Мирјана Пешић, Драган Попадић,
Данијела Петровић, Лидија Радуловић,
Весна Дејановић,
Невена Вучковић–Шаховић,
Славица Кијевчанин, Сњежана Мрше.

Координатор:

Евгенија Јокановић
Захумска 14
11000 Београд
тел: 011 2401 911 локал 258;
факс: 011 2401 911 локал 259
е-mail: e.jokanovic@mps.sr.gov.yu

Аутори програма:

др Тинде Ковач-Церовић,
др Ружица Росандић,
др Драган Попадић,
мр Сњежана Мрше,
мр Данијела Петровић,
Слободанка Антић,
Марина Богдановић,
Драгана Илић,
Марина Јанковић-Милутиновић,
Милена Јеротијевић,
Светлана Кијевчанин,
др Нада Кораћ,
Марија Кривачић,

Институција која подржава програм:
др Драган Илић,
Факултет техничких наука, Нови Сад.

Реализатори програма:

доц. др Никола Радаковић,
проф. др Бато Камберовић,
мр Драгољуб Шевић,
мр Владан Радловачки,
проф. др Војислав Вулановић,
проф. др Драгутин Станивуковић,
проф. др Радо Максимовић.

Циљеви програма:

Информисање руководства установе (школе или предшколске установе), професора, наставника, васпитача и стручних сарадника о сврси и потреби усклађивања процеса рада у образовним установама са захтевима међународних стандарда које се односе на системе менаџмента квалитетом (серија стандарда ISO 9000). Додатни циљ програма је упознавање наставника, професора, васпитача и сарадника у наведеним установама са захтевима серија стандарда ISO 9000 и начином примене и тумачења тих захтева у процесима рада у наведеним установама.

Теме које се обрађују:

У уводном делу биће приказани развој и сврха управљачких стандарда серије ISO 9000. У другом, главном теоријском делу, биће приказан начин примене захтева стандарда ISO 9001 у образовним институцијама. Закључак ће обрађивати позитиван утицај рационализације образовних процеса, како за установу, тако и за друштво у целини.

Циљна група:

Програм обуке је намењен руководству установе и свим професорима, наставницима, васпитачима и стручним сарадницима који би били укључени у увођење система менаџмента квалитетом.

Трајање програма: 2 дана са 10 сати рада.

Учионица
добре воље

- школски програм
за конструктивно
решавање сукоба

136

ОБАВЕЗАН

Координатор:

Драгана Илић
Коперникова 9/39
11000 Београд
тел: 011 628 532, 063 74 33 681
e-mail: mostovci@eunet.yu,
kopernik@eunet.yu

137

ИЗБОРНИ

Изградња тима и вештине комуникације

Координатори:

Илија Мирковић
Правно-биротехничка школа “Димитрије
Давидовић” Земун
тел: 011-3164136, 011-3164138
факс: 064-1115679
е-mail: pbskolaz@eunet.yu,
spiro@sezampro.yu

Мирјана Челић,
СШ «С. Милетић»
21000 Нови Сад
тел: 021 423 655, 063 775 58 29
е-mail: pilac@eunet.yu

Аутори програма:

Данка Прокић - Влаховић,
професор и директор
Економске школе у Сопоту;
Мирјана Челић, професор
и помоћник директора
Економско-угоститељске школе
“Светозар Милетић” у Новом Саду;
Драган Рајачић, професор
Економско-трговинске школе
“Јован Трајковић” у Зрењанину;
Илија Мирковић, професор
и директор Правно-биротехничке
школе “Димитрије Давидовић” у
Земуну.

Институције која подржава програм:

GTZ – Немачка организација за техничку сарадњу;
Заједница економских и правно-биротехничких
школа Србије; ПБШ “Д. Давидовић” из Земуне;
ЕТШ “Ј. Трајковић” из Зрењанина;
Средња школа “Светозар Милетић” Нови Сад.

Број учесника у групи: од 30-40 учесника.

Циљеви програма:

Повећање активности у раду са децом у области саобраћајног васпитања. Повећање безбедности деце у саобраћају променом става и понашања деце и одраслих (родитеља, васпитног особља). Покретање акција на локалном нивоу. За децу са оштећењима у развоју (специјалне школе) поред наведених циљева, интеграција у свет у коме живе.

Теме које се обрађују:

Лични примери и доследно понашање одраслих; Прва одлука детета; Албум “Ја у саобраћају”; Шта је горе, а шта доле; Откривамо звукове, боје и линије на улици, Мој друг семафор; Школица за пешаке; Покажи намеру; Види и буди виђен; Прво место за опрезност; Саобраћајни бонтон; Саобраћајни услови у којима је прелазак преко улице забрањен; Три начина рада са саобраћајном причом.

Циљна група:

васпитачи, учитељи, стручни сарадници, дефектолози, представници Савета родитеља и локалне заједнице.

Трајање програма:

40 сати у пет дана.

Број учесника у групи:

минимално 20, а максимално 30 учесника.

Институција која подржава програм:

Економски факултет у Београду.

Реализатори програма:

др Мирјана Петковић, професор, Економски факултет, Београд;
др Ката Шкарић-Јовановић, професор, Економски факултет, Београд;
др Горан Петковић, професор, Економски факултет, Београд;
др Рефик Шећибовић, доцент, Економски факултет, Београд;
др Небојша Јанићијевић, професор, Економски факултет, Београд;
др Биљана Богићевић, доцент, Економски факултет, Београд;
мр Ђорђе Каличанин, асистент, Економски факултет, Београд;
мр Мирослав Тодоровић, асистент, Економски факултет, Београд;
Ана Алексић, асистент, Економски факултет, Београд.

Циљеви програма:

Менталне промене су најделикатније од свих промена у друштву и код појединаца, јер захтевају когнитивне напоре код оних људи који су се нашли у ситуацији да напуштају многе научене садржаје, усађене у њиховим менталним шемама, а на основу којих су формирали своје ставове и системе вредности креирајући тако и своје понашање. Образовне институције и људи који у њима раде имају значајну улогу и посебну друштвену мисију да за нове услове «креирају нови производ». Да би то достигли и сами морају да уче, да иновирају своја знања, како из струке, тако и из технологије рада са запосленима и ученицима. Један од основних циљева програма јесте да се сви сегменти који учествују у активностима менаџмента у вези са радом и пословањем школе упознају са менаџмент активностима и менаџерским одлучивањем. За ефикасно и квалитетно управљање свим сегментима потребно је да се менаџмент школе упозна и са кључним ставкама у управљању финансијама, рачуноводственим стандардима и контролом пословања. Семинар је усмерен и на развијање лидерских вештина управљања, изградње тимског духа и иновативне културе у школи, као и на упознавање са основама законске регулативе у стратешком и оперативном понашању директора школа.

Теме које се обрађују:

Менаџмент активности и менаџерско одлучивање; Управљање финансијама, рачуноводствени стандарди и контрола пословања; Лидерске вештине мотивисања, изградње тимског духа и иновативне организационе културе у школи; Законска регулатива: слободе и ограничења у стратешком и оперативном понашању директора школе.

Циљна група:

Директори школа. Помоћници директора, секретари школа, руководиоци пословних функција које постоје у школи. Појединци који су потенцијални кандидати за нове функције или послове у школи који до сада нису постојали, али се оцењује да би их требало увести у пословну активност и организациону структуру школе.

138

ОБАВЕЗАН

**Наставник
као креатор климе у одељењу****Трајање програма:**

15 сати (у току три дана).

Број учесника у групи:

25 полазника.

Аутори програма:

Драган Јањетовић,
Мира Ђуришић-Бојановић,
Стеван Крњајић,
Зоран Аврамовић,
Наташа Лалић,
Душица Малинић.

Координатор:

Драган Јањетовић
Институт за педагошка
истраживања
Добрињска 11
11001 Београд
тел.: 011/642 925, 064/2916740;
факс: 011/ 2658 439
е-mail: ipiyu@eunet.yu

Аутори програма:

Тим за развој школа.

Координатор:

Борислава Максимовић

Драже Павловића 15

11000 Београд

тел: 3631 380, 3631 380, 064/813 41 11,

факс: 3631 380

e-mail: bmaksimovic@mps.sr.gov.yu

**Школско
развојно планирање****139**

ОБАВЕЗАН

Институција која подржава програм:

Министарство просвете и спорта
Републике Србије.

Организација која подржава програм:

Центар за економику домаћинства

“Даница Вуксановић”, Лесковац.

Реализатори програма:

Живка Јовановић, самостални референт
културе становања у Центру за економику
домаћинства “Даница Вуксановић”.

Циљеви програма:

Оспособљавање наставника током дводневног семинара под називом „ Да нам села буду
лепша” за рад са децом у својим школама у оквиру ваннаставних активности. Семинар
има за циљ: побољшање хигијене становања на селу, здраво и удобно становање на селу.

Теме које се обрађују:

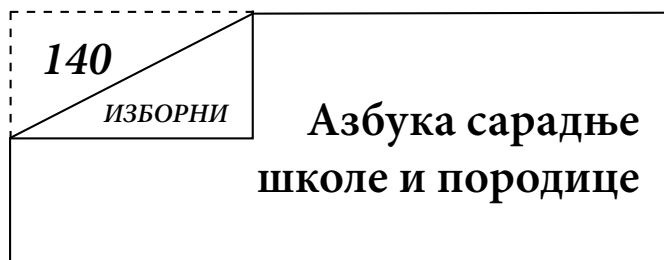
Уређење и одвајање окућнице од економског дела дворишта; Уређење и хигијена еконо-
мског дворишта; Уређење и хигијенизација школских дворишта и спортских терена;
Уређење и озелењивање јавних површина око домова култура, задружних домова и
здравствених станица; Уређење јавних површина, прилазних пољских путева, мостова и
речних корита.

Циљна група:

васпитачи у предшколским установама, учитељи и наставници биологије, физичког и
здравственог васпитања.

Трајање програма:

16 школских часова, једном месечно по 2 школска часа.

Број учесника у групи:
20 учесника.

Аутори програма:

Милица Брстина-Кочиш,
Јован Кочиш.

Координатор:

Милица Брстина-Кочиш
Чанадска 16, Кикинда
тел: 0230/22 802, 063/522 539
факс: 0230/66 004
e-mail: filip@vkjetnet.co.yu

Аутори програма:
проф. др Светомир Бојанин,
дечји психијатар, са сарадницима.

Координатор:
Александра Паројчић,
дипл. психолог
Уставска бр. 5
11211 Борча – Београд,
тел: 011/3320 253, 064/194 92 24
parojsic@drenik.net

**Обука
из дефектолошке
дијагностике,
реедукације
и неуропсихолошке
рехабилитације**

141

ИЗБОРНИ

Циљеви програма:

Повећање компетенција наставника за улогу разредног старешине кроз унапређивање васпитног рада са ученицима, побољшање сарадње са школским колективом, родитељима и друштвеном средином. Осмишљен је као модел који интерактивним приступом омогућује усавршавања наставника за улогу одељенског старешине. Усмерен је на: упознавање улога и подручја рада одељенског старешине, унапређивање рада са ученицима, наставницима, управом школе, стручним сарадницима, родитељима и друштвеном средином. Овај циљ постиже се упознавањем основних принципа и елемената вештина успешне комуникације, савладавањем основних принципа и елемената вештина решавања проблема у подручјима рада одељенског старешине, усвајањем техника и оспособљавањем за самоевалуацију и хоризонталну евалуацију у пракси одељенског старешине.

Теме које се обрађују:

Подручја рада и улога одељенског старешине; Рад одељенског старешине са ученицима; Сарадња са наставницима, стручним сарадницима и управом школе; Сарадња са родитељима и друштвеном средином; Самоевалуација и групно праћење - дефинисање индикатора и минималних стандарда за успешан рад одељенског старешине; Израда групних планова акције рада одељенског старешине са ученицима, запосленима у школи и родитељима.

Циљна група:

наставници, стручни сарадници, директори основних и средњих школа.

Трајање програма:

38 сати, 3 дана.

Број учесника у групи:

20 до 30 учесника.

Институција која подржава програм:

Педагошко друштво Србија - секција
Браничевског округа,
Друштво пријатеља деце - општине Србије.

Реализатори програма:

Живкица Ђорђевић, педагог, Пожаревачка гимназија, Пожаревац;
Светлана Спасић, педагог, ОШ "Свети Сава", Пожаревац;

Милена Васић, педагог, ОШ „Бата Булић“, Петровац.

Циљеви програма:

Програм „Упознај и покрени“ жели да подржи развој друштвености код ученика и то кроз остварење следећих циљева: упознавање наставника, ученика и родитеља са карактеристикама друштвеног развоја адолесцената и интересовањима за друштвено деловање и организовање; ојачавање ученика за друштвени напредак кроз самоспознају сопствених интересовања; упознавање ученика, наставника и родитеља са позитивним моделима ваннаставног друштвеног организовања ученика; стварање услова за ученичко организовање у школи и успешно функционисање Ученичког парламента. Јачање културе демократије и партиципативних способности ученика и наставника у школском животу и раду.

Теме које се обрађују:

Развој друштвености код деце; Упознавање основних облика друштвеног понашања и спремост да се делују у оквиру организованих група. Посебна пажња се посвећује групној динамици и положају чланова групе. Нарочит акценат се даје разматрању места ученика лидера и његових следбеника, за успешно остваривање постављених задатака. Са наставницима, ученицима и родитељима посебна пажња се посвећује упознавању законске регулативе рада Ученичког парламента. Разматрају се сопствене реакције на формирање ученичке организације, добре и лоше стране организовања ученика.

Циљна група:

У програму се ради са ученицима, наставницима и родитељима везано за трећи циклус основног образовања (седми, осми и девети разред основне школе) и средњу школу. Крајња циљна група су ученици основне и средње школе који се директно или посредно укључују у рад парламента.

Трајање програма: 3 дана

Број учесника у групи:

20 учесника из 4 школе, а свака упућује 2 наставника, 2 ученика и једног родитеља.

Аутори програма:

проф. др Ђорђе Надрљански,
проф. др Драган Солеша.

Координатор:

проф. др Ђорђе Надрљански
Учитељски факултет у Сомбору
Подгоричка 4
25000 Сомбор
тел: 025-22030
факс: 025-26461
e-mail: djnadrljanski@ucf.so.ac.yu

Реализатори програма:

проф. др Ђорђе Надрљански, професор информатике, Учитељски факултет у Сомбору;
проф. др Драган Солеша, професор информатике, Учитељски факултет у Сомбору.

Аутори програма:
проф. др Светомир Бојанин,
дечји психијатар, са сарадницима.

Координатор:
Наташа Веселиновић
Уставска бр.5
11211 Борча – Београд
тел: 011 33 20 217, 064 22 95 405
e-mail: ivogi.pa@eunet.yu

**Саветодавни рад
са децом и адолесцентима**

142

ОБАВЕЗАН

Институција која подржава програм:
Центар за реедукацију емоција и понашања
“Тврђава”, Нови Сад.

Циљеви програма:

Програм стручног усавршавања у области менаџмента у образовању треба да полазницима обезбеди неопходна знања и умећа у области савремене организације и управљања школом. Програмски садржаји су структурно и садржински компоновани да омогућују стицање знања и вештина у области савременог менаџмента у образовању.

Теме које се обрађују:

Високи потенцијал - истраживања у пракси; Лидер у предшколској установи и основној школи; Пројект-менаџмент у образовању; Иновације, мреже у основним школама; Интеркултурални креативни рад са децом у настави у основним школама; Школска истраживања нових медија; Интегрисани персонални менаџмент; Презентација захтева квалитета у усавршавању директора; Тимско истраживање и његов утицај на лични развој; Фактори успешног увођења даљинског образовања; Организовање образовања уз знање менаџмента и образовања на даљину; Менаџмент и образовање; Концепцијске основе информационог система школе - модел информационог система; Информатика и функција директора школе; Школски прописи; Мала и акциона истраживања у школи; Програмирање и планирање рада школе; Праћење и вредновање педагошког рада школе.

Циљна група:

директори предшколских установа, основних и средњих школа.

Трајање програма:

30 часова, 6 дана по 5 часова.

Број учесника у групи:

10 до 15 учесника.

Институција која подржава програм:

Институт за педагошка истраживања, Београд.

Реализатори програма:

Сарадници Института за педагошка истраживања у Београду:

мр Мира Ђуришић-Бојановић, истраживач-сарадник;

мр Славица Шевкушић, истраживач-сарадник;

др Славица Максић, виши научни сарадник;

мр Бранка Павловић, истраживач-сарадник;

мр Венцислав Радовановић, сарадник Филозофског факултета у Београду.

Циљеви програма:

Унапређивање вештина комуникације васпитача, наставника и стручних сарадника са свим учесницима васпитног процеса. Унапређивање квалитета међуљудских односа у васпитно-образовном процесу. Развијање сарадничког односа у школи, посебно између наставника и ученика. Подизање нивоа толеранције, смањење нетрпељивости и редуковање агресивности. Оспособљавање наставника за ефикасније испуњавање улоге разредног старешине. Превенција непожељних понашања и побољшање квалитета васпитног рада. Оспособљавање за тимски рад. Овладавање микро вештинама «помагања» и психо-педагошког саветовања и њихова примена у васпитно-образовном раду.

Теме које се обрађују:

Принципи успешне комуникације у школи (вербална и невербална комуникација); Како остварити сарадничке односе између ученика и наставника; Како постати успешан разредни старешина; Тимски рад; Управљање отежаном комуникацијом и решавање конфликта; Превенција непожељних понашања у васпитно-образовном процесу.

Циљна група: васпитачи, наставници и стручни сарадници основних и средњих школа.

Трајање програма:

5 сати дневно, први део семинара и 5 сати дневно други део семинара. Време примене је 1 месец.

Број учесника у групи:

15-30 учесника.

Институција која подржава програм:

Министарство просвете и спорта.

Реализатори програма:

проф. др Мирјана Пешић, Филозофски факултет, Београд;

Драган Попадић, проф. Филозофски факултет, Београд;

Данијела Петровић, асистент, Филозофски факултет, Београд;

Лидија Радловић, асистент, Филозофски факултет, Београд;

Весна Дејановић, психолог, Центар за права детета, Београд;

Невена Вучковић-Шаховић, Центар за права детета, Београд;

Славица Кијевчанин, "Психокод"; Сњежана Мрше, психолог.

Циљеви програма:

Оспособљавање наставника за пружање помоћи ученицима средњих школа да стекну сазнања, развију способности и вештине и усвоје вредности које су претпоставке за укупан развој личности и за компетентан, одговоран и ангажован живот у савременом грађанском друштву у духу поштовања људских права и основних слобода, мира, толеранције, равноправности полова, разумевања и пријатељства међу народима, етничким, националним и верским групама.

Теме које се обрађују:

Теме за први разред: Ја, ми и други (ставови које имамо према себи, другим људима и групама, лични и групни идентитет, развијање самопоштовања, разумевање и уважавање других); Комуникација у групи (начин изражавања и саопштавања мишљења и комуникација са другима а посебно поступци и вештине ненасилне комуникације); Односи у групи/заједници (сарадња и ненасилно решавање сукоба). Теме за други разред: Права и одговорности (основни појмови, врсте права и односи међу правима; врсте одговорности, кршење и заштита права); Планирање и извођење акција у корист права (сагледавање промена, партиципација у школи, избор проблема, како решити проблем, израда плана акције, анализа могућих ефеката акције, приказ и анализа групних радова, планирање и извођење акције); Анализа и евалуација.

Циљна група: наставници и стручни сарадници у средњим школама.

Трајање програма: 80 сати обуке .

Број учесника у групи: 15 до 25 учесника.

Институција која подржава програм:

Канцеларија Уницеф-а у Београду ,
Министарство просвете и спорта, Република Србија,
Група Мост у Београду.

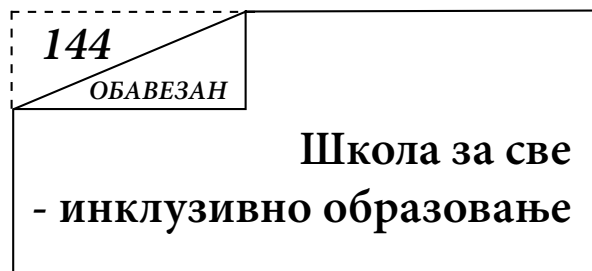
Реализатори програма:

др Драган Попадић, мр Данијела Петровић, Марина Богдановић, Драгана Илић,
Марина Јанковић-Милутиновић, Милена Јеротијевић, Радмила Гошовић,
Војислава Томић, Марија Гајић, Биљана Поповић, мр Сњежана Мрше,
Сања Милорадовић, Марија Кривачић, Милка Судимац, Јованка Масникоса,
Гордана Ђигић, Љиљана Тасић, Милена Првуловић, Наташа Стојановић,
Зорица Димитријевић.

Циљеви програма:

Овај програм помаже да се конструктивно решавају социјални и емоционални проблеми које имамо са другима(ако их имамо), да боље разумемо сопствене поступке и потребе, као и поступке и потребе других.

Теме које се обрађују:

Институција која подржава програм:
Институт за дефектологију, Соматопедска
секција Србије, ОШ “Бошко Буха”.

одељењске старшине.

Трајање програма:
3 пута по 3 дана, 8 сати рада.

Број учесника у групи:
14 до 16 учесника и то 1 до 4 групе.

Аутори програма:
мр Снежана Ђорђевић,
проф. др Снежана Николић.

Координатор:
Снежана Ђорђевић
XXI дивизије 3, 11000 Београд
064 14 55 367, 011 2417 174,
факс: 011 2402 393,
e-mail: snezadj@bitsyu.net

Аутори програма:

мр сци. мед. Татјана Драгосављевић-Алић,
специјалиста медицинске психологије.

Координатор:

мр сци. мед. Татјана Драгосављевић-Алић,
специјалиста медицинске психологије
Ивана Милутиновића 56, 11000 Београд
тел: 011 459 152
факс: 011 361 7932
e-mail: alict@eunet.yu

145

ИЗБОРНИ

Ако ваш ученик муца**Институција која подржава програм:**

Институт за педагошка истраживања, Београд.

Реализатори програма:

др Зоран Аврамовић,
Институт за педагошка истраживања,
др Радован Антонијевић,
Институт за педагошка истраживања,
мр Стеван Крњајић,
Институт за педагошка истраживања,
мр Миља Вујачић,
Институт за педагошка истраживања,
Ивана Луковић,
Институт за педагошка истраживања.

Циљеви програма:

Циљеви програма су да наставници на практичан и теоријски начин буду упознати са најновијим научним сазнањима и усаврше практичне вештине из области креирања квалитетног часа, елиминисања непожељних понашања ученика, увећавања мотивације ученика за рад и повећања отпорности на стрес.

Теме које се обрађују:

Стварање квалитетног часа; Агресивно понашање ученика; Комуникацијске вештине наставника; Мотивисање ученика за учење; Функција награде и похвале у мотивисању ученика; Смањење стреса наставника.

146 ОБАВЕЗАН	Општа и специфична реедукација психомоторике и релаксација - превенција и третман сметњи у развоју моторике, говора, емоција и сазнајних функција
------------------------	---

Циљна група:
 наставници и стручни сарадници основних и средњих школа.

Трајање програма:

12 сати рада, два дана.

Број учесника у групи:

15 – 30 учесника.

Реализатори програма:

Борислава Максимовић, Јелена Новаков, Исидора Кораћ, Јелена Најдановић- Томић, Гордана Чукурановић, Весна Шапоњић, Снежана Вуковић, Душанка Ђировић, Тајјана Павловић, Љиљана Здравковић, Лидија Нешић, Гордана Ђигић, Валентина Ранчић, Весна Радуловић, Мирјана Беара, Љиљана Симић, Ангелина Скареп, Мирсада Топаловић, Љиљана Стојановић, Марица Гаврилов, Радојка Крсмановић-Михајловић, Светлана Кочиш, Јелена Стефановић, Зорица Димитријевић, Маја Оклобџија-Слијепчевић, Данијела Томовић, Едита Сакали, Ксенија Лишчевић.

Циљеви програма:

Подршка образовним установама (предшколским, основним школама, средњим школама) у стратешком планирању развоја кроз унапређивање процеса наставе и учења и оспособљавање локалних заједница да преузму одговорност за своје школе. Основне школе и гимназије које израде развојни план и предлог школског пројекта, конкуришу за средства из кредита Светске банке.

Теме које се обрађују:

Шта је партнерски однос између различитих интересних група; Процес развојног планирања; Тимски рад у школи; Снимање стања у школи, идентификовање потреба и одређивање развојних приоритета; Дефинисање развојних циљева и задатака; Израда развојног плана; Планирање имплементације развојног плана, мониторинг и евалуација; Поступак избора идеје за школски пројекат; Израда предлога школског пројекта са буџетом.

Циљна група:

Наставници, стручни сарадници, чланови Школског одбора, родитељи. Стручни актив за развојно планирање (члан 48, 65. Закона о основама система образовања и васпитања) добија целокупну обуку. Чине га представници наставника, стручних сарадника, локалне самоуправе и Савета родитеља.

Трајање програма: 40 сати, шест дана.

Број учесника у групи:

Стручни актив за развојно планирање броји у просеку 7 учесника.

Институција која подржава програм:

ОШ “Мора Карољ” Сајан, Кикинда.

Реализатори програма:

Милица Брстина-Кочиш, Јован Кочиш.

Циљеви програма:

Изграђивање квалитетних односа између школе и породице. Оснаживање наставника, стручних сарадника и директора школа у развијању и унапређивању сарадње и демократских односа са родитељима на принципу једнакости и њихова партиципација у васпитно-образовном процесу, ради обезбеђивања услова оптималних за развој детета. Неговање културе ненасилне комуникације. Унапређивање личне компетенције наставника, стручних сарадника и директора. Побољшање квалитета информисања међу свим актерима живота и рада у школи.

Теме које се обрађују:

Сарадња школе и породице; Односи између школе и породице у процесу сарадње; Облици сарадње; Родитељски састанак као облик сарадње.

Циљна група:

наставници, стручни сарадници и директори школа.

Трајање програма:

Планирано је да се програм реализује у оквиру једнодневне обуке у трајању од осам сати или у оквиру дводневне обуке по четири сата дневно.

Број учесника у групи:

од 20 до 25 учесника.

147

ОБАВЕЗАН

Програм стручног усавршавања учитеља, наставника и тифлолога за повремено укључивање ученика са оштећењем вида у редовну школу

Институција која подржава програм:

Центар за редукацију емоција и понашања “Тврђава”, Нови Сад.

Реализатори програма:

проф. др Светомир Бојанин, Александра Паројчић, Татјана Говедарица,
Виола Повше-Ивкић, Наташа Веселиновић, Данијела Радојевић,
др Наташа Вујисић-Живковић.

Циљеви програма:

Овладавање основама неуропсихолошког концепта развоја сазнајних процеса и говора. Проширивање стручних знања и компетенција на област неуропсихолошког развоја. Обука одабраним методама и техникама дефектолошке и неуропсихолошке дијагностике. Овладавање одабраним техникама рехабилитације неуропсихолошких дисфункција, развојних и посттрауматских.

Теме које се обрађују:

Дефектолошка дијагностика се заснива на познавању неуропсихологије и процењује квалитет способности личности усмерених ка социјалном пољу у сврху прикладног организовања рехабилитационог поступка. Неуропсихолошка дијагностика се заснива на процени узајамних односа између нервних и психичких структура и функција, било у развојном добу било у случајевима оштећења. Њена анализа се усмерава ка поремећеним и очуваним структурама личности и нерног система. Уз дијагностичку процену обучавамо кадрове у постављању рехабилитационих програма и обављању одређених сегмената тих програма. Дефектолошка и неуропсихолошка дијагностика су претпоставка прикладног организовања рехабилитационих активности и постављања програма тога рада сходно датом стању личности и променама у развојном процесу.

Програм предавања и вежби: Концепт дисхармоничног развоја; Неуропсихолошка анамнеза; Основе редукативног третмана и начини ране процене раних облика неразвијености слуха и говора; Неуропсихолошки концепт развоја говора, дисфазички синдром и поремећаји говора у раном детињству; Процена и третман говорно-језичких функција; Неуропсихолошки концепт праксије и клиничка слика развојне конструктивне диспраксије; Начин дијагностиковања и основе редукације развојне конструктивне диспраксије и дисграфије; Развојна дислексија и дисортографија, дијагностика и третман; Развој појма броја и развојна дискалкулија; Начин дијагностиковања и редукативни третман развојне дискалкулије; Неуропсихолошки концепт памћења; Неуропсихолошка дијагностика поремећаја памћења. Примена теста за процену развоја општих способности АКАДИЈА; Неуропсихолошки концепт пажње и неуропсихолошка дијагностика пореме-

ћаја пажње и перцепције.

Циљна група:

Дефектолози, психолози, педагози, специјални педагози, наставници и васпитачи који раде и заинтересовани су за рад са децом и адолесцентима млађег узраста у специјалним и редовним основним и средњим школама као и институцијама за децу са посебним потребама.

Трајање програма:

36 сати.

Број учесника у групи:

по договору са реализатором програма.

Реализатори програма:

проф.др Светомир Бојанин,
Наташа Веселиновић,

148 ОБАВЕЗАН	Специфичне вежбе за реедукацију психомоторике за децу са дисхармоничном развојем
------------------------	---

Аутор програма:
Драгослава Драгић,
дефектолог.

Координатор:
Радмила Вујисић
Учитеља Милоша
Јанковића 5
11000 Београд
тел./факс: 011/417 977,
063 77 19 422
e-mail: aritonov@yubc.net

Институција која подржава програм:
Основна школа “Милоје Павловић”, Београд.

Данијела Радојевић,
Александра Паројчић,
др Наташа Вујисић-Живковић.

Циљеви програма:

Обука за групни саветодавни рад са децом и адолесцентима који испољавају когнитивне и бихејвиоралне тешкоће. Перманентно образовање стручних сарадника за рад на превенцији и третману когнитивних и бихејвиоралних проблема деце и омладине. Подизање стручног нивоа и ефикасности стручњака у школама, дневним боравцима, домовима.

Теме које се обрађују:

Теме предавања: Полазне основе стручно вођеног саветодавног поступка; Специфичности саветовања феноменолошко-егзистенцијалистичког смера; Саветовање као сазнајни процес и отпори сазнавању; Сазнање као одговорност, Место личне историје у чину сазнавања и самосазнавања; Појава и оно што се појављује; Интерпретација – сврхосходност, начин, улога у третману; Метакомуникација, покрет и говор у функцији препознавања »ситуације«; Комуникација догађања и комуникација односа; Структура изговорених садржаја; Основне егзистенцијалне потребе личности; Бити у сигурности, у удобном бескрајно; Бити вољен и поштован; Одабрати и поседовати жељено међу стварима и вољено међу људима; Блискост и дистанца у саветодавном поступку; Саветник као »огледало« и као »другар«; Злостављање у детињству и младости, дефиниција и распрострањеност злостављања; Благовремена детекција и прва обрада злостављања; Облици третмана и теоријска заснованост; Радозналост у развојном добу; Радозналост – покретачи радозналости – чуђење и сумња; Путеви и облици радозналости; Моралност као окосница менталног здравља; Појава моралности у раном детињству; Развој моралности; Живот као уживање, трпљење и живот као борба.

Циљна група:

Дефектолози, специјални педагози, педагози, психолози, васпитачи и наставници који раде и заинтересовани су за рад са децом и адолесцентима млађег узраста у специјалним и редовним основним и средњим школама као и институцијама за децу са посебним потребама.

Трајање програма:

Аутори програма:
Снежана Бабовић-
Димитријевић,
Милојевић Наташа.

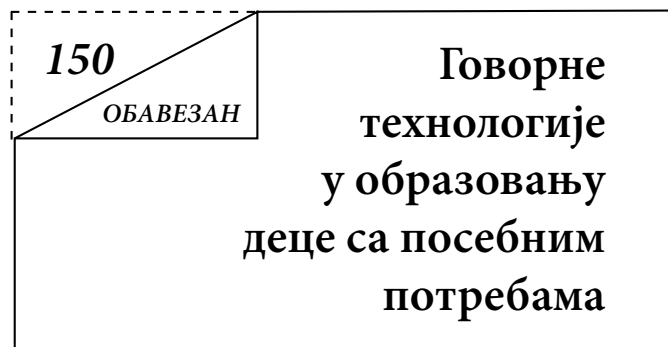
Координатор:
Весна Петровић
Гундулићев венац 40
11000 Београд
тел./фах: 759 058
63 сата у периоду од 6 до 15 дана.
e-mail: autismpr@eunet.yu

Број учесника у групи:
од 8 до 17 учесника.

**Примена
визуелних средстава
у структурираној ситуацији
учења код деце, адолесцената
и одраслих особа са
аутистичним спектром**

149

ОБАВЕЗАН

Аутори програма:

проф. др Владо Делић,
мр Милан Сечујски,
Биљана Делић,
проф. др Слободан Јовичић,
др сци. Мирјана Совиљ.

Координатор:

проф. др Владо Делић
ФТН Нови Сад
тел: 021/4752 999
vdelic@uns.ns.ac.yu

ОБРАЗОВАЊЕ ДЕЦЕ СА ПОСЕБНИМ ПОТРЕБАМА

Реализатори програма:

доц. др сци. мед. Нада Доброта-Давидовић, сурдоаудиолог-логопед,
Завод за психофизичке поремећаје и говорну патологију
“Проф. др Цветко Брајовић“, Београд;
мр Милина Стеванковић, дефектолог-логопед,
Завод за психофизичке поремећаје и говорну патологију
“Проф. др Цветко Брајовић“, Београд.

Циљеви програма:

Артикулациони поремећаји су најчесталији говорни поремећаји. Најновија истраживања како код нас тако и у свету указују да је учесталост ових поремећаја значајно присутна и креће се чак и до 66% на узрасту до треће године. На старијем узрасту, односно на узрасту до седме године овај проценат је мањи и износи око 30% што значи да поласком у школу свако треће дете има потребу за интензивним логопедским третманом. Обзиром на чињенице неопходно је систематски пратити развој детета јер испади у артикулацији су први индикатори тежих говорно - језичких поремећаја који се испољавају код: дисфазije, аутизама, менталне ретардације, поремећаја слуха, церебралне парализе и комбинованих сметњи. Стицање нових теоријских и практичних знања у циљу ефикаснијег спровођења преванције, дијагностике и терапије говорно - језичких поремећаја. Задачи програма: препознавање артикулационих поремећаја као проблем вербалне комуникације, детекција специфичних проблема које носе ови поремећаји уколико су удружени са другим сметњама, развој нових вештина и знања у примени одговарајућих стратегија у раду.

Теме које се обрађују:

Артикулација код деце са сметњама у развоју: дислалије, дисфазije, аутизам, ментална ретардација, слушно оштећено дете, церебрална парализа, комбиноване сметње.

Циљна група:

дефектолози – логопеди, лекари, психолози, учитељи, васпитачи, медицинске сестре.

Трајање програма:

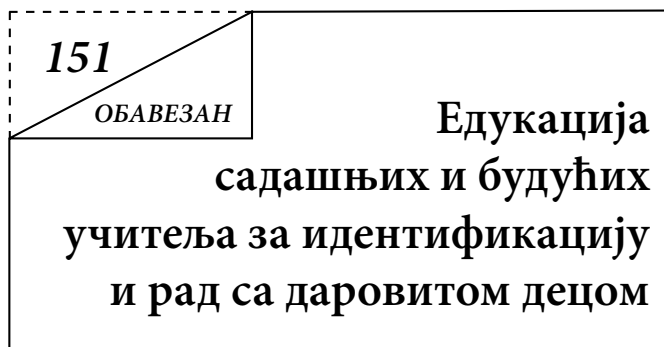
три дана (петак, субота и недеља), укупно 25 сати.

Број учесника у групи:

12 до 15 учесника.

Реализатори програма:

мр Снежана Нишевић, дефектолог-наставник физичког васпитања,
ОШ “Бошко Буха” Београд;
проф. др Снежана Николић, Дефектолошки факултет, Београд;
доц. др Данијела Илић-Стошовић, Дефектолошки факултет, Београд;
проф. др Драган Рапаић, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију;
доц. др Горан Недовић, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију;
Марија Ракић, дефектолог, ОШ“Бошко Буха“, Београд;
Оља Рашковић, дефектолог, ОШ“Бошко Буха“, Београд;

Аутор програма:

проф. др Грозданка Гојков.

Координатор:

Јелена Пртљага

Студентски трг 1, 26300 Вршац

тел: 013/811 628,

064/195 50 43

факс: 013/811 628

e-mail: jprivan@sezampro.yu

Јелена Ђурђевић, дефектолог, ОШ“Бошко Буха“, Београд;

Циљеви програма:

Припрема школе за инклузивно образовање и подизање педагошке и корективне ефикасности школе; сензибилизација наставног кадра на потребе и могућности ученика са тешкоћама у учењу и ученика са ометеношћу. Усавршавање наставника за откривање, евиденцију и праћење ученика са тешкоћама у учењу и примену посебних метода и техника рада са овим ученицима. Обезбеђивање услова за адекватан и потпун развој свих потенцијала ученика и пружање подршке ученицима са тешкоћама у учењу у васпитно - образовном процесу за ефикасније савладавање школских задатака и бољу припремљеност за даље школовање

Теме које се обрађују:

Образовање ученика са посебним потребама; Инклузивно образовање; Тешкоће у учењу: манифестације тешкоћа у учењу; Детекција и евиденција, дијагностика и диференцијална дијагностика, методски поступци, праћење и усмеравање ученика са тешкоћама у учењу; Ометеност у развоју: категорије ометености и карактеристике; Технички захтеви и опремљеност школе за категорије ученика ометених у развоју, методички поступци према ученицима ометеним у развоју; Толеранција различитости; Школски стручни тим.

Циљна група:

наставници разредне наставе, стручни сарадници у основним школама.

Трајање програма:

26 сати, 3 дана.

Број учесника у групи:

15 до 30 учесника.

Институција која подржава програм:

Завод за психофизиолошке поремећаје
и говорну патологију
“Проф.др Цветко Брајовић”, Београд.

Реализатори програма:

Татјана Драгосављевић-Алић, спец. мед. психологије;
Даринка Шостер, логопед;
мр сци. Будимка Симић, логопед;
Јелена Тадић, логопед.

Циљеви програма:

Упознавање са приступом проблему муцања у свету данас. Учинити васпитача / учитеља сарадником у лечењу кроз подршку детету, али и упознавање за то најбољег начина.

Теме које се обрађују:

Шта уопште знате о муцању? Да ли сте у детињем ћутању препознали и нешто друго, можда избегавање неке речи, говора уопште? Како то да муца само на часу а не и на одмору? Шта са Вашим дилемама: како да му помогнем ? Шта кад “заблокира”? Да ли да му понудим да одговара писмено? Да ли да разговарам са њиме о муцању насамо или пред осталом децом? Да ли ћу га повредити?

Циљна група:

васпитачи, учитељи.

Трајање програма:

8 сати, два дана.

Број учесника у групи:

од 12 до 15 учесника.

152 ОБАВЕЗАН	Образовање наставника, професора и стручних сарадника основних и средњих школа за идентификацију и развој надарених ученика
------------------------	---

Аутори програма:

спец. МБА Драган Ранђеловић,
 др Миле Димитријевић.

Координатор:

Милунка Пушица
 тел: 030/439 613
 e-mail: talentibor@ptt.yu

Аутори програма:

проф. др Вероника Ишпановић,
 проф. др Надежда Крстић,
 Виола Повше-Ивкић,
 Татјана Говедарица.

Институција која подржава програм:

Институт за ментално здравље, Београ

Координатор:

Виола Повше-Ивкић, Татјана Говедарица
 Институт за ментално здравље
 Палмотићева 37, 11000 Београд
 тел: 011 3307 621, факс: 3235-363
 e-mail: ivimip@drenik.net.

Реализатори програма:

Виола Повше-Ивкић, логопед;
 Татјана Говедарица, олигофренопедагог.

Циљеви програма:

Проширивање и обогаћивање теоријских знања потребних за рано препознавање и адекватан третман деце са сметњама у развоју (развојни поремећаји говора, читања, писања, хиперкинетично понашање, тикови, муцање, школска фобија) и овладавање методом редукције психомоторике и релаксације који се примењује за третман ове деце у оквиру школа и предшколских установа, како у редовном тако и специјалном образовању.

Теме које се обрађују:

Подељене су на теоријске и практичне. Теоријске теме: Реедукација психомоторике и однос према другим рехабилитацијама; Неуролошка основа покрета; Развој моторике и тонуса, развој, слојеви и поремећаји праксицке активности; Латерализованост покрета и доминација хемисфера; Развој визуомоторне и визуопросторне организованости; Развој доживљаја телесне целовитости; Социоемоционални и когнитивни развој; Теоријске

основе примене релаксације у раду са децом и одраслима; Поремећаји психомоторике, тикови, муцање, хиперкинетски синдром и поремећаји пажње; Диспраксија и развојна дисграфија; Реедукација психоомоторике код развојних сметњи учења; Реедукација психомоторике код психијатријских поремећаја у детињству и индикације за примену неуропсихолошке дијагностике. Практичне теме : Организација и ток часа реедукације психомоторике; принципи, врста покрета, извођење часа; Вежбе пасивних покрета; Хидротерапија; Масажа; Процена и вежбе за дефинисање телесне целовитости; Процена и вежбе за доживљај простора, поља покрета; Процена и вежбе за уједначавање тоничне напетости и осамостаљивање покрета; Процена и вежбе за усмеравање и стабилизовање латерализованости; Процена и вежбе за оријентацију у објективном простору; Процена и вежбе за координацију покрета; Вежбе за контролу импулсивности; Вежбе уочавања присуства другог; Процена и вежбе за процену, трајање и оријентацију у времену; Процена и вежбе за доживљај и овладавање ритмом, вежбе за смиривање тикова, процена и вежбе за смиривање хиперкинетског понашања; Процена и опште вежбе код муцања; Процена и вежбе за диспраксију / општу и конструктивну/; Процена и вежбе за дисграфију; Процена и вежбе код дисхармоничног развоја; Процена и вежбе за дислатерализованост; Процена и вежбе за општу и развојну дисгнозију; Процена и вежбе за дислексију, дисортографију и дискалкулију; Вежбе код дечијих психоза; Вежбе за стимулисање развоја до три године.

Циљна група:

дефектолози, психолози, педагози, наставници и васпитачи.

Трајање програма:

Теоријска предавања - 32 сата, упознавање и практична примена вежби реедукације психомоторике –34 сата, прикази случајева и супервизијски рад 30 сати, практична обука релаксације на себи – 18 сати, активан рад – вежбе реедукације психомоторике са децом – 42 сата. Укупно: 26 дана у току два семестра.

Број учесника у групи:

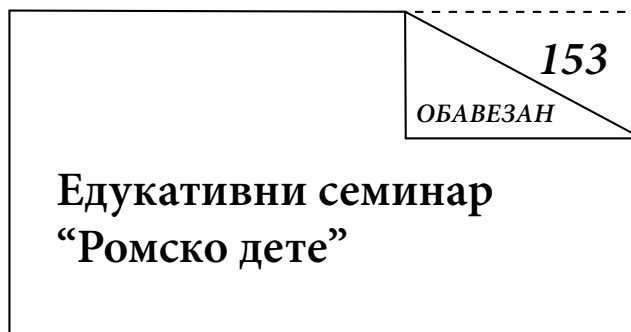
14–16 учесника.

Аутори програма:

мр Сунчица Мацура-Миловановић, психолог,
Сања Татић-Јаневски, психолог,
Мирјана Ковачевић, наставник
разредне наставе.

Координатор:

Сунчица Мацура-Миловановић
Трешњевка 1
11000 Београд
тел: 011/547 035
е-mail: smacura@eunet.yu

Институција која подржава програм:
Савез учитеља Србије.

Аутори програма:

доц. др Бранка Јаблан, асистент-приправник Наташа Ханак.

Институција која подржава програм:

Школа за основно и средње образовање "Милан Петровић", Нови Сад.

Координатор:

доц.др Бранка Јаблан
Пролетерске солидарности 5/10, 11070 Нови Београд
тел: 0641443407
е-mail: jablanb@eunet.yu

Реализатори програма:

асистент мр Наташа Ханак,
Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Београд;
доц. др Бранка Јаблан, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Београд;
Виолета Страхинјевић, дефектолог-тифолог;
Сандра Грујичић, дефектолог, Школа за ученике оштећеног вида „Вељко Рамадановић“.

Циљеви програма:

Припрема учитеља и наставника у основној школи и тифолога у школама за ученике са оштећењем вида за повремено укључивање деце са оштећењем вида у редовни образовни систем.

Теме које се обрађују:

Новине у образовању деце са ометеношћу (Тенденције ка инклузивном образовању; За и против инклузивног образовања); Модели укључивања деце са ометеношћу; Искуства из света: начини инклузије; Наш модел реформе образовања деце са посебним потребама; Стварање визије редовне школе коју похађају и деца са сметњама у развоју (Квалитетно образовање за СВЕ и у нашој школи; SWOT анализа); Специфичности развоја, учења и потреба деце са оштећењем вида; Дете са оштећењем вида: специфичности; Васпитно-образовне могућности деце са оштећењем вида; Наставни материјал за рад са дететом оштећеног вида; Ставови и предрасуде према деци са посебним потребама и специфичној

деци са оштећењем вида; Налази истраживања код нас и у свету; Фактори формирања ставова и предрасуда; Начин испитивања ставова деце и колектива; Методе рада за промену ставова; Припрема одељења за повремено укључивање детета са оштећењем вида; Почетно информисање и упознавање; Укључивање ученика: заједничко планирање активности; Могуће тешкоће и начини превазилажења; Припрема детета са оштећењем вида за повремено укључивање; Потребе и осећања; Информисање; Вежбање превазилажења проблемских ситуација; Развијање модела делимичног укључивања према потребама и могућностима школа; Основе тимског рада; Тим на делу: креирање типова часова и ваннаставних активности; Дефинисање појединачне и тимске одговорности; Дефинисање начина праћења постигнућа детета; Креирање плана прве акције.

Циљна група:

учитељи, наставници из редовне школе, тифлолози из специјалне школе, стручни сарадници из обе школе.

Трајање програма:

24 сата рада, у 4 дана.

Број учесника у групи:

15-25 учесника.

Аутори програма:
др Александра Митровић,
Љубомир Стојановић.

Координатор:
др Александра Митровић
Обилићев венац 3А,
11000 Београд
тел: 188 208
факс: 182 072
e-mail: drustvor@EUnet.yu

Како помоћи ромској деци у школи

154

ОБАВЕЗАН

Реализатори програма:

Драгослава Драгић, дефектолог.

Циљеви програма:

Конструктивно-практична обука дефектолога за примену метода и техника вежби за реедукацију психомоторике. Указивање да се реедукација психомоторике као метода (поред специјалних школа и специјализованих установа, где се иначе примењују) може примењивати у предшколским установама превентивно, у развојним саветовалиштима, са децом дисхармоничног развоја, из отворене популације, са децом нижих разреда редовних школа (због тешкоћа учења). Унапређење, ширење и подизање квалитета услуга дефектолога. Формирање мреже практичара на територији целе Републике Србије (“ФУНКЦИОНАЛНА ПРАКСА”).

Теме које се обрађују:

Перцепција и контрола сопственог тела; Едукација држања и равнотеже; Организација у објективном простору; Организација у времену; Вежбе за сензомоторну координацију; Вежбе окуломануелне координације; Вежбе окуломануелне координације и осталих чула и чулних сензација; Вежбе латерализације; Вежбе за диференцијалну едукацију (сажимање свих досадашњих вежби и дефинисање корективних и образовних циљева).

Трајање програма:

Дефектолози, стручни сарадници, васпитачи, наставници разредне наставе из редовних школа, психолози, педагози, логопеди, студенти Дефектолошког факултета, Педагошког факултета. Запослени у специјалним основним школама, предшколским установама и специјализованим установама.

Трајање програма:

155 <i>ИЗБОРНИ</i>	Матерњи језик за професоре стручних предмета у одељењима на мађарском језику
------------------------------	---

Аутори програма:

проф. др Ласло Молнар-Чикош.

Координатор:

мр Јулијана Ишпанович-Чапо
21000 Нови Сад
Војводе Мишића 1
тел: 021/458 555
e-mail: csapo@eunet.yu

36 сати рада.

Број учесника у групи:

15-20 учесника.

Институција која подржава програм:

Републичко удружење за помоћ особама са аутизмом,
ОШ „Антон Скала”,
ОШ „Душан Дугалић”.

Реализатори програма:

Бабовић-Димитријевић Снежана, дефектолог, ОШ “Антон Скала”.

Циљеви програма:

Овим програмом желимо да научимо стручњаке свих профила да користе визуелна средства у раду са децом, а долесцентима и одраслима са аутистичним спектром. Да повећају знања стручњака о карактеристикама деце, адолесцената и одраслих са аутистичним спектром, а у складу са тим створе предуслове неопходне да се процес учења одвија.

Теме које се обрађују:

Специфичности у функционисању из оквира учења и мишљења особа из области аутистичног спектра; Структура простора, распореда рада и метода подучавања; Садржаји и области рада на предшколском, школском и старијем узрасту; Материјали који се користе у раду; Социјално резонување и учење социјалних вештина.

Циљна група:

дефектолози, психолози, учитељи, васпитачи, медицинске сестре.

МЕТОДОЛОГИЈА / МЕТОДИКЕ

Аутори програма:
Катедра за методiku
наставе географије
Географског факултета у Београду.

Координатор:
мр Јовановић Славољуб
тел: 011/183 537
0638966142
e-mail: slavce_alek@yahoo.com

**Методика
за ефикаснију
наставу географије**

156

ОБАВЕЗАН

Трајање програма:
14 сати рада у току 2 дана.

Број учесника у групи:
20-30 учесника.

Институција која подржава програм:

Факултет техничких наука из Новог Сада у сарадњи са Електротехничким факултетом и Институтом за експерименталну фонетику и патологију говора из Београда, Центром за социјални рад Новог Сада и Савезом организација слепих и слабовидих Војводине.

Реализатори програма:

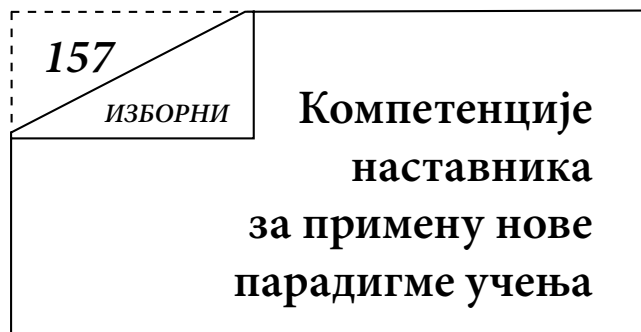
Никша Јаковљевић; Жељко Текић; мр Мишко Суботић, електроакустичар, ИЕФПГ, Београд;
мр Славица Пантелић, аудиолингвиста, ИЕФПГ, Београд;
Велибор Пилић, дефектолог из СОССВ Војводина; Марко Мирковић, НСУСХ, Нови Сад;
Мирко Кнежевић, Савез глувих и наглувих, Нови Сад.

Циљеви програма:

Примена нових говорних технологија за српски језик у циљу оспособљавања ученика са хендикепом за самостални рад на рачунару што им омогућује да у извесној мери надоместе свој хендикеп и равноправније се укључе у процес образовања. Упознавање наставника са достигнућима у развоју говорних технологија и могућностима њихове примене у образовању деце са посебним потребама. Практична обука наставника за рад на рачунару са говорним софтверима и њихово прилагођавање посебним потребама слепих и слабовидих ученика. Оспособљавање деце са недостатком чула вида да помоћу рачунара с говорним технологијама самостално читају и пишу. Обезбеђивање литературе у погодном облику за ученике са посебним потребама, што ће им помоћи да заврше школе на нивоу својих интелектуалних способности.

Теме које се обрађују:

Говорне технологије као средство за свакодневни рад и комуникацију са ученицима са оштећењем вида (претварање текста у говор), односно са ученицима са оштећењем слуха

Аутори програма:

др Милица Андевски,
др Оливера Гајић,
мр Оливера Кнежевић-Флорић.

Координатор:

мр Оливера Кнежевић-Флорић
Филозофски факултет
Стевана Мусића 24,

(претварање говора у текст). Упознавање са новим модалностима методологија и ученика и прилагођавање литературе и предавања (примери) са циљем наспоријег развијања интелектуаних потенцијала и радних способности ученика са посебним потребама. Обучавање наставника за практичан рад са говорним софтверима за слепа и слабовиде, са посебном методологијом обуке слепих и слабовидих ученика за самостални рад на рачунару помоћу ових софтвера; софтверима за визуелизацију говора за глвонеме ученике и претварању текста у говор за неме, глуве и наглуве ученике; софтверима за аутоматско препознавање говора који омогућују ученицима покретање програма на рачунару помоћу говорних команди, што је корисно за већину ученика са хендикепом, а неопходно за ученике који не могу да користе своје руке; софтверима за развој говора, обогаћивање речника, развој техника читања и писања.

Циљна група:

наставници, учитељи и васпитачи ученика са посебним потребама, као и наставницима који и сами имају недостатак или оштећење чула слуха или чула вида.

Трајање програма:

10 часова за 2 дана. Додатни програми за наставнике ученика са појединим категоријама посебних потреба су по 10 часова.

Број учесника у групи:

16 до 32 учесника.

Институција која подржава програм:

Одељење Учитељског факултета у Вршцу, Едукативни центар за рад са даровитима.

Реализатори програма:

др Грозданка Гојков, професор педагогије,
др Аурел Божин, професор психологије,
мр Александар Стојановић, педагог,
др Мирко Дејић, професор методике математике,
мр Драгана Јосифовић, професор методике српског језика,
др Илеана Магда, професор методике румунског језика,
мр Виорика Пасер, професор методике познавања природе и познавања друштва,
др Јон Лелеа, професор методике музичког,
др Адриан Негру, професор методике ликовног,
мр Наташа Стурза-Милић, професор методике физичког.

Циљеви програма:

Оспособљавање учитеља да благовремено препознају даровиту децу и са њима адекватно раде.

Теме које се обрађују:

Први сегмент (8 сати) – Приступ способности; Однос између способности, креативности и мотивације на пољу даровитости; Карактеристике даровитих (когнитивно функционисање, учење, решавање проблема, доминација – метакогниција, ментални комплекс, стилови учења); Свест о разликама и темпу развоја даровитости, скреће се пажња полазника на емоционалну даровитост, могуће изворе емоционалне трауме, конфликта, несклада између интелектуалног функционисања даровите и остале деце; Могући разлози за испољавање неуспеха код даровите деце; Други сегмент (8 сати) – Приступ идентификацији даровитости: тестови способности и постигнућа; вежбе које се односе на индикаторе процене особина личности и способности даровите деце; Модели за подстицање и развој даровитости и креативности у учионици: хомоганске групе,

158

ИЗБОРНИ

Акциона истраживања у образовно-васпитном раду

Аутори програма:

др Вељко Банђур,
редовни професор
Учитељског факултета
Универзитета у Београду;
др Грозданка Гојков,
редовни професор
Филозофског факултета
Универзитета у Новом Саду;
др Миленко Кундачина,
ванредни професор

акцелерација, обогаћивање; вежбе обухватају поређење и конфронтацију у креативном учењу, елаборацију и организацију материјала и стратегије развоја узрастојаних контроле учења; Трећи сегмент (20 сати) – Учење путем откривања у учионици, садржи вежбе и примере који се односе на сваки предмет који се обрађује у првим разредима основне школе; Модели креативног решавања проблема и Идлажење проблема, чињеница, идеја, решења и могуће примене, стратегије прозивања проблема, креативно мишљење, флексибилност, необичност, трансформација, кондензација, тестови за препознавање креативног мишљења; Четврти сегмент (4 сати) – Обука за рад и успешну сарадњу са родитељима даровите деце.

e-mail: ucitelj1@eunet.yu

Циљна група:

учитељи разредне наставе.

Трајање програма:

40 сати, 5 до 6 дана.

Број учесника у групи:

15 до 30 учесника.

Аутори програма:

Дијана Плут,
Драгица Павловић-Бабић,
Јелена Пешић,
Зора Крњић,
Ивана Степановић,
Радмила Гошовић,
Видосава Граховац,
Слободанка Јанковић,
Душанка Лазаревић,
Јасмина Московљевић.

**Култура
критичког мишљења**

159

ИЗБОРНИ

Координатори:

Дијана Плут
Чика Љубина 18-20
11000 Београд
тел: 011/ 639 724
e-mail: dplut@eunet.yu

Драгица Павловић-Бабић
Чика Љубина 18-20
11000 Београд
тел: 011/639 724
e-mail: dpavlovi@f.bg.ac.yu

Институција која подржава програм:
Регионални центар за таленте Бор.

Реализатори програма:

Славица Грујић.

Циљеви програма:

Оспособити наставнике, професоре и стручне сараднике основних и средњих школа за идентификацију и развој надарених ученика ради побољшања рада са надаренима у условима реформе образовања. Обезбедити повећање броја идентификованих надарених ученика и постићи боље резултате надарених на такмичењима и смотрима знања.

Теме које се обрађују:

Презентација научно-истраживачких радова;
Идентификација даровитих;
Методe научно истраживачког рада.

Циљна група:

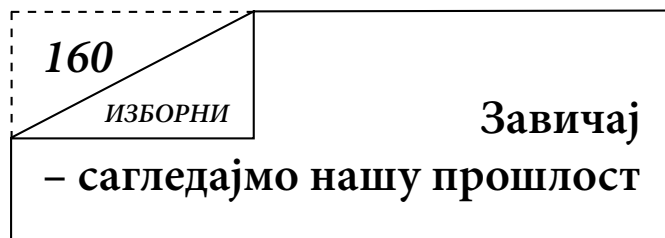
наставници, професори и стручни сарадници основних и средњих школа.

Трајање програма:

30 сати.

Број учесника у групи:

10-15 учесника.

Аутори програма:

Олгица Лукач,
професор историје,
Александар Дудић,
професор географије.

Координатор:

Олгица Лукач
Анђе Ранковић 11/19,
26300 Вршац
тел: 013/ 814 937
e-mail: ivanka@hemo.net

Аутори програма:

мр Љубица Ненезић,
проф. Мирослава Батас,
проф. Љиљана Радулац -Ђорић,
проф. Зоран Ђирић.

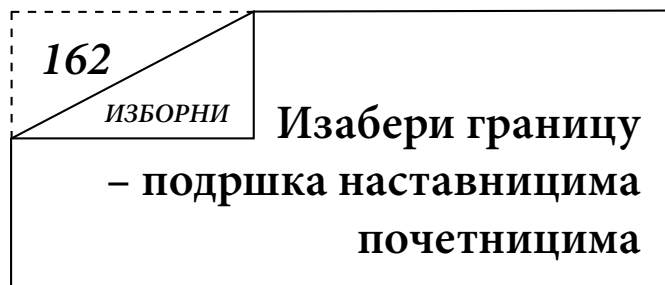
Координатор:

мр Љубица Ненезић
Босанска 12, 37000 Крушевац
тел: 037/ 22 184

Тимска настава

161
ИЗБОРНИ

НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ

Аутори програма:

др Драгана Бјекић,
доцент Техничког факултета
у Чачку за предмете Психологија,
Педагогија и Комуникације.

Координатори:

др Драгана Бјекић
Богдана Теофиловића 31,
32000 Чачак
тел: 032 320 685
e-mail: matureart@ptt.yu

Катарина Дуњић-Мандић
032-350-005
e-mail: mami@ptt.yu

мр Лидија Златић
064-1313-822
e-mail: lzlatic@ptt.yu

Реализатори програма:

мр Сунчица Маџура-Миловановић, психолог,
Сања Татић-Јаневски, психолог,
Мирјана Ковачевић, наставник разредне наставе,
Милијана Арсић, професор грађанског васпитања.

Циљеви програма:

Да учесницима на систематичан и јасан начин пружи релевантне информације о потребама и специфичностима услова одрастања ромске деце и омогући разумевање понашања Рома и њиховог положаја у друштву. Да учесницима пружи применљива знања о извођењу конкретних активности са ромском децом у одељењима и успешним начинима њиховог подучавања, чији ефекти треба да помогну постепеном мењању опажања и очекивања учитеља у односу на могућности учења и интеграције ромске деце у школској средини. Да подстакне размену позитивних искустава у решавању проблема у наставном раду са ромском децом и фокусира учеснике на стратегије које дају резултате. Да учеснике мобилише на предузимање конкретних акција које могу помоћи ромској деци у лакшем савладавању школског градива, подизању њиховог социјалног статуса у одељењу и успешнијој интеграцији у разредне колективе. Да омогући учесницима да искуства стечена кроз овај семинар примене и у раду са свом децом која имају проблеме у учењу и понашању.

Теме које се обрађују:

Узроци школског неуспеха ромске деце; Историја и друштвени положај Рома; Тешкоће у учењу и подучавању ромске деце; Мотивација за школско учење; Сарадња са родитељима ромске деце; Основне психолошке потребе деце; Начини подстицања самопоштовања; Индивидуализација наставног процеса: улога ваншколских знања и искустава; Принципи организовања групног рада у хетерогеним одељењима; Нека позитивна искуства у раду са ромском децом.

Циљна група:

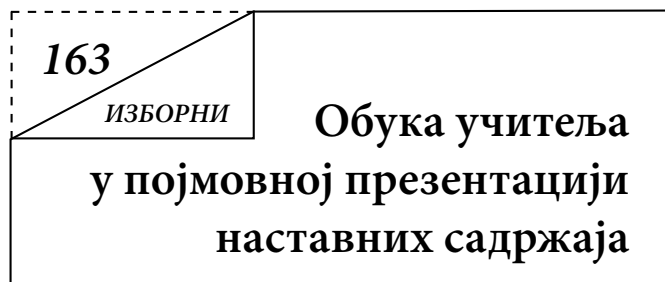
Учитељи основних школа који у својим одељењима раде са ромском децом, стручни сарадници и директори основних школа.

Трајање програма:

Едукативни семинар се реализује током два дана у трајању од 16 сати, односно 14 сати. Након два месеца, током којих учесници примењују у раду са ромском децом знања стечена на семинару и предузимају планиране мини-акције, реализује се евалуативни састанак у трајању од 4 сата.

Број учесника у групи:

до 25 учесника.

Институција која подржава програм:
Друштво за унапређивање ромских насеља.

Реализатори програма:
Љубомир Стојановић, психолог; Татјана Матијаш, педагог; Радмила Ивановић, педагог.

Циљеви програма:
Упознавање школског и предшколског особља са карактеристикама ромске заједнице и обучавање за спровођење компензаторног програма за ромску децу.

Теме које се обрађују:
Шта знамо и шта треба да знамо о Ромима; Компензаторни програм у основној школи; Вештине комуникација, учење језика.

Циљна група:
учитељи, васпитачи, директори, психолози и педагози у школама.

Трајање програма:
18 сати рада за 3 дана.

Број учесника у групи:
25 – 30 учесника

Институција која подржава програм:
Друштво за мађарску културу у Југославији.

Реализатори програма:
проф. др Ласло Молнар-Чикош.

Циљеви програма:

Аутори програма:
мр Весна Петровић, психолог,
Татјана Станојевић-Гојић, психолог,
Развојно саветовалиште у Јагодини.

Координатор:
Весна Петровић
Учитељски факултет у Јагодини
Милана Мијалковића 14,
35000 Јагодина
тел: 035/244 991
факс: 035/223 805,
е-маил: vlpetrovic@ptt.ju

Аутори програма:

Зденка Ивковић,
Јелена Криш-Пигер.

Координатор:

Соња Жарковић
тел: 011/686 056
е mail: pds bgd@eunet.yu

Побољшање квалитета наставе на мађарском језику у погледу стручне терминологије.
Култура говора и комуникативности.

**Компетентан наставник
између теорије и праксе****164**

ОБАВЕЗАН

Теме које се обрађују:

Предавања о карактеру стручних језика; О стручним терминологијама; О примењивању језичких, стилистичких и комуникацијских правила; Вежбе и консултативни разговори о адекватној употреби стручне терминологије; О примењивању језичких и стилистичких правила у раду професора.

Циљна група:

професори стручних предмета: математике, физике, хемије, биологије, географије, историје, психологије, филозофије који предају у одељењима средњих и основних школа са наставом на мађарском језику.

Трајање програма:

2 дана по 6 сати рада.

Број учесника у групи:

минимални број 15, максимални број 100 учесника.

165 <i>ИЗБОРНИ</i>	Кооперативно учење - методолошко усавршавање просветних радника
------------------------------	--

Аутори програма:

Пете Иштван.

Координатор:

Пете Иштван

тел: 063/813 54 52, 024/715 215

e-mail: apakit@tippnet.co.yu

Институција која подржава програм:

Географски факултет Универзитета у Београду.

Реализатори програма:

Стеван Станковић, доктор географских наука, редовни професор; Гордана Зиндовић - Вукадиновић, доктор педагошких наука, ванредни професор; Момчило Смиљанић, доктор психолошких наука, доцент; Љиљана Живковић, магистар географских наука, асистент; Славољуб Јовановић, магистар географских наука, асистент.

Циљеви програма:

Методичко усавршавање наставника географије ради повећања ефикасности наставе и учења. Оспособљавање наставника за нове приступе у настави. Оспособљавање наставника за развијање самосталности и креативног учења код ученика.

Теме које се обрађују:

Уводна теоријска предавања: Уводно излагање о значају наставе географије у образовању; Активно учење у настави географије; Тематско планирање и припремање наставног рада. Вежбе: Развијање функционалне географске писмености (методе, облици и средства рада); Оспособљавање ученика за самостално учење (коришћење различитих извора информације, прикупљање података, анализа, поређење, синтеза, генерализација и самоевалуација); Активна настава (планирање, методе, средства, евалуација); Интердисциплинарни приступ проучавања географије (објашњавање природних и друштвених феномена са становишта других наука и географије, планирање интердисциплинарног приступа настави).

Циљна група:

наставници географије у основној школи.

Трајање програма:

20 сати за 3 дана.

Број учесника у групи:

максималан број 25, минималано 20 учесника.

Институција која подржава програм:

Педагошки центар Одсека за педагогију,
Филозофски Факултет, Нови Сад;
Центар за стручно усавршавање наставника,
Филозофски Факултет, Нови Сад.

Реализатори програма:

др Милица Андевски,
др Оливера Гајић,
мр Оливера Кнежевић-Флорић.

Циљеви програма:

Развој комуникацијске компетентности наставника и смисла за успостављање разноврсних облика сарадње. Овладавање одређеним комуникацијским вештинама. Примена техника конструктивне комуникације. Јачање дидактичко-методичке компетентности наставника у области планирања, организације, реализације и евалуације наставног процеса. Упућивање у стандарде квалитета и постигнућа у настави и стратегије евалуације.

Теме које се обрађују:

Улоге наставника у (интер)активној настави (наставничка, организаторска, партнерска, мотивациона, евалуаторска, сазнајно-дијагностичка, креатор емоционално-социјалне климе у одељењу); Препознавање потреба ученика и модели комуникације наставника и ученика у наставном процесу (партнерска, кооперативна, конструктивна); Увођење (интер)активних стратегија и метода учења (проблемска настава, учење путем открића); Кооперативни облици наставног рада (интерактивно учење, тимски рад); Пројектовање иновација (израда инвентара иновација, тј. прикупљање и мобилизација практичних искустава иновација у настави и њихова анализа); Микропланирање – дизајнирање наставног часа; Израда сценарија за наставни час; Специфични контекст у коме се изводи настава (циљеви васпитања и образовања одређеног предмета/области, природа садржаја, специфични избор наставних метода, карактеристике групе ученика, локални ресурси); Димензије евалуације наставе; Комуникативна (интеракције, вербална комуникација, кооперација, саморефлексија наставника, социо-емоционална клима, мотивација), дидактичко-методичка (планирање наставе, циљ и задаци, артикулација, питања и задаци), друштвена (социо-културни миље, селекција) настава.

Циљна група:

Програм је намењен наставницима свих наставних предмета/области на свим школским нивоима, педагозима и другим стручним сарадницима.

Трајање програма:

3 дана, 18 сати.

Број учесника у групи:

15-20 учесника.

Аутори програма:

Мирјана Станковић-Ђорђевић,
специјалиста развојне
психологије
и психопатологије.

Координатор:

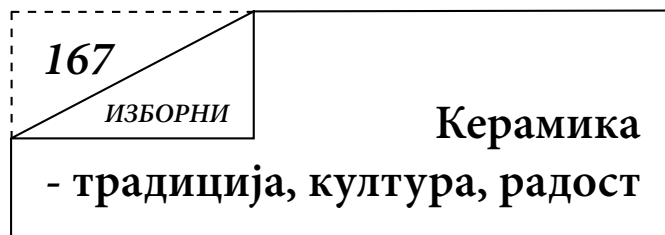
проф. мр Петар Ђорђевић
Ђирила и Методија 29
18 300 Пирот
тел./факс: 010 / 335 237,
010 / 321 689,
064 / 211 00 22
e-mail: mirljuba @ ptt.yu;
mirljuba @ yubc.net

Институција која подржава програм:

Виша школа за образовање васпитача, Пирот.

Реализатор програма:

Мирјана Станковић-Ђорђевић.

Аутори програма:

Маја Стефановић, васпитач;
Биљана Михаил, васпитач;
Весна Живановић, психолог.

Координатор:

Маја Стефановић
Србобранска 11, Београд
тел: 011/150 737;
064/486 53 72
факс 011/2153-361
e-mail: ned_oko@eunet.yu

Институција која подржава програм:

Учитељски факултет у Београду,
Савез учитеља Београда.

Реализатори програма:

др Вељко Банђур, редовни професор
Учитељског факултета Универзитета у Београду;
др Грозданка Гојков, редовни професор
Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду;
др Миленко Кундачина, ванредни професор
Учитељског факултета у Ужицу Универзитета у Крагујевцу.

Циљеви програма:

Непосредни циљ - упознавање наставника са значајним својствима акционих истраживања и могућностима мењања појава које се истражују. Дугорочни циљ - оспособљавање наставника да могу да имплементирају елементе стратегије за развој курикулума; да успешно конкретизују исходе образовања и операционализују школски курикулум и успешно повезују елементе стратегије за развој курикулума у његову структуру.

Теме које се обрађују:

Карактеристике и улога акционог истраживања у области васпитања и образовања; Избор проблема за истраживање; Пројектовање акционих истраживања; Израда мерних инструмената; Спровођење акционог истраживања; Извештај о акционом истраживању.

Циљна група:

наставници основних и средњих школа, васпитачи и стручни сарадници из предшколских установа, стручни сарадници из ђачких домова.

Трајање програма:

16 сати за 2 дана.

Број учесника у групи:

25 учесника.

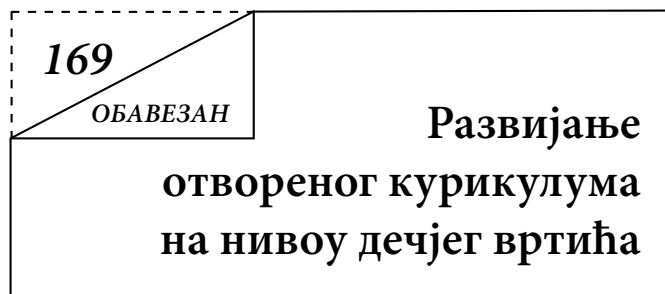
Аутори програма:

мр Ђебић Милица,
Виша школа за образовање
васпитача, Београд.

Координатор:

мр Ђебић Милица
ЦИП - Центар за
интерактивну педагогију
Дринчићева 30, Београд
тел/фах: 011/3223 90 99
e-mail: ciip@sezampro.yu;
cebicm@ptt.yu

Методе**подстицања логичко****- математичког мишљења****деце предшколског узраста****168****ОБАВЕЗАН**

Аутори програма:
проф. др Мирјана Пешић.

Координатор:
проф. др Мирјана Пешић
Чика Љубина 18-20
тел: 011/3206 261
e-mail: mmpesic@f.bg.ac.yu

Институција која подржава програм:

Институт за психологију, Београд;
Група Мост, Београд.

Реализатори програма:

Драгица Павловић-Бабић,
Дијана Плут,
Јелена Пешић,
Зора Крњаић,
Ивана Степановић,
Радмила Гошовић,
Видосава Граховац,
Слободанка Јанковић,
Душанка Лазаревић,
Јасмина Московљевић.

Циљеви програма:

Развијање компетенција наставника за подстицање вештина и способности критичког мишљења на обавезним наставним садржајима. Осмишљавање часова критичког мишљења који ће бити изводљиви у редовној настави. Подршка у развијању ефикасних техника учења.

Теме које се обрађују:

Концепт, теоријско утемељење појма критичког мишљења преко његових карактеристика; Структура способности и вештина критичког мишљења; Демонстрација вежби критичког мишљења; Продуковање вежби критичког мишљења.

Циљна група:

професори средњих школа и стручни сарадници.

Трајање програма:

20 сати, тродневни семинар.

Број учесника у групи:

20 до 25 учесника.

Аутори програма:
Добринка Пековић.

Координатор:
Добринка Пековић
Београд, Радована Симића 34/8
тел: 011/419 178

**Музичке игре
на јасленом узрасту
до 3 године**

170

ИЗБОРНИ

Институција која подржава програм:

ОШ “2 Октобар”, Николинци;
Градски музеј Вршац, Вршац;
Градска библиотека Вршац.

Реализатор програма:

Олгица Лукач, професор историје.

Циљеви програма:

Упознавање наставника са могућностима примене модерне технологије у креирању наставе и професионализације у њеном извођењу. Модернизација наставе историје, географије, ликовне културе и уметности у синхронизованом раду наведених предмета и примени нових открића и сазнања. Примена савременог методолошког приступа корелативној настави. Изучавање прошлости на непосредним примерима грађе, објављене и необјављене, из завичајне историје.

Теме које се обрађују:

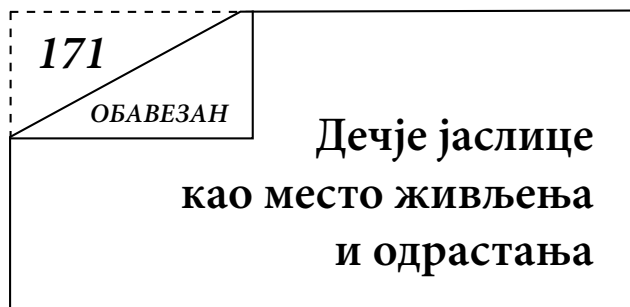
Рачунари и њихова примена у настави историје, географије, ликовне културе и уметности, српског језика и књижевности; Објављена и необјављена историјска грађа јужног Баната; Споменици градитељства и уметности јужног Баната; Књижевно стваралаштво јужног Баната; Демографске промене у јужном Банату у последњих пет деценија XX века (теме су у функцији примене грађе из прошлости завичаја у настави поменутих предмета, а на примерима из јужног Баната).

Циљна група:

наставници историје, географије, ликовне културе и уметности, српског језика и књижевности у основним и средњим школама.

Трајање програма:

2 дана у трајању од 16 сати или 3 дана у трајању од 24 сата.

Аутори програма:

мр Весна Цолић.

Координатор:

мр Весна Цолић

тел: 021/747 940, 063/ 8271 028

e-mail: vesnac@nspoint.net

Број учесника у групи:

по договору са реализатором.

Институција која подржава програм:

Основна школа "Вук Караџић", Крушевац.

Реализатори програма:

мр Љубица Ненезић, професор српског језика;

Мирослава Батас, педагог;

Љиљана Радулац-Ђорић, професор руског језика;

Зоран Ђирић, професор историје.

Циљеви програма:

Интердисциплинарно повезивање знања из појединих наставних предмета у основној школи и у оквиру модула у средњој школи. Флексибилније груписање ученика у примени различитих облика наставног рада. Ефикаснија и рационалнија организација рада. Обезбеђивање објективних критеријума и мерила за вредновање постигнутих резултата. Подизање квалитета сарадње наставника у колективу и развој позитивних односа међу њима током припремања и извођења наставе.

Теме које се обрађују:

Садржајно одређивање тимске наставе и дидактички разлози за примену тимске наставе; Основне карактеристике и претпоставке организације тимске наставе; Аспекти тимске организације наставе; Основни елементи методике тимске наставе; Место тимске наставе у реформисаној школи.

Циљна група:

наставници, стручни сарадници, директори.

Трајање програма:

Тродневна теоријска обука наставника и консултативне дискусије у вези припрема за часове - 24 сата. Практичан рад са применом тимске организације наставе уз обавезу свих учесника да присуствују извођењу часова и анализи истих- 40 сати. Анализа, евалуација

Аутори програма:

Александар Ђорђевић Саша,
васпитач.

Координатор:

Александар Миливојевић Саша,
педагог
011/2414 555, 064/201 1892
e-mail: alexmil@sezampro.yu

Александар Ђорђевић Саша,
васпитач
022/80 060, 063/8251 487
e-mail: kklik@ptt.yu

172
ИЗБОРНИ

**Мала школа
преживљавања у природи
– водич за повратак природи**

Институција која подржава програм:

Предшколска установа "Звездара", Београд;
Планинарско друштво "Железничар", Београд.

и процењивање тимског рада, постигнућа ученика и активности наставника и ученика
- 6 сати .

Број учесника у групи:

15 до 20 учесника..

Институције које подржавају програм:

"Mature art – центар за комуникације, адолесценте,
школу и породицу", Чачак;
Технички факултет, Чачак.

Реализатори програма:

др Драгана Бјекић; мр Милевица Бојовић, виши предавач за Енглески језик
на Агрономском факултету у Чачку; Катарина Дуњић-Мандић,
дипл. школски психолог-педагог, Гимназије у Чачку;
мр Лидија Златић, дипл. школски психолог-педагог, асистент за Развојну психологију
и Педагошку психологију на Учитељском факултету у Ужицу;
Татјана Јаћимовић, дипл. школски психолог-педагог Техничке школе у Чачку;
Драгана Лазић, дипл. биолог, професор биологије.

Циљеви програма:

Да наставник-почетник сагледа своје професионалне улоге, своја права и обавезе у оквиру професионалног деловања и препозна флексибилне границе контакта, а у односу на адолесцентне ученике. Да утемељи усвајање стратегија и вештина професионалног деловања, путеве и механизме остваривања права на рад и самоактуализовање себе кроз професију. Усвајање и развој оперативних понашања којима реализује наставни и васпитно-образовни процес – усвајање вештина наставне комуникације и у сфери односа наставник–ученици и у сфери наставне интеракције (учења и поучавања). Развој флексибилних стратегија рада са наставницима (циљ за стручне сараднике).

Теме које се обрађују:

Основе професионалног деловања наставника (улоге, права и обавезе, професионално

сагоревање); Комуникација у разреду (вербална комуникација, невербална паралингвистичка комуникација, динамизам говорног чина, невербална кинезичка и проксемика-спацијална комуникација у разреду); Ученици-адолесценти (модел ученика адолесцента, адолесцент у породичном и школском окружењу, права и обавезе ученика); Стратегије васпитног деловања (модел позитивне дисциплине, димензије међусобног поштовања, одељењски састанци са адолесцентима); Интерактивно учење (савремена школа, активно и интерактивно учење, наставна кооперација наставник-ученик као право на комуникацију са вршњацима, моделовање интерактивне наставе); Интегративни приступ настави (проверавање оствареног и планирање часа – сценарио); Евалуација семинара.

Циљна група:

наставници са 5 или 6 година стажа, стручни сарадници, наставници са више година стажа заинтересовани за унапређивање свог професионалног развоја.

Трајање програма:

24 сата, 3 радна дана.

Број учесника у групи:

минимално 16, максимално 20 учесника.

Институција која подржава програм:

Учитељски факултет у Јагодини,
Универзитет у Крагујевцу.

Реализатори програма:

мр Весна Петровић, психолог,
Татјана Станојевић-Гојић, психолог.

Циљеви програма:

Наставу, у садржинском и методичком погледу, треба организовати као процес формирања појмова и система појмова у оквиру појединих школских предмета, односно, научних области. Само на овај начин, школска настава може да оствари два основна циља: образовни (преношење корпуса знања из различитих предметних области) и развојно-формативни (настава као пресудни чинилац дечјег интелектуалног и општег когнитивног развоја). Реформисана концепција нашег основног образовања истиче процес формирања појмова и система појмова у настави као најважнији развојно-образовни циљ. Овај програм намењен је побољшавању професионалне ефикасности учитеља у остваривању тог циља, пружањем релевантних знања о значају појмовног овладавања градивом од стране ученика и обуком у практичним начинима остваривања процеса формирања система појмова у настави.

Теме које се обрађују:

Дефинисање научних и спонтаних појмова; Анализа разлика између ове две категорије појмова; Разлике у врсти и сложености мисаоних операција које стоје у основи научних, спрам категорије спонтаних појмова; Научни појмови као средство мишљења; Системска организација научних појмова анализом односа који се у процесу школског учења успостављају између научних и спонтаних појмова; Упућивање учитеља у технике појмовне обраде и појмовне презентације наставних садржаја; Појмовно структурирање вербалног излагања у предавачкој настави (облици смисаоно-вербално-рецептивног учења); Осмишљавање конкретних наставних ситуација применом општих стратегија конструисања школских задатака (проблемски задаци и задаци учења путем открића) - таблице семантичких црта; Задаци дефинисања појмова; Задаци упоређивања појмова, налажења сличности и разлика између појмова, налажења надређених и подређених појмова, извођења нових примера датог појма.

Циљна група: учитељи и студенти.

Трајање програма: 12 сати за два дана.

Број учесника у групи: минимално 15, максимално 25 учесника.

Аутори програма:

др Слободан Крњетин,
др Властимир Радоњанин,
др Мирјана Малешев.

Координатор:

др Душан Ковачевић
Трг Доситеја Обрадовића 6,
21000 Нови Сад
тел: 021 459 798;
064/612-3008
факс: 021 459 295
021 458 133
e-mail: dusan@uns.ns.ac.yu

**Заштита
животне средине
у градитељству**

173

ИЗБОРНИ

Институција која подржава програм:

Педагошко друштво Србије.

Реализатори програма:

Зденка Ивковић,
Јелена Криш-Пигер.

Циљеви програма:

Јачање професионалне компетенције (дидактичко-методичке и педагошко-психолошке компетентности) наставника средњих и основних школа.

Теме које се обрађују:

Наставник и његов професионални развој; Глобалне и специфичне улоге наставника; Између схватања улоге и њене реализације; Улога наставника у планирању рада, реализацији, евалуацији и самоевалуацији, од доминантног и ауторитарног ка кооперативном и динамичном наставнику кроз правилан избор облика и метода рада; Активна, интерактивна и мултимедијална настава; Промена положаја ученика у школи од пасивног примаоца знања до активног градитеља властитог знања; Вештина комуникације; Комуникација у циљу подстицања развоја ученика; Оцењивање као вид комуникације; Равноправност у комуникацији; Комуникација и тимски рад; Комуникација и мотивација за сарадњу, наставне и ваннаставне активности; Отворена школа; Коришћење расположивих ресурса; Реактивизација рада слободне активности; Развој ученичких способности и интересовања кроз све наставне и ваннаставне активности; Усклађивање потреба и интересовања ученика и захтевима националног и школског курикулума.

Циљна група:

наставници средње стручних школа, гимназија и основних школа.

Трајање програма:

35 радних сати, 6 дана.

174 <i>ИЗБОРНИ</i>	Биодизел као алтернативна врста горива у дизел моторима
------------------------------	--

Аутори програма:
мр Мирко Николић,
др Тимофеј Фурман.

Координатор:
проф. др Тимофеј Фурман
тел: 021/350 366
e-mail: nikolbmn@eunet.yu

Број учесника у групи:
20-25 учесника.